

KAITSE KODU!

KAITSELIIDU AJAKIRI NR 3 (71/517) 2007

KAITSELIIT OLI VALMIS JA
TUNDIS TOETUST

**KAITSELIITLANE
VIBULASKMISE MMii
NELJAS**

**MATK MARSSALIKEPIKESEGA
PAUNAS**

KAITSELIIDU LENNUKORPUS TAHAB TÕESTADA TÕHUSUST

Foto: Mihkel Haug

Foto: Mihkel Haug

Foto: Juho Tamm

Foto: Juho Tamm

Kaitseliidu Ühendatud Lennukorpuse ridadesse kuulub kaheksa klubi. Tänavusel võidupüha paraadil Raplas pööratakse peatähelepanu Eesti kaitsejõudude lennuvõimekusele. Kohe pärast rivistust algab Rapla Ühisgümnaasiumi staadionil demonstratsiooniesinemine, kus üle lendab 19 lennumasinat ja staadionile hüppab 24 langevarjurit.

Foto: Mihkel Haug

Foto: Antti Kopliste

7

Kaitseliit oli valmis ja tundis toetust

10

Matk marssalikepikesega paunas

16

Kaitseliit testis Eel-Ernal väljaõpet ja võimeid

41

Fotoreportaaz Kodutütarde sünnipäevapeolt

KK! KAITSELIIT ARVUDES

1463

kaitseliitlast olid valmis kriisihetkel abipolitseinikuna tegevusse asuma.

KAITSELIIT OLI VALMIS JA TUNDIS TOETUST

Kokkuvõtte malevate tegevusest aprilli lõpul ja mai algul 3. mai seisuga 7

NAISKODUKAITSE UUS BAASVÄLJAÕPE: NELI ISESEISVAT MOODULIT

Naiskodukaitse muutis oma väljaõppesüsteemi paindlikumaks ja vabatahtlikele sobivamaks 12

TÄNASEST KAITSELIIDUST EI LEIA PIISAVALT TÄPSUSLASKUREID

Kaitseliidu erialaspetsialistide väljaõpetamine nõuab suuremat tähelepanu 27

KODUTÜTARDE NOORTEMAGISTRITRE PERE TÄIENES

Noorteorganisatsioonid on taaskäivitanud magistritööde kaitsmise, et väärtustada oma tublimate tööd 29

Viis positiivset asja aprilli lõpu ja mai alguse sündmuste valguses 6

Aprillirahutused ja riigi julgeolek 9

Matk marssalikepikesega paunas 10

Naisorganisatsioonide väliõppus trotsis pori ja vihma 14

Kaitseliit testis Eel-Ernal väljaõpet ja võimeid 16

Kaitseliidu lennukorpus tahab tõestada tõhusust 18

Noortejuht Ülle Närskä püüdleb täiuslikkuse poole 21

Pärnumaa kaitseliitlane Gunnar Vahtra teenis vibulaskmise maailmameistrivõistlustel neljanda koha 25

Sõjandusterminoloogiakomisjoni töölaualt 29

Patrullvõistlus Valge Laev 2007: tagasi juurte juurde 30

Erna Extreem 2007 ehk Lahtised võistlused kõigile 32

Noortejuhid on häälestunud organisatsiooni edendamisele 33

Kuidas muuta elu põnevaks. Laste orienteerumisradadest ja väljaõppest 36

Vahva laager Urvastes ehk Homme oleme paremad kui eile 40

VAHELEHT:

Tagavaravägi nr 22

KAITSELIIDU LENNUKORPUS TAHAB TÕESTADA TÕHUSUST

Kaitseliidu Ühendatud Lennukorpuse langevarjurid näitavad tänavusel paraadil aastaid kestnud väljaõppe tulemusi.

Foto: Juho Tamm. Vt ka lk 18.

Ivar Jõesaar, kapten

Mille pärast sai kord Kaitseliitu tuldud

Kaitseliit on omapärane rahva kaitsetahteline südametunnistus. Ei päris puhas, ei liiga must, aga piisavalt hooliv ja võitlev sellesama rahva parema tuleviku pärast. Kuulumine Kaitseliitu on iga liikme vaba tahte avaldus. Sinna pole kedagi sunnitud. Inimesed on tulnud, et midagi ära teha Eesti riigi püsijäämiseks. Kuidas see täpselt käima peaks – andkem endale aru –, ega seda keegi päris täpselt teagi, enne kui tegu taas kord tehtud saab.

Igapäevase turvalisuse tagamise ja tegutsemise sõja puhul lahingus saab küll reegliteks ja määrustikeks kokku kirjutada, aga kui inimesed neid oma parima äratundmise järgi sisuga ei täida, jäävadki need normatiivid paberile. Kaitseliit, nagu Eesti Vabariikki, on suure tüki oma pea üheksakümneaastasest ajaloost püsinud järjepidevana üksnes meie kodanike kollektiivses mälus kui vabade meeste vennaskond vabal maal, mis on loodud rahurikkujate korralekutsumiseks. Olgu need siis esmalt Esimese maailmasõja kaevikuist plehku pannud marodööritsevad soldatid või seejärel maailmarevolutsioonivalus punaväelased. Vajaduse kogu riigis igal hetkel valmis oleva Kaitseliidu järele tõid eriti selgelt esile Eesti põhiseaduslikku korda kukutada üritanud 1924. aasta detsembriputšistid ja miks mitte ka omaküla korrarikkujad.

Ajal, kui eesti rahvas end läinud sajandi kaheksakümnendate aastate lõpu öölaulupidudel vabaks laulis, tuldi taas Kaitseliitu kokku, et näidata oma otsusekindlat vabadusetahet algul vastutahtmist kohvleid pakkivale võõrväele, hiljem revanšivalus internatsidele. Ning et vajadus Kaitseliidu kui rahva omaalgatusliku rahurikkujate manitsemise organisatsiooni järele ikka kõigile päriselt selgeks saaks, pidid kaitseliitlased vastsete abipolitseinikena pronksise putšikatse päevil politseiga koostöös käima rahva tahet väljendamas tänavail korda hoides.

Eesti riik kehtestas ennast ja Kaitseliidul seisab ees suur töö – tagada oma vanade ja vastsete liikmete sihipärase rakendamise abil rahva turvatunne ka pärast neid viitteist päeva, mis vapustasid meie väikest edukat maailma siin Euroopa serval. **KK!**

Kaitseliidu ajakiri
Kaitse Kodu!

Asutatud 11. september 1925

VÄLJAANDJA KAITSELIIT

Ilmub kaheksa korda aastas.

PEATOIMETAJA:

kpt Ivar Jõesaar

TEGEVTOIMETAJA:

Taive Kuuse

MAKETT JA KÜLJENDUS:

Matis Karu

REKLAAM JA LEVI:

Virgo Tamm

kaitsekodu@hot.ee

TOIMETUS:

Riia 12, Tartu 51013

Telefon 717 9155

Faks 717 9150

Toimetuse e-mail:

kaitsekodu@kaitseliit.ee

Trükitud ASI Printall trükikojas

Toimetus kaastöid ei
retsenseeri ega tagasta.

KAITSELIIT INTERNETIS:

www.kaitseliit.ee

www.alutaguse.ee

www.jogevamalev.ee

laane.kaitseliit.ee

toompea.kaitseliit.ee

www.hot.ee/parnukl

polva.kaitseliit.ee

rapla.kaitseliit.ee

tallinn.kaitseliit.ee

www.meredivisjon.ee

www.hot.ee/laanemk

nomme.kaitseliit.ee

yhend.kaitseliit.ee

www.virumalev.ee

tartu.kaitseliit.ee

www.ut.ee/akmk

valgamaa.kaitseliit.ee

Toimetuse kõnetund
esmaspäeviti kell 13–15
Tallinnas Toompea 8,
tel 717 9027

Alutaguse malev teeb rahvusvahelist koostööd

Tekst: ARNO KODU, major, Kaitseliidu Alutaguse maleva pealik

Kaitseliidu Alutaguse malev on ammu otsinud otsest koostööpartnerit põhjanaabrite soomlaste seast. 16.–18. märtsini olid neil külas Kymenlaakso reservväelaste piirkonna esindajad eesotsas juhi Kari Koivulaga. Kymenlaakso ala moodustab Kotka linna ümbrus. Koostöö edenemisel on oma osa Sillamäe-Kotka laevaliinil.

17. märtsil tähistati Narvas Alutaguse maleva 17. aastapäeva. Seal allkirjastati ka koostööleping. Koostöö eesmärgiks on eelkõige pakkuda Kaitseliidu vabatahtlikele liikmetele võimalust tutvuda Soome vabatahtliku riigikaitse süsteemiga. Ka osalevad soomlased edaspidi Alutaguse maleva väljaõppe-

Soome Kymenlaakso reservväelaste piirkonna juht Kari Koivula ja Kaitseliidu Alutaguse maleva pealik major Arno Kodu kirjutavad alla koostöölepele.

ja spordiüritustel. Kavas on vahendada avalikku vabatahtlike riigikaitseorganisatsioonidega riigikaitsealast teavet. Nüüdsest saavad ka soomlased ajalehe Põhjarannik need numbrid, mille vahel ilmub Kaitseliidu elu kajastav lisa Alutaguse Malevlane.

Järgmine ametlik kohtumine leiab aset Soomes 27. oktoobril, siis saab Kymenlaakso reservväelaste piirkond 50-aastaseks. Kaitseliidu Alutaguse maleval on head suhted ka taanlastega, kes on toetanud malevat õppeklasside sisustamisel video- ja arvutitehnika. **KK!**

Kindral Tõnissoni rännakjooks 2007

Tekst ja foto: RAIVO REINBÄRK, vanemseersant, Alutaguse maleva propagandapealik

Alutaguse malev korraldas kolmandat aastat aprillikuus kindral Aleksander Tõnissoni sünniaastapäeva tähistamiseks rännakjooksu. Tänavune võistlus avati Jõhvi Keskväljakul kindral Tõnissoni ausesamba juures 21. aprillil kell 10 ja võistlejad lähetati militaar-rahvajooksule poolteist tundi hiljem Pannjärve Tervisesportikeskuses.

Jooksud olid jagatud klassidesse: militaarjooks täies varustuses koos relva ja 20 kg seljakotiga, 10 km pikkune rahvajooks ja lühemad distantsid poistele-tüdrukutele. Korraldajad olid valinud

üsna rasked, kuid huvitavad jooksurajad, mis kulgesid Kurtna järvede vahel, kus oli hulgaliselt järske tõuse-langusi, veetõkke ületamist ja pehmet liivapinnast. Joosta tuli põhiliselt metsasihtidel, mitte sõiduteedel.

Kõik finišisse jõudnud said nimelise diplom-tunnistuse distantsi läbimise ajaga

ja malevapealikult kaela osalejamedali. Esikohale tulnuile anti vastav medal ja meene. Peakorraldaja veebel Aivar Raudsepp kiitis neid, kes on osalenud kõigil kolmel võistlusel. Eriti tõstis ta esile Kadre Maalmat, kes on omas klassis kõik võistlused võitnud. Peakohtunik Valdek Murdi sõnul läks üritus igati korda. **KK!**

Piduliku osa lõppedes suunduti jooksusammul Jõhvi pargi poole.

MALEVATES

LÄÄNE MALEV

(laanemalev.googlepages.com/home)

Hiiumaal harjutati aprillis linnalahingut, koolitajaks veebel Esa Piisilä Soomest, keda toetasid soomlased leitnant Jari Myntti ja allohvitser Pauli Pelli. **KK!**

PÄRNUMAA MALEV

(parnu.kaitseliit.ee)

Pärnumaal töötatakse välja kriisireguleerimise koostöölepe, mille sõlmivad Pärnu linnavalitsus, Lääne Politseiprefektuur, Kaitseliidu Pärnumaa malev ja Lääne-Eesti Päästkeskus eesmärgiga jaotada kriisipuhused ülesanded. Abilinnapea Simmo Saare kinnitusel soovitakse käesoleva aasta esimese lisaeelarvega eraldada Kaitseliidule 156 000 krooni pinnaltpääste ülikondade soetamiseks. **KK!**

SAKALA MALEV

21. aprillil korraldas Sakala malev seitsmendat korda sõjalis-sportliku rännaku "Sõduriproov". Trassi pikkus oli 38 kilomeetrit ja selle läbimiseks aega 24 tundi, võistlejad pidid olema relvastatud ja lahinguvarustuses. "Sõduriproovi" läbimist tõendab vormikuuetele õmmeldav embleem. **KK!**

VIRU MALEV

(www.virumalev.ee/index.html)

Kaitseliidu Viru maleva laskurite võistkonnad esinesid edukalt Narvas Eesti laskmise meistrivõistlustel. Individuaalse esikoha harjutuses 20 lasku lamades spordipüssist sai 183 silmaga Rakvere üksikkompanii pealik nooremleitnant Aavo Pekri. Kuuendaks tulnud Aili Vakker sai 176 ja 8. koha pälvinud Liisi Vaguri 170 silma. Kogusumma 529 silma andis virulastele võistkondliku esikoha. **KK!**

Tekst: RAIVO LUMISTE, kolonelleitnant

Viis positiivset asja aprilli lõpu ja mai alguse sündmuste valguses

Eestis aprillikuu lõpul ja mai algul aset leidnud sündmustega seoses on kohane meelde tuletada 2003. aastal kehtestatud ja Kaitseliidu keskkogus kinnitatud arengukava, mis ütleb, et Kaitseliit on alaline kõrgvalmisolekuga vabatahtlik organiseeritud jõud eesmärgiga suurendada rahva turvalisust, liita rahvast ja kaitseväge ning vajadusel kaitsta Eesti riiki ka sõjaliselt. 26. aprillist 10. maini suutis Kaitseliit näidata end organiseeritud, rahvale lisaturvalisust andva ja riiklikke struktuure toetava jõuna.

Kaitseliit tervikuna ja kõikide maakondade üksused eraldi on täna kindlasti rikkamad selle koostöökogemuse võrra, mida nad valmisolekupäevadel politseiga tegid. Kaitseliidul on jõustruktuuridega sõlmitud erinevaid koostöölepinguid ja läbi arutatud koostöövorme, kuid seni on nende sisuline ellurakendamine jäänud ikka toppama tõeliselt elulise vajaduse puudumise taha. Ühiselt lahendatud kriisiolukord on andnud seni formaalsetele lepetele sisulise tähenduse ja lähendanud Kaitseliitu nii koostööpartneritele, kohalikele omavalitsustele kui ka rahvale.

Uus olukord mõjutas küllap kõige enam Kaitseliidu liikmeid endid: andis põhjuse taas ära tunda motivatsioon, mille ajal sai kord organisatsiooniga liitunud, aitas selgemalt aru saada, milline võiks olla kaitseliitlase panus riigi kaitsele ja kodanike turvalisuse tagamiseks, ning näitas, et omandatud oskusi ja väljaõpet saab tõhusalt rakendada ka rahuajal.

Oli oluline, et juhtimine toimis selles suhteliselt ettearvamus olukorras efektiivselt. See, kuidas käitused malevapealikud, operatiivselt loodud allüksuste juhid ja reaktseliitlased, kõneleb toimiva sisemise distsipliini olemasolust. Kaitseliitlased esinesid parimal viisil n-õ strateegiliste sõduritena, kes suutsid käituda õigesti olukorras, kus üksikisiku õige või vale tegutsemine võib oluliselt mõjutada neid strateegilisi otsuseid, mida langetatakse edaspidi.

Ka õnnestus Kaitseliidul parimal viisil tõestada oma kiirreageerimisvõimekust. Mehed teadsid, kuhu tul-

la, territoriaalsel põhimõttel koostatud üksused olid varustatud, instrueeritud ja tegutsemisvalmis loetud tundidega. Kiiresti leiti kas kohalike omavalitsuste või ettevõtjate abiga ka tsiviilsõidukid. Samaväärset kiirreageerimisvalmidust saab eeldada veel vaid kasarmeeritud regulaarüksustelt.

Kõige paremal moel tulid esile Kaitseliidu territoriaalsuse eelised. Selline kriis ei nõua kogu Kaitseliidu rakendamist. Piisab, kui üle Eesti on erinevates malevates olemas rühma kuni kompanii suurused üksused, kes suudavad tegutseda abipolitseinikena ja vajadusel toetada politseijõude ka naabermaakonnas. Esmatähtis on tegutsemissuutlikkus oma maleva territooriumil, kohe seejärel vajadus tagada ümberpaigutusvõimekus.

Kriis näitas kätte ka ametkondade koostöö nõrku kohti. Seadused jätvavad liiga palju lahtisi otsi. Kriisireguleerimise protsessi haldamine ja erinevate struktuuride rollijaoitus selles tuleb selgemalt läbi mõelda. Seda eriti olukordade tarvis, kus sündmuste areng on raskesti prognoositav.

Peame tõdema, et sisekaitselised ülesanded olid Kaitseliidus seni sõjaliste varjus. Tegelikult aset leidnu puhuks puudus üksustel nii varustus kui sisuliselt ka väljaõpe. Kaitseliit peab nii endale kui oma partneritele selgitama, et meie ülesanne on olla valmis aitama kaasa Eesti elanike turvalisuse tagamisel nii rahu, kriisi kui ka sõja ajal. Seega peame suutma tegutseda toetava jõuna hoopis pikemal ajaskaalal kui politsei, kes on juhtiv tegutseja rahu ja kriisi ajal, või kaitseväge, kes võtab juhtimise üle kriisi kasvamisel sõjaseisukorraks. Need nõudmised sunnivad meid uue pilguga üle vaatama ka varustust ja väljaõpet.

Hoolimata mõningatest nõrkustest, millest me täna endale selgelt aru anname, hindan Kaitseliidu tegutsemist neil kriitilistel päevadel kahtluseta väga heaks. See, kuidas meie inimesed oskasid hinnata olukorda ja siis tundide, mõnikord lausa minutite jooksul tegutseda, oli muljetavaldav. Inimesi ei pane lõpuni võitlema mitte varustus või tugevus, vaid tahe, ning see on kaitseliitlastel selgelt olemas. **KK!**

Kaitseliit oli valmis ja tundis toetust

Tekst: TAIVE KUUSE

Kaitseliidu malevate pealikud rääkisid 3. mail, milline oli malevates meelsus ja valmisolek Tallinnas aset leidnud rahutuste ajal ja järel.

Alutaguse maleva pealik major ARNO KODU:

Meie piirkonnas teeb tegutsemise keeruliseks asjaolu, et kohalikus meedias halvustatakse Kaitseliitu ja ka elanike suhtumine on halb. Kui aastaid tagasi veel mõni vene inimene üritas rääkida eesti keelt, siis täna ei räägi tänu Venemaa presidendi Vladimir Putini tegevusele üksi venelane enam eesti keelt. Riigiametnikud suhtuvad halvasti. Samas ärimehed ei taha korratust, nendel on hea meel, et Kaitseliit toetab korra tagamist.

Nendel päevadel kirjutas umbes 30 inimest avalduse Kaitseliitu astumiseks. Ajasime laiali ühe meelevalduse Jõhvis – seal oli kaasatud üle 50 Alutaguse maleva inimese. Hiljem tulid appi Jõgeva ja Viru kaitseliitlased. Politsei on aru saanud, et need abipolitseinikud, kes tulevad Kaitseliidu kaudu, on distsiplineeritumad kui tavalised inimesed.

Alutaguse kaitseliitlastest abipolitseinikud Jõhvis korraldusi ootamas.

Harju maleva pealik major URMAS SUSI:

Enne oli Harju malevas 23 abipolitseinikku, praegu on täpselt saja võrra rohkem ehk 123. Avaldusi tuleb kogu aeg juurde. Uute abipolitseinikega tugevdasime maleva valve all olevate objektide valvet ja võtsime valve alla mõned uued objektid. Jaotasime ülesandeid malevkondate kaupa.

Järva maleva pealik major ARVI NIGLAS:

Järvamaa on Mandri-Eesti turvalisim maakond. Meie maakonnas mingeid rahutusi ega kogunemisi ei toimunud. Moodustasime siiski 69 mehest koosneva kaitseliitlastest abipolitseinike üksuse. Meeste motivatsioon appi rutata oli kõrge. Kui tuli korraldus koguneda 30 abipolitseinikul (toetamiseks vajadusel naabermaakonda), tuli kokku 40.

Jõgeva maleva pealik kapten JANNO ROSENBERG:

Huvi Kaitseliidu vastu on suurenenud. Paljud avaldasid meile toetust ja paljud tegid otsuse astuda Kaitseliitu. Meestel tekkis esialgu küsimus, miks nad ei või minna korda tagama Kaitseliidu vormis. Selgitasime poliitilist olukorda ja nad said aru.

Panime kirja ka nende nimed, kes soovisid Kaitseliitu astuda, aga eelkõige keskendusime sellele, et abipolitseinike üksus kokku saada ja välja saata. 35 Jõgeva maleva kaitseliitlastest abipolitseinikku käis Jõhvis abiks.

Lääne maleva pealik kapten ARNOLD JUHANS:

Juba 27. aprilli öösel saime kokku allüksuste pealike ja instruktoritega ning viisime sisse tugevdatud valmisoleku. Hiiumaal viisime sisse täiendava ööpäevase valve. Operatiivselt vahetasime infot kohaliku politseiga ehk panime paika abistamisvõimalused ja -tingimused. Politsei tegi meiega väga head koostööd – avaldused jõudsid kohe politseisse ja vormistasime abipolitseiüksuse.

28. aprillil olid Haapsalus mõned korrariikumised – siin-seal lõhuti klaase, aeti mõned prügikastid ümber. Et politseil oli jõudusid vähe, kutsuti abipolitseinikud appi ja öösel vastu 29. aprilli osales avaliku korra kaitsel kümme abipolitseinikku. Ka järgmisel ööl olime väljas. Et kehtis kuiv seadus, möödus volbriöö Haapsalus rahulikumalt kui kunagi varem.

Öösiti sõitsid kaitseliitlased autodega mööda linna, et anda teavet ja jääda samas märkamatuks ehk mitte provotseerivaks. Praeguseks on rahuldatud 45 abipolitseinikuks hakkamise avaldust.

Pärnu maleva pealik kapten MEHIS BORN:

Pärnumaal võtsime valve alla kõik Kaitseliidu objektid ja Eesti riiklusele olulised mälestusmärgid. 28. aprilli õhtul tuli signaal, et venekeelne seltskond on alustanud Pärnu linnas korrariikumistega. Kutsusime abipolitseinike üksuse kokku, moodustasime patrullgrupid, kes läksid linna politsei ekipaaže toetama.

Kontrollisime olukorda tänavatel. Sel ööl tegutses 45 kaitseliitlast. Ööl vastu pühapäeva teatasid valvsad linnakodanikud politseile, et noorukid rebisid kohtumaja küljest Eesti lipu. Politseiraadio oli ka malevas, nii kuulsime infot. Edastasime selle kaitseliitlastest patrullile, kes oli kohtumajale kõige lähemal, ja andsime korralduse sinna minna. Nad jõudsid kohale ja võtsid lipurüvetajad kinni. Suurt kahju lipule ei tehtud, see jõuti vaid maha rebida ja võib-olla sellel ka jalgadega peal trampida.

Jätkasime objektide valvet ja valmistusime 30. aprilli õhtuks – volbriööks. Otsuse üksuste kogunemise kohta langetasin 30. aprilli hommikul. Päeva jooksul käivitasime operatiivstaabi tegevuse. Loodi vajalikud kontaktid politsei ja kaitsepolitseiga. Üksuste formeerimine kestis

1,5 tundi. Abipolitseinikuks vormistati sadakond kaitseliitlast. Moodustati 17 ekipaaži.

Põlva maleva pealik kapten TARMO SÜTT:

Põlvamaal oli rahulik. Täpsustasime 27. aprilli hommikul vajadusi kohaliku politseijaoskonnaga ja õhtul alustasime abipolitseinike registreerimist. Moodustasime 36-mehelise abipolitseinike üksuse. 28. aprilli öösel olid abipolitseinikud Põlva politseijaoskonnas reservis. Nad ei pidanud realselt tegutsema, kõik oli rahulik.

Rapla maleva pealik major PEETER TANI:

Raplamaal olid kaitseliitlastest abipolitseinike patrullid 29. aprilli õhtul neljas kohas ja 30. aprilli õhtul viies kohas. Ohjeldasime pidutsejaid, tuli rahustada kõrtsikaklust.

Saaremaa maleva pealik kapten TOOMAS LUIK:

Saaremaa politsei küsis Kaitseliidult, et kui tekib mingi probleem, kas siis saame appi tulla. Ikka saame! Õnneks ei läinud abi vaja – Saaremaal oli rahulik ja loodame, et jääb ka edaspidi rahulikuks.

Sakala maleva pealik major ÜLAR VOMM:

Kui abipolitseinike värbamine välja kuulutati, kogunes üsna kiiresti 50 vabatahtlikku, kes tahtsid abipolitseinikuks saada. Hiljem on neid juurde tulnud, kuid mitte enam maleva kaudu, vaid otse politseisse pöördudes. Viljandimaal on olukord rahulik olnud, abipolitseid ei ole vaja läinud. 30. aprillil, juba pärast rahutusi, oli väljas üks abipolitsei patrull, aga sellel õhtul oli Viljandis väga rahulik. 1. mail aitasid abipolitseinikud korraldada ümber Viljandi järve jooksu, mida muidu oleks teinud politsei, kuid suur osa nende jõude oli Tallinnas. 28. aprilli õhtul kogunesime maleva staapi, et olla valmis sõitma Tartusse, aga seda vajadust ei tekkinud.

Tallinna maleva pealiku kt leitnant JAANUS ENDE:

Tallinna malevas oli varem juba 31 abipolitseiniku, neist on moodustatud korrakaitserühm, kes on saanud määrulipolitsei koolituse ja varustuse. Tallinna maleva korraldada oli kinnipeetute valve. Toompea malevkond tegutses iseseisvalt, aktiivselt ja hästi – nende tagada oli ka

Kaitseliitlastest abipolitseinikud turvasid Toompeal parlamendihoonet.

riigile tähtsate hoonete valve. Tallinna malevas on tavaline, et võtame nädalas vastu 20–25 uut Kaitseliidu liiget.

Tartu maleva pealik kapten ASKO AREN:

Tartu politsei tegi väga head tööd ja kaitseliitlastest abipolitseinikud olid pidevas valmisolekus. Pidev teabevahetus Kaitseliidu ja politsei vahel toimus väga hästi. Aprilli viimastel päevadel oli üsna palju Kaitseliiduga liituda soovijaid. Rääkisime nende inimestega, et selgitada, kas see on hetke ajel tekkinud huvi või valmisolek tõsisemalt tegutseda. 20 inimest kirjutas avalduse, et olla tulevikus Kaitseliidu ridades. Täna on Tartu malevas valmiduses 140 abipolitseiniku, see on ka Lõuna Politseiprefektuuri vastavas käskkirjas kajastatud.

Valga maleva pealik kapten REIN LUHAVÄLI:

Valgas algas 27. aprill ausamba sodimisega. Siis pöördus politsei Kaitseliidu poole ja palus sammaste juurde mehitatud valvet. Täitsime palve ja patrull läks tänavatele – kokku ligi 20 meest. Sama ka järgmisel päeval. 29. aprillist jätkus ainult sammaste valve. Volbriöö! patrullis seitse kaitseliitlastest abipolitseiniku, aga tegutsemisvajadust polnud.

26. aprilli seisuga oli malevas 15 abipolitseiniku, aga 27. aprillil juba 72. Meeste motivatsioon oli väga kõrge. Oli väga positiivne, et rahandusminister käis olukorda kaemas ja näitas oma toetust.

Viru maleva pealik kapten LEMBIT KERVE:

1. maini patrullisid kaitseliitlastest abipolitseinikud õhtul kella üheksast öösel kella kolmeni. Erilisi rahutusi polnud. 60 Viru maleva kaitseliitlast käis toetamas Alutaguse malevat.

Panime kirja inimeste nimed, kes avaldasid soovi Kaitseliiduga liituda, aga ei jaganud praegu avaldusi. On oht, et sobimatud inimesed otsivad ärevas olukorras võimalust imbuda organisatsiooni. Üks tilk tõrva võib rikkuda meepoti. Abipolitseinikuks registreerida soovijad saatsime politseisse.

Lõime kaks kaitseliitlastest abipolitseinike üksust, ühel on valmisolek sõita naabermaakondi toetama ja teine üksus on valmis toetama kohapealset politseitegevust.

Võru maleva pealik kapten KALEV ADER:

Meil oli varem kümme abipolitseiniku, tänase seisuga on neid 56 võrra rohkem. Politseile said edastatud kompaniipealike telefoninumbrid, et kui kuskil piirkonnas on abi vaja, võetakse kompaniülemaga ühendust. Aga seda ei olnud vaja.

Tavalised pätikambad olid ka vakka. Panime igaks juhuks erariides patrullid ausammaste lähedusse kõndima, et kui midagi juhtub, siis annavad teavet. Ühe korra käisime Tartus abiks. 14 Võrumaa meest istus kella kaheni öösel Tartus politseiprefektuuris, siis teatati, et oht on möödas, ning mehed võisid koju sõita.

Tekst: MIHKEL MUTT

Aprillirahutused ja riigi julgeolek

Osa inimesi nimetab 26.–27. aprillil toimunut vandaalitseamiseks, mõni koguni mässuks. Viimane on liialdus, ometi on selge, et seoses äsjaste sündmustega aktualiseerus Eesti riikliku julgeoleku küsimus meie kõigi jaoks rohkem kui kunagi varem pärast Nõukogude vägede lahkumist Eestist.

Kõigepealt seemisest julgeolekust. Algul kohmetuvõitu politsei õppis käigupealt ja on pärast neid sündmusi kindlasti parema valmidusega ning – mis vähemalt sama oluline – teise psühholoogilise hoiakuga. Tuleristsed on tuleristsed. Rõõmustav on rahva kaitsetahte ilmumine. See pole siiski kadunud, nagu vahel võib paista. Paljud on pärast neid sündmusi avaldanud soovi saada abipolitseinikuks või esitanud avalduse Kaitseliitu astumiseks. Ei tohi unustada, et kaitsetahte on peamine relv igasuguses sõjas. Kaitseliit sai neist sündmustest enesekinnitust. Ta on Eesti julgeolekuks järjest vajalikum. Kas või sellepärast, et neil päevil koondati peaaegu kõik politseijõud pealinna ja veel mõnda ohukoldeesse ning mõnda maakonnakeskuse jäi seetõttu vaid poolteist politseinikku. Kes neis kohtades olukorda oleks kontrollinud, kui poleks kaitseliitlasi?

Kuigi mitte otseselt, puudutab toimunu siiski ka meie kaitseväge korraldust tervikuna. Mainin veel kord üldist kaitsetahte. Ajateenistuse kaotamine on ohtlikum kui kunagi varem. Väikese fantaasiaga võib seekordsete vandaalitsejate asemel kujutleda kraadi võrra kangemaid “tegelasi”. Mis kasu oleks nende vastu täpsusrelvadest, mis kasu oleks nende vastu brigaadist, mis on küll võimeline ühilduma NATO vägedega, aga ei tunne linnavõitluse iseärasusi? Traditsioonilised vahendid, võitluspäiga perfektne tundmine ja hea füüsiline ettevalmistus on paljudes tänastes relvakonfliktides kõige efektiivsem tee võidule. Missioonid on uhked ja vajalikud asjad, aga siin, kodus on meie riigi kaitsmise selgrooks kaitseväeteenistus, mille läbinud mehed jätkavad Kaitseliidus.

Teiseks julgeoleku väline aspekt. Missugused olid maailma reageeringud, kes ja kuidas meid Venemaa surve ees toetas? Selle järgi võime hinnata oma olu-

korda võimaliku tõsisema ohu korral. (Ma võin muidugi teha oletusi üksnes avalikkuse ette jõudnud väljautlemiste põhjal.)

Loomulikult toetus tuli. Teisiti ei ole see mõeldav. Läänes siiski austatakse lepinguid ja liite, ajaloost on õpitud. Liitudel on oma eeskirjad ja kirjutamata seadused ning kaasliikme eest tuleb välja astuda. Samuti tuleb oma ideelises välispoliitikas olla järjekindel. Nii ütlesid oma sõna Euroopa Liit, NATO, Ühendriigid.

Samas ei tasu olla naiivne. Ma kujutan täiesti ette, et äsjased sündmused häirisid Euroopa pealinnades paljusid. Nagu asjad Venemaaga niigi keerulised poleks: gaasitrass, Poola liha impordikeeld, Tšehhi ja Poola raketitõrjesüsteemid... Vene võimalik veto Kosovo puhul. Nüüd veel Eesti kah! Aga Euroopa Liidu ja Venemaa tippkohtumine on just tulekul.

Toetus ei tulnud väga kiiresti. Justkui keegi oleks midagi ikka oodanud. Ei tea, kui tõsiselt võtta juttu, et Euroopa Liidu avaldus viibis, sest sõnastus pidi olema vastuvõetav 27 riigile. Tänapäeval on ju olemas kiired sidevahendid. On selge, et liigset konfrontatsiooni Venemaaga ei taheta.

Ja siiski-siiski: mõelgem, mis saanuks, kui Eesti ei oleks Euroopa Liidu ega NATO liige. Igaüks oskab ette kujutada, mis oleks võinud juhtuda. Praegu oli Venemaa sunnitud arvestama maailma reageeringutega. Näiteks tahab ta saada Maailma Kaubandusorganisatsiooni liikmeks, aga Euroopa maad võivad talle Eesti saatkonna ahistamise pärast selles asjas veto panna. Ei, vähemasti julgeoleku mõttes on Euroopa Liidust kasu.

Samas peame jääma realistideks ja nägema asju õiges perspektiivis. Meile on Tallinna, Jõhvi jne tänavail toimuv muidugi kõige tähtsam. Maailm on aga igaugu jamasid triiki täis ja meie oma tundub paljudele “suurtele” nende kõrval köömes. Paraku. Seetõttu tuleb nii palju kui võimalik endal hakkama saada. Sest seda, kes aitab ennast ise, aitavad ka – ei, mitte jumal –, vaid sõbrad ja kaaslased. **KK!**

Matk marssalikepikesega paunas

Tekst: IVAR JÕESAAR, kapten

Tänavu tähistas Kaitseväe Ühendatud Õpeasutuste (KVÜÕA) Kõrgem Sõjakool 1919. aasta 3. aprillil asutatud Eesti sõjakooli loomise aastapäeva patrullvõistlusega, mis algas 2. aprilli õhtul ja lõppes 3. aprilli ennelõunal KVÜÕA Uniküla lasketiirus. Eesmärgiks oli koondada kaitseväelasi, sh sõjakooli vilistlasi ja pakkuda ka kadettidele võistlust, kus põhirõhk on tegevusel kontrollpunktides. Kaitse Kodule! selgitas patrullvõistluse olemust ja eesmärgi ettevõtmise eestvedaja vanemveebel **Urmal Abel**.

Milline on sõjakooli patrullvõistlus?

Võistluse eesmärk oli, et sellest saaksid osa võtta praegused ja tulevased sõjalised juhid, kuid mitte jooksja, vaid mõtleja, st juhina. Korraldajate soov oli, et rajal poleks ainult 25-aastased mehed, vaid ka neljakümneviiesed, kes käiksid rahulikult 25 kilomeetrit ära ja saaksid toredast patrullvõistlusest naudingut.

Selle võistluse esiisa on Kalevi pataljoni aastatel 1996–2001 korraldatud võistlus “Oma silm on kuningas”, mille algataja oli praegune kaitseministeeriumi operatsioonide ja kriisireguleerimise osakonna juhataja asetäitja kapten Lauri Abel. Sealgi

olid konkreetsed, mõõdetavad ülesanded ning meeskonnas olid sisenemise sideme loomiseks kaks kaadri-kaitseväelast ja kaks ajateenijat.

Sõjakooli patrullvõistluse puhul ei ole määratletud, et kõik võistlejad peavad olema kutselised kaitseväelased. See, kellel on mõttekas võistleva tulla ja kellel mitte, peaks ajapikku ise paika loksuma. Trassi pikkuseks jääb ka tulevikus 25–30 kilomeetrit ning võistluspaigaks Lõuna-Eesti. Alustatakse 2. aprilli õhtul kell 19 ja lõpetatakse järgmisel hommikul kell 10. Need 14 tundi on täis liikumist, tegutsemist, otsuste vastuvõtmist ja vastutegevusega arvestamist pimedal ajal. See seab omad nõudmised, kuid ei nõua metsas ööbimist ega eneseohverdust. Võistluse eesmärk on anda juhtidele võimalus enese proovilepanekuks, näitamaks endale ja kolleegidele, et ollakse võimeline juhina hakkama saama. Võistkondade arvuks on kavandatud 15. Tänavu oli osalejaid vaid 12.

Kes võivad end võistlusele kirja panna?

Osavõtukriteeriume pole, aga ehk aeg selekteerib õiged välja. Sest tänavu oli näha, et noortel poistel, kes olid Mini- ja Eel-Ernadel käinud ja tublid olnud, polnud paraku siin suurt teha, nad pidid leppima tagumiste kohtadega.

Järgmisel aastal püüame teha veelgi leidlikumad ülesanded, mis on selgemini suunatud militaaralale. Rohkem tuleb ka lõbusaid ülesandeid. Sõnaga, määravaks muutub omandatud militaarharidus. Omal käel omandatud tarkused sellel matkal suurt ei aita. Hea mehe, kel füüsis kõva ja saapad head, siin võidule ei marsi.

Milline peaks olema rajalemineku varustus?

Varustusel pole erilist kaalu. Kõik kontrollpunktides antavad ülesanded on üles ehitatud nii, et need on võimalik täita kohapeal olemasolevaga. Ei pea näiteks kõit kaasas tasima ja sidevahenditeks on mobiiltelefonid. Õeldagu mida tahes, aga mitte keegi ei andnud kõrvalt infot. Meil pole võistkondade esindajaid ega tugiisikuid. On võistlejad, kohunikud ja vastutegutsejad.

Kuidas saab kontrollpunktis tagasisidet?

Piltlikult on kõik ülesanded stopperi ja joonlauaga mõõdetavad ja tagasisidet saab kohe. Stiilipunkte ei antud. Trassil oli kokku viis kontrollpunkti ja et õhupüstolite tõrkumise tõttu nendest laskmine tühistati, jäi 14 ülesannet. Kõik ülesanded püüame koostada nii, et kohe lõpetamisel öeldakse võistlejale tulemus ja ta saab ka kohe teada, mitmendal kohal tema võistkond parajasti on.

Millised olid ülesanded?

Esimeses punktis oli tingmärkide tundmise test. Oli ka Erna retkelt ammu ära jäänud soomustehnika tundmise test, millele iga võistkonna liige pidi eraldi vastama, mitte ei lahendatud testi kamba peale. Ainuke füüsiline pingutus oli “Laomehe rõõm”, kus tuli punktist A punkti B kaste tassida ja kui said üle joone, löödi aeg kinni.

Laskmine oli finišis päevasel ajal pärast kiirrännakut, polnud mingit pimedas uperpalliga laskmist.

Võistluse algul tegid võistlejad põhjaliku rajaanalüüsi.

Sihhtmärk oli kaheksa meetri joonel. Kõik neli meest lasksid ühte püstisesse märklehte ja kõigil võistkondadel olid võrdsed võimalused. Väike segadus tekkis relvadega, sest osa olid Galiliga, osa AK 4ga ja politseikooli võistkond lühendatud Kalašnikovidega. Selle ebavõrdsuse tahame ära lõpetada. Kontrollpunktis, kus on aja peale relva lahiti-kokkupanek, saavad kõigil olema ühesugused relvad.

Oli erinevate padrunita laadimine erinevatesse salvedesse: AK4, AK 47, püstol PM ja Galil. Segi aeti Galili ja AK 47 padrunit, neid eristada oligi üsna keeruline, sest kogu moon oli ühes kastis.

Meeskonnaülesanne oli "Saigon 72". Seal pidi meeskond lauajupi abil saama üle "džunglis voolu all olevast" rinnakõrgusel traadist, kusjuures iga traadi puudutamine andis kolm trahvipunkti. Sõjas tähendab see, et oled kas surnud või pole surnud. Üks ülesanne oli põgenemine vangilaagrist. Tervel meeskonnal seoti jalad kokku ja nad pidid läbima teatud vahemaa.

Veel olid kavas saalihoki heinamaal (täisvarustuses võistlejail tuli saada aja peale väravasse 20 tennisepalli), "Sangpommi jänn", kus igal võistlejal läks arvesse üks heide ja üldpikkus, ning "Põrsas kotis" ehk asjade äratundmine kobamise teel – seljakotis olid erinevad varustuselemendid ja tsiviilesemad. Võistlejad omavahel rääkida ei tohtinud ja võidumees oli see, kes sai 2 minuti jooksul kõige enam asju kirja.

Ülesanne "Kurnatud sõduri unelm" viidi läbi vanas siloaugus. Kõik vaatasid, et nüüd läheb hirmsaks ronimiseks ja pingutamiseks. Tegelikult oli seal kast, kuhu terve meeskond pidi oma magamisasemed valmis tegema. Tuli magamisvarustus – magamiskott ja magamisalus – laiali laotada, vormipüksid ja saapad ära võtta. Aega võeti hetkeni, kui magamiskottide lukud olid kinni. Tulemus sõltus paljuski sellest, kui hästi oli varustus pakitud.

Patrulliretk lõppes Kaitseväge Ühendatud Õppeasutuste Uniküla lasketiirus.

Kuidas kontrollisite kaarditundmist?

Kaarditundmist näitas see, kuidas trassi läbiti. Hea oli vaadata, kuidas teise keskastme kursuse võistkond pani oma marsruuti paika nagu staabi S3 ja S2 ohvitserid sõjamängus, analüüsisid maastikku selle pilguga, et kus võib vastutegevust olla, mida ta võib teha ja milline on parim plaan.

Kuidas käis hindamine?

Iga punkti parim võistkond sai 20 punkti, teine koht sai 15, kolmas 13, punkti, tänavu sai viimane võistkond 4 punkti, see tagas kiire kohtade kokkulöömise, polnud minigeid hinnanguid ega nn Tambovi konstandi kasutamist. Iga vastutegevusele ära antud tšekk andis 5 miinuspunkti.

Rajal tegi vastutegevust sõjakooli vanim ehk 8. põhikursus ja keskastme teine kursus oli juhtideks. Neil tuli öö läbi jalgsi ja autodega patrullida ning nad said hommikuks päris kõva mahvi. Leinant Rene Lepik juhtis seda väga hästi.

Kontrollpunkti jõudmiseks polnud ajagraafikuid. Start anti 10-minutilise vahedega, aga igal võistkonnal oli registreerimisleht kaasas ja punktis kirjutati sinna sisenemise ja väljumise aeg. Stardist esimesse punkti anti pool tundi ja iga sellest üle läinud minut tähendas poolt

trahvipunkti. Punktis kehtis elav järjekord. Üldaeg ei lugenud. Pärast ülesande sooritamist öeldi, kui pika aja pärast pead järgmises punktis olema.

Kuidas hindate võistlust tagantjärele?

Võime pidada oma retke õnnestunuks. Kõik lõpetasid, kõik toimingud algasid õigeaegselt, kuskil polnud keegi kadunud ega punkt kinni, olemas olid nii vesi, soe supp kui ka majutus. Üle jõu käivaid asju ei nõutud, keegi ei pidanud eluga riskima. Vastutegevus täitis oma eesmärgi, surus vajadusel võistlejad võssa, aga spetsiaalselt taga ei ajanud. Praegu ongi militaarvõistlustel puudu *fun*-pool, kõik kisub profispordiks – juba Eel-Erna rajale lähed justkui viimsele sõjaretkele. Ja siis hakkavadki paljud tublid mehed rääkima, et oh mis mina, mul põlv ei kannata ja mõnu enam pole. Asi läheb jamaks, kui on palju katkestajaid. Eesmärgiks ei saa seada olukorda, et keegi saab endale rusikaga vastu rinda taguda ja kelkida, et küll oli raske – meie ainsana lõpetasime.

Tahan, et kõlama jääks mõte: see võistlus pole mõeldud hambad rittis läbikäimiseks, vaid meelelahutuseks kõigile, kes endast sõjaväes vähegi peavad. Sõjakooli lõpetamise aasta pole oluline, tähtis on olla oma vanade kamraadidega koos, näha neid mittetöises õhkkonnas. Ja inimesed, kel on huvitavaid ülesandeideid, võivad alati tulla ja korraldamisel kaasa lüüa. **KK!**

Uus baasväljaõpe: neli iseseisvat moodulit

Tekst: LIISA ARU,
Naiskodukaitse Lõuna piirkonna vanem

Käesoleval aastal uuendatakse Naiskodukaitse (NKK) baasväljaõppe (BVÕ) kava, et seda tänapäevastada. Lisaks sisulisele “värskenduskuurile” on plaanis ka vormilised muudatused: baasväljaõppe jagatakse neljaks iseseisvaks ja terviklikuks mooduliks, mille läbimise eest antakse välja eraldi tunnistus.

MOODULIPÕHINE KORRALDUS

Moodulipõhine korraldus teeb õppuse läbimise vabatahtlikele liikmetele mugavamaks. Naiskodukaitse nimelt on vabatahtlik organisatsioon, mille liikmed osalevad väljaõppel vastavalt võimalustele oma põhitöö ja eraelu kõrvalt. Kui värskel liikmel pole võimalik ühel aastal osaleda kõigil neljal moodulil, ei pea ta järgmisel aastal jälle otsast peale alustama, vaid saab osaleda just neil moodulitel, mis veel läbimata. Järjepidamine on hõlpsam nii osalejale kui ka juhatajale: kui neli diplomit käes, ongi baasväljaõppe läbitud. Seega muutub baasväljaõppel osalemine liikmetele hõlpsamaks.

Lisaks on uuendustel veel eesmärk vältida dubleerimist. Nimelt on kõigil naiskodukaitsjatel võimalik osaleda Kaitseliidu sõduri baaskursusel (SBK), mistõttu ei ole mõtet üritada seal õpetatavat mahutada Naiskodukaitse baasväljaõppesse. BVÕ annab värsketele naiskodukaitsjatele võimaluse tutvuda SBK-l õpetatavate teemadega, misjärel on neil piisav alus langetada teadlik otsus SBK-l osalemiseks või mitteosalemiseks.

Selline väljaõppekorraldus tagab, et kõik naiskodukaitsjad saavad piisava ülevaate sõjalistest teemadest, et toimida efektiivselt riigikaitselises organisatsioonis, ent ei kohusta mittemilitaarse eriala (nt igapäe-

vane turvalisus, masstoitlustamine jmt) valijaid osalema mahukal SBK-l. Sellise valikuvõimaluse jätmine on väga vajalik, sest Naiskodukaitse on üldrahvalik organisatsioon, mille eesmärgiks on suurendada kodanikkonna kaitsetahet ja kaasata selle eesmärgi täitmisele võimalikult lai inimeste ring. Nõnda anname võimaluse osaleda riigikaitses ka neile, kes ei soovi (nt usulistel või maailmavaatelistel põhjustel) või ei ole võimelised (nt tingituna kõrgeast või tervisehäiretest) läbima noorsõdureile mõeldud kursust, kuid tahavad sellest hoolimata anda oma panuse Eesti riigi kaitsesse.

Uus Naiskodukaitse baasväljaõppe koosneb neljast moodulist: organisatsiooniõppe, esmaabi, toitlustamine ja sõdurioskused.

Iga mooduli mahuks on plaanitud üks nädalavahetus ehk umbes 16 (st 2 x 8) tundi.

ORGANISATSIOONIÕPE

Organisatsiooniõppe maht on võrreldes varasemaga oluliselt suurenenud – peaaegu neljakordistunud. Selline mahu suurendamine võib esmapilgul tunduda drastilisena, ent on igal juhul vajalik.

Inimesed jõuavad Kaitseliitu ja Naiskodukaitsesse erinevaid teid pidi ja erinevatel motiividel, kuid mõlema organisatsiooni lähtealus on üks: riigikaitsese ja kodanike panus sellesse. Riigikaitsese on väga lai mõiste: peale relv käes rindel roomamise sisaldab see veel paljut, mis kohati on meie ajal aktuaalsemgi, sest “klassikalise sõja” kõrvale on ilmunud kõikvõimalikud muud ohuallikad, mille vastu võitlemise, ennetamise ja tagajärgede eemaldamisega peavad riigikaitselised organisatsioonid tegelema. On kriitilise tähtsusega, et kodanikud, kes on jõudnud NKK

(või Kaitseliidu) ridadesse, mõtetsid riigikaitsese ulatust, vajalikkust ja võimalust sellesse panustada. Seetõttu ongi organisatsiooniõpet suurendatud pelgalt põgusa ajaloo ja õigusaktide tutvustamiselt laiemaks – hinnanguid ja väärtusi kujundavaks isamaaliseks kasvatuseks.

ESMAABI JA TOITLUSTAMINE

Esmaabimoodul on erialaspetsialistide välja töötatud ja nende tunnustuse leidnud 16-tunnine standardkursus, mis hõlmab kõike põhilist ja vajalikku, et saada hakkama kõikvõimalikes nii tavaelus kui ka kriisi korral ette tulevates olukordades. Eelmisel aastal koolitati Andrus Lehtmetsa juhendamisel Kaitseliidu Koolis välja esimesed naiskodukaitsjad, kes saavad hakata läbi viima baasväljaõppe esmaabimoodulit.

Toitlustamismoodulis on põhirõhk praktilikal. Toitlustamine on Naiskodukaitse kõige rakendust leidvam eriala, sest tuleb ju tagada enamiku oma ja Kaitseliidu õppustel osalejate toitmine. Ühest küljest on selge, et nii mahuka ülesande täitmisega ei saa hakkama ainuüksi toitlustusgruppid, teisalt ei ole see ka vajalik, sest abikoka ülesannetega saavad edukalt hakkama kõik naiskodukaitsjad, kui tagada neile piisav praktikavõimalus.

Inimesed jõuavad Kaitseliitu ja Naiskodukaitsesse erinevaid teid pidi ja erinevatel motiividel, kuid mõlema organisatsiooni lähtealus on üks: riigikaitsese ja kodanike panus sellesse.

Selle eesmärgi saavutamiseks moodustab baasväljaõppe toitlustamismoodulist põhiosa viietunnise teooriaõppele järgnev toitlustamispraktika. Praktika korraldamise osas on jäetud üsna vabad käed, määratletud on vaid toitlustatavate inimeste ja järjestikuste toidukordade miinimum (vastavalt vähemalt 20 inimest ja vähemalt kolm järjestikust toidukorda) ning eeldus, et toitlustamine toimub täielikult välitingimustes. Nõnda on võimalus siduda toitlustamispraktika mõne reaalse väliõppuse toitlustamisega, mis on mõlemale poolele kasulik

(õppusel on korraldatud toitlustus ja õppurid saavad toitlustuspraktikat). Sellist korraldust on mõnes ringkonnas juba praktiseeritud ja kogemus näitab, et skeem toimib väga hästi.

SÕDURIOSKUSED

Sõdurioskuste moodulil on kõige suurem ühisosa Kaitseliidu sõduri baaskursusega, seetõttu on selle sisu ja mahtu valitud väga hoolikalt, et vältida dubleerimist (pidades silmas neid naiskodukaitsjaid, kes läbivad Kaitseliidu SBK), ent samas anda piisavalt õpetust (pidades silmas neid naiskodukaitsjaid, kes Kaitseliidu

SBK-le ei lähe, vaid suunduvad otse erialasele väljaõppele).

Tulemus peaks olema selline, et sõdurioskuste moodul annab ülevaate kõigist vajalikest teemadest ja kui naiskodukaitsjas tärkab suurem huvi sõdurioskuste omandamiseks, läheb ta SBK-le. Ehk nagu ütles Naiskodukaitse keskjuhatuse liige Riina Nemvalts: suund on laiemal juurdepääsuga väljaõppele, et kaasata ka neid, kes ei ole huvitatud sõdurioskuste omandamisest. Uus Naiskodukaitse baasväljaõpe sisaldab vaid seda, mis on vajalik kõigile naiskodukaitsjatele ühtmoodi, sõltumata nende erialavalikust,

vanusest ja tervislikust seisundist. Kõik ülejäänud omandatakse täiendaval erialaväljaõppel või üldsõjalistel kursustel (SBK, laskeväljaõpe jne). See korraldus eeldab põhjalikku ja kaalutletud (täiend)väljaõppe planeerimist, ent see eesmärk on ju positiivne.

Lõpetan Naiskodukaitse esinaine Airi Neve sõnadega: Naiskodukaitse baasväljaõppe eesmärk ei ole kardinaalselt muutunud, pigem teeme formaalseid muudatusi, et viia baasväljaõppe vastavusse tegelike nõuete ja vajadustega. Lihtsustame süsteemi, mitte ei muuda Naiskodukaitsesette uueks organisatsiooniks. **KK!**

Naiskodukaitse keskkogul valitses üksmeel

Märtsikuu viimasel päeval kogunesid Naiskodukaitse esinaised, aseesinaised ja igast ringkonnast valitud kaks delegaati Haapsalu lähedale Uuemõisa, kus peeti Naiskodukaitse aasta tähtsaim koosolek – keskkogu.

Naiskodukaitse keskkogu kinnitas organisatsiooni kodukorra distsiplinipeatüki ja teenetemedali Liiliarist uuendatud statuudi.

Naiskodukaitse esinaine Airi Neve kinnitas, et ka seni on naiskodukaitsjad teadnud, mis on distsipliin, ja käitunud korrektelt. Ka on jagatud tublimatele teenetemedali erinevaid klasse. "Mõlemad dokumendid aga vajasis selgemat ja üheselt tõlgendatavat sisu ning selle nimel võeti ette nende korrastamine ja uuendamine," selgitas ta. Keskkogul valitses tõeline üksmeel – dokumendid kinnitati ühehäälselt.

Küll tekkis elavam arutelu Naiskodukaitse baasväljaõppe uue kava tutvustamise käigus. Küsimuste-vastuste voorus tahtsid delegaadid jõuda selgusele, kui suur osa on uues baasväljaõppes sõdurioskustel. Airi Neve selgitas, et organisatsiooni-, meditsiini- ja toitlustamisõppele on uues baasväljaõppes sama palju tunde kui oma sisult ehk mahukamal sõduriõppel. "Kuid baasväljaõppe ülesanne ongi anda esmased ehk baasteadmised. Õppe läbinu saab teha valikud vastavalt oma eelistustele ja end siis

organisatsioonis erialaselt täiendada. Kes valib erialaks toitlustamise, käib läbi toitlustamise erialakursused. Kes tahab rohkem teada sõdurioskustest, võib näiteks osaleda Kaitseliidu baasväljaõppel," selgitas Neve.

Uus baasväljaõppe kava on jagatud neljaks mooduliks. Iga mooduli läbinu saab tunnistuse selle osa kohta. Kui kõik moodulid läbitud, on ka baasväljaõpe tehtud. Naiskodukaitse Lõuna piirkonna juht Liisa Aru ütles, et selline süsteem annab naistele võimaluse paremini sobitada Naiskodukaitse tegevus eraelu ja tööga. "Et läbida baasväljaõppekursus, ei pea naine olema kodust ära mitu nädalavahetust jär-

jest. Ta võib näiteks meditsiini- ja organisatsiooniõppe läbida ühel aastal ning toitlustamis- ja sõdurioskuste osa järgmisel," selgitas Aru.

Keskkogul viibinud põhjaliku ülevaate Naiskodukaitse tegevusest 2006. aastal ja tulevikuplaanidest.

Lisaks delegaatidele olid kohal ka Kaitseliidu ülem, Naiskodukaitse esinaine, piirkonnavanemad, keskjuhatuse ja keskrevisjonikomisjoni liikmed ning mitmed külalised.

Keskjuhatuse uuteks liikmeteks valiti Merle Sikka ja Anu Püümets, keskrevisjonikomisjoni Kristiina Karu ja Maiu Välbe. **KK!**

Foto: Taive Kuuse

Naiskodukaitse keskkogu kinnitas otsused üksmeelselt.

Naisorganisatsioonide väliõppus trotsis pori ja vihma

**Tekst: KAIRIT HENNO,
matka peakohtunik**

21. aprill. Ilmaennustus: lõrts, sooja kaks kraadi, tormituul. Naiskodukaitse Tartu ringkonna tööplaanis on väliõppus naisorganisatsioonidega. Ausalt, olen tol hommikul kindel, et tuleb umbes viis telefonikõnet viisakate äraütlemistega – just nii palju võistkondi on end registreerinud. Kuid ennäe imet: kõik on kohal.

LÄBI PORI JA VIHMA

Mandaat, ohutustehnika, stardijärjekorra loosimine, varustuse jagamine, buss, start. Kohtunikke on niisama palju kui võistlejaid. Nad vist ei kuulnud ilmateadet?

Lähnen postkaste paigaldama. Kohtunike vedu on omaette logistikaküsimus. Õnneks on mõned tulnud isikliku autoga. Sellest on abi. Esimesed neli kontrollpunkti saavad mehitatud. Panen paika kuuendat postkasti, kui tuleb Hiiovi sõnum: raja teise poole kohtunikud istuvad

bussiga mudamülkas kinni. No pidid nad sealtkaudu tulema! Mida teha? Võistlejad on poolel teel takistusriba juurde, mida pole veel ehitama hakatudki... Hädast aitab välja taas kellegi isiklik auto.

Ajalootesti läbivad kõik puhtalt.

Panen paika kuuendat postkasti, kui tuleb Hiiovi sõnum: raja teise poole kohtunikud istuvad bussiga mudamülkas kinni.

Riigikaitsetestiga on natuke raskusi. Kas mundris mees pildil on kindralmajor Ants Laaneots või kosmosekangelane Juri Gagarin? Kas strateegiline raketivägi on Eesti kaitseväge väeliik? Ja mis need kaks kriipsu õlaku peal küll tähendavad?

Paigaldan ikka veel postkaste. Märg taevas kukub kaela. Võistlejad edenevad omasoodu. Meditsiiniülesandes tuleb neil aidata daami koerakesega. Naisterahval on sääreluumurd. Tema koer on paanikas. Esimene võistkond läbib punkti veatult. Järgmine torkab kannatanu lahases jala otsapidi maakamarasse kinni – said natuke pikad lahaseotsad, ja raske oli ju tassida ka... Koer ei viitsi enam paa-

Korruga sõnum tagalast: toiduve-daja teatab, et kokkulepitud ajal kokkulepitud kohas oli küll toidu tooraine, aga mitte kokka valmistoiduga.

nitseda, vaid torkab väsinult nina perenaise õlale, piiludes silmanurgast võistkondade askeldusi.

TELMANTEL VÕI VARJUALUNE?

Neljandas kontrollpunktis on vaja piiratud maa-alalt üles leida kümme sinna peidetud eset (varustus-elementi) ja need õigesti nimetada. Enamik saab hakkama. Mõned ei saa. “See on miskine konserv või?” – “Ei, piirituslamp.” Telkmantli asemel öeldakse varjualune. Eks ta ole: mis meelel, see keelel. Varjualust läheks selle sajuga tõesti vaja.

Jõuan virtuaalse takistusriba juurde. Vaimusilmas näen seal viit elementi ja kolme virka ehitajat. Tegelikult valitseb metsa all sügav vaikus. Üks kits jookseb mu auto nina eest mööda. Hoovihm. Killuke päikest. Helistatakse. Buss pääses porist. Veerand tunni pärast hakkab takistusriba ilmet võtma. Siin on vaja mehekäsi. Üle kraavi seotakse kaks köit. Siis ümmargune palk, mida mööda tuleb tasakaalu hoides joosta. Roomamistunnel. Kömpidega läbitav vahemaa. See on muhe: rada palistavad mutiaugud. Vaata, kuhu astud! Oih, kus mu kömp kadus? Aa, näe, augus, ots veel paistab. Liivakott tassimiseks. Vist kõik.

Jätan kohtunikud juhendiga tutvuma ja sõidutan ehitajamehed järgmise kontrollpunkti. Seal on vaja täpset silma ja tugevat käsivart: võistlejatel tuleb vibudest märki lasta. Noolepüüdmissvõrk üles. Vibud trimmi. Kõik näib olevat kontrolli all.

Korruga sõnum tagalast: toiduve-daja teatab, et kokkulepitud ajal kokkulepitud kohas oli küll toidu

Rajal tuli täita mitmeid osavust nõudvaid ülesandeid.

tooraine, aga mitte kokka valmistoiduga. Õnneks on vedaja tubli ja hakkab ise suppi keetma. Arvan, et jõuame veel. Lasen sauna kütte panna.

Viies kontrollpunkt lõpetab töö. Võistlejad on neile antud teabelehti hoolega lugenud. Naiskodukaitseteemalises testis keegi läbi ei kuku. Sõidan rajakohtunikke ära tooma. Tee ääres kohtan vettinud, kuid endiselt naerunäoliselt võistlejaid. Lehvitan. Mõni jaksab vastata.

Takistusriba mudastub. Võistlejatest hakkab kahju. Kes tegi? Ise tegi! Paneme vähemalt matid roomamistunneli põhja. Varsti on needki mudased. Vihma kallab. Võistlejad on ikka veel üsna rõõmsad. Mis neil viga on? Sajab ju!

Korraldan külmetavatele rajakohtunikele autopaiku. Abi jõuab viimsel hetkel. Rõivad on märjad. Tuul tuhiseb. Sõrmed on külmast kanged. Pastakas ei kirjuta. Kaart on läbi liigunenud.

Võistlejad naeratavad ja jooksevad punktist A punkti B. Vahejooksu aeg peab jääma alla seitsme minuti. Joosta on poolteist kilomeetrit. Mõned jaksavad, mõned mitte.

Tõstame kõmbid pagasiruumi. Luuk jääb lahti. Pudenemisohus banaane asub püüdma meie taga sõitev sõbralik jalgrattur. Seekord tal ei vea. Kõik banaanid jõuavad traumadeta järgmisse kontrollpunkti.

PÄIKE JA AUHINNAD

Päike tuleb korraks välja. Maa ja meie aurame. Mõnus on. Viburaja ääres aimub hasarti. Kohtunikudki ei suuda külmaks jääda. Sii saab kogunemiskoht. Finiš on õige lähedal. Buss juba ootab. Termosetäis tulist suppi, kuum morss ja leivad on teel.

Esimene võistkond hakkab lõpetama. Neil läks kiiresti. Tagapool tulijatel tuli mõnes kontrollpunktis oma esinemisjärge oodata, esimesed olid eelistatud. Tagasisidelehed valmis panna. Ootajaid lohutada. Lubangi nad lõpuks sauna, sest ootaja aeg on pikk. Paari tunni pärast

jõuavad kõik. Hämmastav... Täitsa elus teised.

Kiired arvutused. Väike revisjon auhinnakapis. Nii. Kõik on selge. Palun võistlejatel rivistuda. Auhinnata ei jää keegi – kõik olid tublid. Seekord võitis korporatsioon Amicitia II võistkond. Talle pakkusid vääriolist konkurentsi Eesti Politsei Naisühendus, Amicitia I ning korporatsioonid Filiae Patriae ja Indla.

Buss vurab linna tagasi. "Kohtume järgmisel aastal!" kirjutas üks võistleja tagasisides. Aga miks ka mitte? **KK!**

Vibulaskmine muutub patrullmatkadel üha populaarsemaks.

Õpilased, kirjutage isamaast ja riigikaitsest!

KIRJANDIVÕISTLUS NAISKODUKAITSE 80. AASTAPÄEVA PUHUL

Naiskodukaitse kuulutab Tartu ringkonna eestvedamisel välja organisatsiooni 80. aastapäeva tähistamiseks kirjandivõistluse, mille eesmärk on panna noori arutlema eestluse, isamaalisuse, kodumaa kaitsmise ja naise rolli üle riigikaitse. Osalema on oodatud kõik koolinoored nii eesti kui ka vene õppekeele koolidest.

Mõtte eestvedaja Kairit Henno Naiskodukaitse Tartu ringkonnast ütleb, et kirjatöid hinnatakse kahes vanuserühmas ja kahes keeles: eesti õppekeele koolide 7.-9. klass ja 10.-12. klass ning vene õppekeele koolide 7.-9. klass ja 10.-12. klass. Töid hindab Naiskodukaitse moodustatav žürii. "Parimate tööde autorid kutsutakse 19. augustil Tallinna Naiskodukaitse 80. aastapäeva pidulikule tähistamisele, kus võitjatele antakse üle auhinnad," selgitab Henno ja lisab, et äramärkimist leiavad ka aktiivsemad õpetajad.

Kui teema valitud, tuleb kirjand kirjutada eestikeelsena A4 paberilehele, kusjuures kirjand maksimaalne pikkus on 10 lehekülge. Kas see on kirjutatud käsi- või arvutikirjas, on kirjutaja valida. Tööle tuleb lisada autori kontaktandmed (nimi, vanus, kool ja klass, õpetaja nimi, e-post või muu kontaktaadress, telefon) ning saata see hiljemalt 1. juuniks Naiskodukaitse Tartu ringkonda (Riia 12, Tartu 51013). Kirjale lisada märksõna "NKK kirjandivõistlus".

Henno lisab, et kui ei võistlusele ei saabu piisavalt hulgal ja heal tasemel töid, on Naiskodukaitse õigus jätta mõnes kategoorias auhinnad välja andmata. **KK!**

KIRJANDI TEEMAD:

- Milline naine on kangeline?
- Kas Eesti riik vajab kaitset?
- Naine kui tugevam sugupool: kas müüt või reaalsus?
- Kas naisest on sõdurit?
- Isamaa eest.

Teises kontrollpunktis pidid võistlejad läbima karjääri rajatud takistusriba, mille käigus tuli kaks korda ronida üles peaaegu püstloodis seinast.

Fotod: Taive Kuuse

Seekordne Eel-Erna oli vesine. Lisaks rabasele maastikule tuli mitmes kontrollpunktis ka koh-tunike korraldusel vette ronida.

Naiskodukaitse koormusmatka võitnud Saaremaa ringkonna võistkond loeb laskeülesande juhendit.

Kaitseliit testis Eel-Ernal väljaõpet ja võimeid

Tekst: TAIVE KUUSE

Mai esimesel nädalavahetusel peetud Kaitseliidu sõ-jalis-sportliku võistluse Eel-Erna võitsid Tartu ma-leva kaitseliitlased, teise koha saavutas Järva maleva võistkond. Lisaks nimetatule pääsevad suvisele Erna retke-le kuuendaks tulnud Kaitseliidu Harju maleva võistkond ja parimate naistena 13. koha saavutanud Tallinna maleva naiskond.

KÜMME KILO TURJAL

Eel-Ernal tuli raskel maasti-kul orienteeruda ja liikuda umbes 50 kilomeetrit, kan-des kaasas umbes kümneki-logrammist sõdurivarustust ning relva. Vabalt liikumist piiras vastutegevus ehk väljamõeldud vaenlane. Kontrollpunktides täitsid võistlejad erinevaid sõdurioskusi nõudvaid ülesandeid. Nad lasksid nii automaadist kui püstolist, läbisid takistusriba, heitsid granaati, viskasid nuga. Kontrolliti ka võistlejate tead-misi. Vastu südaööd täitsid eelernalased luureülesande.

Eriti raskeks osutus öine takistusriba, mis sisaldas mitme veetakistuse ületamist.

Eriti raskeks osutus öine takistusriba, mis sisaldas mitme veetakistuse ületamist. Nagu Erna Seltsi president Meelis Rätsep ütles, oli selle ülesande täitmiseks lisaks füüsilistele võimetele vaja ka psühholoogilist valmisolekut. “Nõuab pingutust minna öökülmas ja pimedas vette ja sooritada ülesanne,” ütles Rätsep.

Tallinna ringkonna naiskodukaitsjad on peagi lõpetamas takistusülesannet, kus viimase osana tuli ühte võistkonnakaaslast kanda. Kätel kantakse Naiskodukaitse esinaist Airi Nevet.

EEL-ERNA TULEMUSED

Koht	Võistkond	Karistuspunktid
1.	Kaitseliidu Tartu malev I	232,12
2.	Kaitseliidu Järva malev I	369,55
3.	Piirivalveamet	422,17
4.	Politseiamet	469,19
5.	Kaitseväe Ühendatud Õppeasutused	512,78
6.	Kaitseliidu Harju malev I	542,82
7.	Eesti Reservohvitseride Kogu	558,22
8.	Kaitseliidu Järva malev II	594,76
9.	Kaitseliidu Saaremaa malev	604,34
10.	Kaitseliidu Võru malev	615,85
11.	Kaitseliidu Harju malev II	616,39
12.	Kaitseliidu Tartu malev II	623,93
13.	Kaitseliidu Tallinna malev III	638,37
14.	Kaitseliidu Viru malev	652,29
15.	Kaitseliidu Järva malev III	653,41
16.	Kaitseliidu Tallinna malev IV	657,23
17.	Kaitseliidu Valga malev I	685,13
18.	Kaitseliidu Põlva malev / Lõuna Piirivalvepiirkond	686,39
19.	Kaitseliidu Valga malev II	769,79
20.	Kaitseliidu Rapla malev I	803,44
21.	Soome	818,16

Paide Vallimäel ehk võistluse viimases kontrollpunktis ületasid võistlejad võrktakistuse ja lahendasid esmaabiülesande. Viimases tuli abi anda viiele linnalahingus kannatada saanud haavatule.

Esialgsete plaanide kohaselt tuleb järgmise aasta Eel-Erna Hiiumaal.

NAISKODUKAITSJAD RASSISID KOORMUSMATKAL

Samal ajal ja samal rajal võistles kuus naiskonda Naiskodukaitse koormusmatkal. Nende võistlus erines Kaitseliidu omast selle poolest, et ülesannete täitmiseks ei kandnud nad kaasas varustust ja luureülesande sooritamise asemel tuli neil samal ajal läbida kaks lisakontrollpunkti ehk postkasti.

Koormusmatka võitsid Saaremaa naised, teiseks tuli Sakala naiskond ja kolmandaks Järvamaa naiskodukaitsjad. Kolm naiskonda katkestas (Naiskodukaitse Tallinna, Tartu ja Viru ringkond). **KK!**

NAISKODUKAITSE KOORMUSMATKA TULEMUSED

1.	Naiskodukaitse Saaremaa ringkond	272,81
2.	Naiskodukaitse Sakala ringkond	491,00
3.	Naiskodukaitse Järva ringkond	579,45

Kaitseliidu lennukorpus tahab tõestada tõhusust

Kui mullune paraad oli Eesti esimene mereparaad, siis seekord koondub tähelepanu taevasse.

Tekst: TAIVE KUUSE

Tänavustel võidupüha pidustustel Rapla linnas on näha Eesti kaitsejõudude õhuvõimsus. Vahetult pärast rivistuse äramarsii Rapla Ühisgümnaasiumi staadionilt täitub taevaala õhujõudude demonstratsioonesinemisega ehk toimub ülelend. Esindatud on Eesti kaitseväge õhuvägi, Baltimaid turvad NATO hävitajad, Piirivalve lennusk, Sõjaväe Langevarjukulubi ja Kaitseliidu lennukorpus.

Võidupüha paraadi korraldava staabi liige,

Kaitseliidu lennukorpuse ülema asetäitja nooremleitnant Mihkel Haug ütleb, et soodsa ilma korral näeb lendamas 19 lennumasinat ja staadionile hüppab 24 langevarjurit.

KÕIK ALGAS SEITSME AASTA EEST

Usun, et Kaitseliidu lennukorpuse olemasolu tuleb üllatusena isegi suurele osale kaitsejõudlastest. Selgub aga, et lennundusalane töö on organisatsiooniliselt käinud juba aastaid.

Nooremleitnant Haugi sõnul sai Kaitseliidu lennutegevuse arendamine alguse seitse aastat tagasi. Kaitseminstreerium võõrandas 2000. aastal kümne aasta eest Nõukogude Liidu Armeed, Lennuväe ja Mereväe Abistamise Vabatahtlikult Ühingult (ALMAVÜ) päranduseks saadud lennumasinad Kaitseliidule. Ministreeriumile kuulumise ajal olid need

nagunii olnud antud lennuklubidele tasuta rendile. Ka Kaitseliit andis vara samadel tingimustel lennuklubide kasutusse, kuid hakkas pidama oma õhuväeksuse moodustamise plaani. Paraku ei näinud Kaitseliidu alusdokumendid ette sellise struktuuriüksuse moodustamist.

Eeskujuks võeti Rootsi vabatahtliku lennuüksuse mudel ja Kaitseliidu Ühendatud Lennukorpus registreeriti 14. aprillil 2000 mittetulundusühinguna. Nooremleitnant Haug ütleb, et lennukorpuse eesmärk on

suurendada koostööd tsiviil- ja militaarjõudude vahel: "Lennukorpus ühendab tsiviilelu oskustöölisi – isikuid, kes tegelevad lendamisega. Tahame neid ning nende teadmisi, oskusi ja kogemusi kaasata tsiviilmilitaarsesse tegevusse." Seitse aastat on möödas, seadused ei ole inimeste tegutsemisvalmidusele järele jõudnud ja nii treenib lennukorpus tänini klubina. "Otsime veel õiget kohta," ütleb nooremleitnant Haug, tõdedes, et ehkki mittetulundusühinguna toimimine takistab

Kaitseliidu lennutegevuse arengut, on lennukorpus võtnud sihi tõestada oma valmisolekut olla tõhus abijõud nii Kaitseliidule ja kaitseväge kui ka päästeametile ja politseile. "Võimekus on juba olemas – õppinud mehed ja vajalik varustus," kinnitab Haug. "Võiksime olla õhuväe reserviks ning päästeameti ja politsei abijõuks."

Kaitseliidu lennukorpusesse kuulub kaheksa lennu- ja kaks langevarjukulubi ning selle juht on reservkapten Olavi Tammemäe. Korpuse eelarves on vahendid, mis kogunevad annetustest, liikmemaksust ja sponsortoetustest ning ka riik kompenseerib osaliselt lennukorpuse tegevust, et lendurid saaksid sooritada õppelende.

NELI LENNUVÄLJA JA 66 LENNUKIT

Kaitseliidule kuulub neli lennuvälja: Haapsalu Kiltsi lennuväli ning Rutja, Nurmsi ja Ridali lennuväli. Rutja lennuväljal praegu tegevust ei ole. Nurmsi lennuväli on juriidiliselt veel kaitseminstreeriumi oma, kuid kavas on anda see Kaitseliidu Järva maleva haldusesse. Kõige värske on Kaitseliidu oma Põlvamaal asuv Ridali lennuväli, mis anti üle tänava jaanuaris. Seni kasutas 28 hektari suurust kinnistut kaitseminstreerium.

Nooremleitnant Haug ütleb, et Ridali lennuväljal tegutsev lennukulubi on Kaitseliidu Ühendatud Lennukorpuse üks eeskujulikemaid ja paremini tegutsevamaid lennuklubisid. Teine tugev ühendus on Ra-

PANE TÄHELE

Raplas korraldatava 2007. aasta võidupüha paraadi muudab eriliselt:

- esmakordselt on maakondade võidupüha tuletõojateks naiskodukaitsjad ja kodutütred.

TEAVE

Kaitseliidu Ühendatud Lennukorpuse MTÜ liikmed:

Aeronautika klubi, Jõhvi Lennuklubi, Narva Lennukeskus, Nurmsi Lennuklubi, Ridalu Lennuklubi, Saaremaa Lennuklubi, Tallinna Aeroklubi, Viljandi Lennuklubi, Sõjaväe Langevarjukulubi ja Eesti Langevarjukulubi.

plas Kuusiku lennuväljal tegutsev Aeroklubi.

Klubide lennukitest 90% kuuluvad Kaitseliidule. Nooremleitnant Haugi sõnul on lennukorpuse tegevuse edendamine vajalik ka selleks, et oleks kontroll vara kasutamise üle.

“Kaitseliit on huvitatud koostööst nendega, kes on jätkusuutlikud, ei taha ainult lennata, vaid on valmis ka kaitsejõude toetama,” ütleb Haug.

Kaitseliidu arvel on 66 lennukit: üks An-2 (nõukaaegne “moosiriulina” tuntud lennumasin) ja kuus Poola päritolu ühe mootoriga väikelennukit Wilga ning ülejäänud on purilennukeid.

Ehkki võiks arvata, et 1947. aastal konstrueeritud An-2 ei ole miski sõjamasin, leiab nooremleitnant Haug, et tegemist on igati arvestatava tehnikaga. “An-2 on väga heade taktikaliste omadustega,” selgitab ta. “Lennuk on hävitajatele tabamatu – maamärgiks liiga kiire objekt ja õhumärgiks liiga aeglane. Et õhusõiduk on alumiiniumraamil, mis kaetud klaasriidest kattega, on see andurite väljalülitamisel ka lennuseirega raskesti märgatav. See lennuk ei vaja maandumiseks erilisi tingimusi – suudab laskuda kas või kartulipõllule,” kirjeldab Haug.

SUUND AIDATA TSIIVILJÕUDE

Õhuväebaas lisas oma An-2-le hiljuti tehnika, mille toel pakkuda senisest enam abi Eesti tsiviiljõududele. Nimelt seati ühele Eesti õhuväe An-2 tüüpi lennukile uus tulekus-

tutussüsteem, mis võimaldab osaleda metsatulekahjude kustutamisel, seega tihendada päästeameti ja kaitseväge koostööd.

Uut süsteemi tutvustati kõigile huvilistele 19. aprillil Ämari lennuväljal. Kohale saabunud ajakirjanikud ja päästeameti esindajad nägid oma silmaga, kuidas tulekustutussüsteem toimib. Tulekustutussüsteem paigaldati Leedus Klaipedas, sest seal on olemas litsentsitud lennukihoidusfirmad, kellel on kogemusi ja õigus selliseid töid teha. Eestis selliseid firmasid pole. Lennuk on tõhus abimees just sel juhul, kui kasutada tulekustutusvahtu. Paak

Kaitseliidu arvel on 66 lennukit: üks An-2 ja kuus Poola päritolu ühe mootoriga väikelennukit Wilga ning ülejäänud on purilennukeid.

tühjeneb 4,5 sekundiga ja maale langev vedelik kleepub taimedele ning välistab tule edasise leviku. Veega kustutamisel on helikopterid paremad oma kiiruse tõttu, kuid just kleepuv vaht tagab tule summutamise tõhususe, sest kui vesi aurustub ja kuivab ning loodus võib uuesti põlema lahvatada, siis vahuga kaetud ala ei sütti enam.

Õhuväe ülem major Arvo Palumäe selgitab, et süsteem on mobiilne ja seda on võimalik lennukile paigaldada ning sealt eemaldada kuue tunniga: “Siis, kui tulekahjude tõenäosus on suurem, süsteemi maha ei võeta ja lennuk on valmis jõudma tulekolde juurde ükskõik millisesse Eesti nurka kahe tunniga.”

Päästeameti esindajad on lennuki kasutamisest tulekahjude korral siiralt huvitatud. Major Palumäe selgitab, et täieliku abi tagamiseks on vaja tulekustutusseadmeid kõigile An-2 tüüpi lennukitele ehk siis lisaks kahele õhuväe lennukile ka Kaitseliidu An-2-le. “Sellisel juhul käiksid lennukid vaheldumisi sündmuskohal ja kustutamisel ei tekiks vahet. Nii ei jõuaks tuli mööduda juba vahuga kaetud alast sel ajal, kui lennuk on tankimas,” ütleb ta.

Tulekustutussüsteem läks maksma ligi 125 000 krooni. Kaitseväge eelar-

ves pole raha, et paigaldada sama süsteem ka teistele lennukitele. Loodetakse, et appi tulevad tsiviiljõud. Nooremleitnant Haug ei varja unistust, et ka Kaitseliidul võiks säärane võimekus olla.

Ta lisab, et lennukist An-2 on abi ka vaatlus- ja otsimislendudel ning liiklusjärelvalves, kui seda nõuab mingi eriolukord. Samuti teadis ta oma kogemusest, et näiteks metsatulekahju kustutama sõitva tuletõrjeauto teevaliku juhendamisel on lennukist abi olnud. “Metsade vahel ei ole ju teeviitasid. Tee võib ootamatult otsa saada. Lennukist saab autojuhti juhatada, kuhu ta peaks keerama, et tulekahjule võimalikult lähedale jõuda,” selgitab Haug. Praegu on Kaitseliidu An-2 Sõjaväe Langevarjukulubi teenistuses.

Lennukorpuse üks olulisi eesmärke on nooremleitnant Haugi meelest noorte kaasamine lennundustegevusse. Juba on korraldatud purilennukipiloodi kursused kümnele noorkotkale. “Neil on soololennu pädevus. Nüüd tuleks nad suunata väikeste mootorlennukite peale ehk anda huvilistele võimalus õppida lendama Wilgadega ja siis juba An-2ga. Eesmärk on tekitada huvi lendamise vastu, et oleks järelkasvu, kes asuks õppima lennukolledžisse ja suunduks seejärel tööle õhuväkke. Lenduritest on seal kogu aeg puudus,” räägib Haug.

LANGEVARJURID TREENIVAD MILITAARHÜPPEID

Lisaks lennuklubidele kuulub Kaitseliidu Ühendatud Lennukorpusesse ka Sõjaväe Langevarjukulubi. Langevarjurite klubi asutasid 29. märtsil 2000 sõjaväelased. Klubi eesmärk on hüppetevõime mitmekülgne arendamine võimalikult väikeste kulutustega ning langevarjundusest huvitatud sõjaväelastele ja tsiviiliskutele erinevate hüppevõimaluste pakkumine.

Nooremveebel Marko Reisel astus Kaitseliitu 1993. aastal keskkoolipoisina. Samal aastal sooritas ta

ajateenijana ka esimese hüppe. Siis tuli 2000. aastani kestnud paus. Nüüd on üle 400 hüppe sooritanud mees leidnud väljakutse ja rakenduse Kaitseliidu Tallinna maleva Kalevi malevkonna langevarjurirühmas ning on Sõjaväe Langevarjukulubi aktiivne liige ja instruktor. Ta ütleb, et Sõjaväe Langevarjukulubi eristab teistest klubidest just see, et seal harjutatakse ja sooritakse militaarseid hüppeid, mis erinevad tsiviilhüpetest. "Kaitseliidu langevarjurid hüppavad madalalt (250 meetrit), öösel, talvel, lisavarustusega, objekti (ehk üksuse asukoha) külgedele, ette, taha. Nad on võimelised maanduma erinevatele maastikele. Need on keerulised ja rasked dessant-hüpped," kirjeldab nooremveebel Reisel.

"Kusjuures tegemist ei ole lihtsalt alla hüppamisega. Meestel on ka sõduriõppe kogemus, seega on nad pärast maandumist võimelised haarama varustuse ja relva ning liituma maapealse üksuse tegevusega," iseloomustab ta neid 36 meest, kes praegu Kalevi malevkonna langevarjurirühma kuuluvad.

Rühma langevarjurid toetavad aastas kuni nelja Kaitseliidu maleva õppust dessant-hüpetega. Kui mõni Kaitseliidu malev soovib, et õppusel osaleks langevarjurite dessant, tuleb teha vastav taotlus Tallinna malevale ja langevarjurid on kohal. Heade tavade kohaselt tehakse plaane ikka aasta ette, kuid õppelendude arvelt on võimalus saada langevarjureid ka juba selle aasta õppustele. Lisaks korraldavad Kaitseliidu langevarjurid aastas paar-kolm näidisesinemist.

Nooremveebel Reisel kinnitab, et tegelemine langevarjuhüpetega annab inimesele otsustamiskindlust ja kainet mõistust. "Õpetab hirmudest üle saama," lisab ta.

Nooremleitnant Haug räägib, et kui dessant-hüpped tehakse 250 meetri kõrguselt, siis maksimaalne hüppekõrgus on 4 kilomeetrit. Ta ütleb, et hirm ei tohi hüppe eel lõplikult

Fotod: 2 x Janek Tauram

Sõdur-langevarjur koos militaarseks tegevuseks vajaliku varustusega. Kott varustusega kinnitatakse puusadele nii, et hüppel lasta see kõite abil hüppaja alla rippu.

Ühele Eesti õhuväe An-2 tüüpi lennukile seati uus tulekustutusüsteem, mis võimaldab osaleda metsatulekahjude kustutamisel, seega tihendada päästeameti ja kaitseväge koostööd.

sustab ta.

INSTRUKTORITEKS VALITAKSE PARIMAD

Sõjaväe Langevarjukulubi üks eesmärke on koolitada uusi hüppajaid. Nooremleitnant Haugi (kes on langevarjukulubi instruktor) telefon heliseb päevas kümneid kordi, enamikul helistajatest on üks küsimus: kuidas saada hüppama? Aastas teeb oma elu esimese hüppe 300 inimest. Haugi sõnul jääb 10% neist n-õ sõltuvusse ja hakkab alaga tõsisemalt tegelema.

Ka Reisel on üks klubi instruktoritest. Tema ülesanne on õpetada välja uusi hüppehuvilisi. Instruktoriks aga ei saa vaid soovi avaldades. Kehtib süsteem, et tegutsevad instruktorid valivad hüppajate seast välja tub-

kaduda. "Natuke peab ikka kartma, sest hirm teeb valvsaks ja siis ei tule ohtlikku uljust," täp-

lima, kes ei ole üksnes hea hüppaja, vaid omab ka teisi instruktorile vajalikke omadusi. Ning seejärel tehakse väljavalitule ettepanek hakata teiste õpetajaks. Nüüd tuleb inimesel vaadata enda sisse ja teha otsus, kas ta tahab olla instruktor. "See nõuab tõsist pühendumist ja on tohutu vastutusega," ütleb Reisel.

Ise ta seda sõltuvust tekitavat tunnet seletada ei oska, aga kinnitab, et õhus olles ja maale lähenedes koged sellist vabadust, mida on raske kirjeldada ja mida tahad ikka ja jälle tunda.

Avalikkus näeb nii langevarjureid kui ka Kaitseliidu Ühendatud Lennukorpuse tehnikat suvel võidupüha paraadil Raplas.

Kaitseliidu langevarjurid hüppavad madalalt (250 meetrit), öösel, talvel, lisavarustusega, objekti (ehk üksuse asukoha) külgedele, ette, taha. Nad on võimelised maanduma erinevatele maastikele.

Kui just ilmataat vahele ei sega, sest nooremleitnant Haugi kinnistusel sõltub selle ala õn-

nestumine suuresti ilmast. Takistuseks võib olla vihm, tuul või madal pilvisus. **KK!**

Ülle Näska lõi omal ajal Puhja kooli esimese Kaitseliidu noorterühma. Rühm tegutseb seal tänini.

Foto: erakogu

Noortejuht Ülle Näska püüdleb täiuslikkuse poole

Tekst: TAIVE KUUSE

Hall päev täitub päikesega, kui kohtun Kodutütarde organisatsiooni ühe taaslooja, Tartumaa Puhja Kodutütarde rühma juhi Ülle Näska. Temast kiirgub rahulikust, mis on kooskõlas maailma lepitamise sooviga.

Ülle Näska on õppinud tegutsema südame häält usaldades, ent peab samas tähtsaks, et tal oleks kalendermärkmik kotis ja päev planeeritud. Temas kohtuvad loovus ja praktilisus, pidev õppimisvajadus ja soov omandatud edasi jagada, oskus naerda ja samas ka ühiskonna muredele kaasa elada.

Ülle Näska lõi 16 aastat tagasi Puhja kooli juurde Eesti esimese Kaitseliidu noorterühma. Tore on siinjuures tõsiasi, et üks tublimaid Kodutütär-

de juhte on ise hoopis noorkotkas. “Kui astusin organisatsiooni, oli Eestis vastu võetud vaid kolm kodutütart. Tartus, kus mina töötuse andsin, ei olnud tol hetkel Kodutütarte töötuse vastuvõtjat käepärast, ja nii lugesin ette Noorte Kotkaste oma,” meenutab Näska.

Kui ta oli juba organisatsiooni liige, hakkas ta alles uurima, millega tegemist on, kuhu ta nüüd kuulub. “Teadsin, et mulle meeldib üritusi korraldada ja laste vaba aega sisustada. Tunnetasin, et selles uues organisatsioonis, mida järjepidevuse alusel taastama hakati, on olemas võimalused nii eneseteostuseks kui ka lastega tegelemiseks,” selgitab ta.

Ta uuris ajalugu ja töötas läbi vanu dokumente, kohtus endiste kodutütarte ja noorkotkastega, selgitas

kombeid ja tavasid ning taaselustas need kõigepealt oma rühmas.

ULATAS KÕIGILE ABIKÄE

“Pean kodutütarde tegevuse olulisimaks väärtuseks isamaalisuse kasvatamist, rahvuskultuuri ja koduarmastuse kujundamist,” ütleb Ülle Näska.

Neid tundeid ja väärtusi vajas ja ootis tol ajal kogu iseseisvunud Eesti – kõikjal hakati Kaitseliidu malevate juurde looma noorterühmi. Ülle Näska oskab aidata ja suunata. Seda märgati ja peagi vajati teda nõuandjana Tartumaa teistes piirkondades, siis naabermaakondades, lõpuks kaugemalgi. 1993. aastal tegutses ta juba Kodutütarte peavanema Maret Lepiku esimese abi ehk koolitusjuhina.

Koos Anne Eenpaluga kandideeris Ülle Näska 1999. aastal ka Kodu-

Foto: Taive Kuuse

Kodutütarde juht Ülle Närska on põhjalik ja tegeleb süvitsi kõigi ettevõtmistega, millega on kunagi algust teinud.

Seejärel räägime endast palju andmisest ning läbipõlemisest. Ülle Närska tunnistab, et temagi teab nende sõnade tähendust ja on tundnud tühimust. Arvan, et suurem osa inimesi ilmselt loobub sellel hetkel vabatahtliku tööst ja otsib uusi väljakutseid või langeb rutiinsesse argiellu. Puhja koolis aga tegutseb tänagi Kodutütarde rühm, kus on 73 kodutütart ja mida juhendab Ülle Närska. Kuidas nii?

Juba varem oli ta hakanud tundma huvi tervislike eluviiside vastu ning alustanud nende propageerimist ja õpetamist. Nüüd oli ta avatud uutele väljakutsetele, võimalustele, mis pakkusid väljapääsu ja viisid edasi. Just tänu Puhja kodutütarde huvireisile Soome hakkas Ülle Närskale meeldima

tütarde peavanema kohale. Peavanemaks sai Eenpalu. Närska jäi Tartusse. "Seda ebaõiglust oli minule nii ausas organisatsioonis äkki liiga palju. Tohtu võimuvõitlus väsitas mu ära," meenutab ta.

soome keel. Ta läks keelekursustele. Keeleoskus aga võimaldas tal osaleda skautlikult metsamärgikoolitusel Soomes ning suhelda Põhja- ja Baltimaade karskuskonverentsil soomlasega, kes rääkis naeruteraapiast.

Foto: erakogu

VAHEPALA TEEKOTIKESEGA

ÜLLE ÕPETUS

Kui tunned vahel õppusel tühimust ja nukrust, keeda kuuma vett ja vala see tassi. Aseta tassi teekotike - selline niidi otsas kott teepuruga, nagu need müügil on. Nüüd hakka teekotti vees solgutama. Iga kord kui tõstad kotti tassist välja, hakka naerma. Lased koti tassi tagasi, ole tõsine. Tõstad üles, hakka naerma. Tee seda niikaua, kuni oledki rõõmsamas tujus.

NAER ON TERVISEKS

See oli saatuslik kokkupuude. Avastanud naeru tervistava ja arendava võime, leidis Ülle Närska oma kutsumuse. Tema huvide pingerida on muutunud. Naeruteraapia ja terviseedendus on tõusnud Kodutütarde organisatsiooni tegemistest tähtsamale kohale, kuid tal ei ole siiski kavas Puhja rühma maha jätta. "Ma ei ole enam organisatsioonis väga aktiivne laiemalt, aga Puhja tüdrukutega tegelen kindlasti edasi. Minu uued huvid põimuvad suurepäraselt kodutütarde tegevusega."

Just kokkupuude naeruraviga aitas teha valiku. "Kui ma seda poleks leidnud, oleksin ilmselt ka kodutütred jätnud. Isegi oma rühma," arutleb Närska. "Nägin, et naeruteraapia pakub mulle ja lastele palju lusti, lõõgastab ning avab ja loomulikult toimib tervist kosutavalt," põhjendab ta otsust sõita Soome naeruteraapia koolitusele. "Uute teadmiste janu on mind terve elu saatnud," lisab ta.

KUI ENDAL ON HEA, SAAB AIDATA KA TEISI

Pisikesena oli Ülle Närska rõõmsameelne tüdruk. Teda kasvasid hea ja hell ema ning nõudlik ja järjekindel isa. Et isa sõna oli otsustav, lapsed eriti oma arvamust avaldada ei saanud. Närska usub, et just seetõttu

Hetkel on Ülle Närska suurim kirg õpetada naermise kunsti. Ta õpetab naeruteraapiat kõigile soovijatele üle Eesti.

tu muutus ta murdeas kinniseks, elas rohkem sissepoole ja oli sageli haige. Keskkooli lõpus hakkas ta aga tasapisi avanema. Tuli mõistmine, et ta tahab õppida midagi sellist, mis võimaldaks töötada lastega.

“Teadsin kindlalt, et ma ei taha oma lapsi nii kasvatada, nagu ma ise olen kasvanud. Minu lastel peab olema võimalus oma arvamust avaldada ja ma ka arvestan nende arvamusega. Võib-olla oli põhjus alateadlik teadmine, et tahan olla teistsugune lapsevanem,” mõtiskleb Närska selle üle, miks läks ta ülikooli noorsootööd õppima. Otsene mõjutaja oli aga tema keskkooliaegne klassivälise töö organisator, kes nägi, et Ülles on olemas potentsiaal, mis on noorsootöök vajalik, ning ta soovitas tüdrukul just see eriala valida.

Niimoodi õppides, avanedes ja arenedes ta kasvas. Lõi pere. Sai ka haiget, elas üle raskeid aegu, aga otsis ikka tasakaalu. Leidis tee terviseedenduse juurde. Loobus viis aastat kestnud algklassiõpetaja tööst ja hakkas samas koolis terviseõpetuse õpetajaks. Avastas mediteerimise, mis annab võimaluse hoida tunded vaos ning peletada hingest kurjus ja pinged. Õppis tundma naeruravi tarkusi, mis õpetavad naeru seemiselt juhtima ja leidma üles enda naerukeskust. “Ka see annab minu üldisele heolule ja enesetundele palju juurde,” ütleb Ülles Närska.

SÜGISEST ALGASID PSÜHHOLOOGIAÕPINGUD

“Sügisel võtsin veel ühe väljakutse ja õpin nüüd avatud Tartu Ülikooli avatud ülikoolis psühholoogiaõpetajaks,” teatab ta. “Füüsilise tervise eelduseks on ka tasakaalus hingeline pool,” hakkab ta selgitama õppimissoovi põhjust. Siis aga tunnistab, et õpib uusi asju ka selleks, et endal hea oleks. “Ma leian, et ei saa teisi aidata, kui endal ei ole hea olla. Kõigepealt iseenda heaolu ja siis sa oled suuteline ka teistele midagi pakkuma,” arutleb ta.

Ja teistele jagada ta tahab, see on kaasasündinud vajadus. “Mäletan ikka, et lapsepõlves mängisin sageli kooli, ehkki õpetajaks ma saada ei tahtnud. Tundus, et see paneb liiga

KOMMENTAARID

MARILIS NÄRSKA, tütar

Ülle on emana väga hoolitsev. Ta muretseb minu ja ka mu õe heaolu pärast ja kuulab mind alati, kui mul on mõni mure. Ta on mind kasvatanud nii, nagu üks õige ema seda tegema peab. Kuigi emal on väga palju tööd, on ta siiski alati leidnud minu jaoks aega. Vahel tuleb ette ka arusaamatusi, kuid alati on võimalik läbi rääkida ja leida mõlemale poolele sobiv lahendus.

Mul oli võimalus juba väiksest peale temaga laagrites kaasas käia, see on avardanud mu silmaringi ja arendanud iseseisvust. Ema nõudlikkus on kujundanud minus korraharjumuse ja vastutustunde.

Ema on mulle alati õpetanud, et ära tee teisele seda, mida sa ei taha, et sulle tehakse. Kõik halb tuleb iseendale tagasi. Olen tõdenud, et see tegelikult ongi nii.

Olen õnnelik, et meie peres austavad kõik üksteist. Me hoolime üksteisest.

LEELO KÜÜN, endine Kaitseliidu Tartu maleva instruktor-noortejuht

Olen Ülles Närskaga koos töötanud alates 1995. aastast. Enne seda suhtlesime paar aastat kui peretuttavad. Kui asusin tööle Sillaotsa põhikooli huvijuhina, tekkis soov pakkuda lastele koolivälisest tegevust. Olin ise huvitatud matkamisest ja välitegevusest. Sain Üllest põhjaliku ülevaate Kodutütarde organisatsioonist. Ta oli väga aktiivne ja suutis mind kohe värvata Kodutütarde juhiks. Tema tagantõukel sain Tartu ringkonna vanemaks. Sel ajal töötas veel Lõuna-Eesti Kodutütarde Koolituskeskus, kus Ülles oli koordinaator ja me mõlemad lektorid. Üllega koos on hea organiseerida laagreid ja koolitusi. Varem polnud organisatsioonil riigi finantstoetust ja nii me käisime kahekesi mööda asutusi ja otsisime abi.

Ülles on siiani jäänud aktiivseks juhiks, olles samal ajal hea ema kahele tütrele ning toeks haigele emale ja politseinikuna töötavale mehele. Siiani on Puhja koolis, kus Ülles töötab, Tartu ringkonna kõige suurem rühm, mida juhivad Ülles kaasabil ka salgajuhid. Koos oleme arendanud välja Kavilda matkamängu, mille radasid ja legende oleme aastaid ühiselt teinud.

Üllesil on hea oskus inimesi endaga kaasa tõmmata ja neid raskel hetkel toetada. Ta ei ole jäänud istuma oma õpitud teadmistele, vaid end pidevalt täiendanud ja edasi õppinud. Hetkel on Ülles üks Eesti tunnustatumaid naeruteraapia läbi- viijaid. Igatahes on ta eluterve ja rõõmus inimene – juht ja õpetaja.

ranged piirid. Õpetada aga tahtsin, ju mu hinges peab olema see teiste aitamise soov.”

Kõike, mida ta on õppinud, on ta varem või hiljem edasi õpetanud.

Ta töötab ülikooli lõpetamisest saadik Puhja Gümnaasiumis õpetajana. Kodutütarde organisatsioonist on ta

käinud rääkimas igal pool üle Eesti. Ülles Närska on Tartumaa terviseedendajate mentor, see tähendab, et ta nõustab koolide tervisenõukogude moodustamist.

Alles paar kuud tagasi organiseeris ta uute rühmanaerujoogaõpe-

tajate koolituse Eestis. Koolitamas käis Euroopa tuntumaid naerujoogaõpetajaid Essi Tolonen. Kõik saavad osa tema oskustest ja teadmistest. Kõige enam on võitnud ja võidavad Puhja kodutütred.

Ei saa teisi aidata, kui endal ei ole hea olla. Kõigepealt iseenda heaolu ja siis sa oled suuteline ka teistele midagi pakkuma.

Sest kõiki oskusi ja teadmisi põimib Ülles Närska kodutütarde tegevusega. Ise aga saab ta rõõmu ja tuge

kodust. Iga muremõte kaob, kui töölt koju ruttavale emale lippab vastu nelja-aastane rõõmurull ja on kohe valmis emaga koos mängima. “Sõprade tarvis jääb aega väheks,” tunnistab Ülles Närska ja lubab nende päralt rohkem olla siis, kui jääb pensionile. **KK!**

5.11 TACTICAL SERIES

30 AASTAT 5.11 TACTICALI EDU – ÜLLATUS TOOTJATELE ENESTELE

Kogu maailma politseinikud ja sõjaväelased valivad ikka ja jälle 5.11 Tacticali nii töö- kui ka vabaajarõivasteks. Seitsme taskuga püksid, mille eripäraks on kaldtaskud ja praktiline rihm, on leidnud viimase 30 aasta jooksul märkimisväärse pooldajaskonna. Need on nii mugavad ja funktsionaalsed, et neist on saanud tootmisharu põhitooide.

Legendaarse kaljuroniija Royal Robbins'i idee alusel konstrueeriti need püksid esialgselt ronimisarõivasteks. Tootekujunduse juures abistas sõpru Royal ja Liz Robbins'it rõivagigandi Esprit asutaja Susie Tompkins. "Ta teadis, kuidas panna rõivad istuma ja istuvus tegigi Esprit'ist populaarse firmamärgi," ütleb 5.11 Tactical Inc. tegevdirektor Dan Costa.

"Püksilõike konstrueerimisel võtame arvesse umbes 40 strateegilist mõõtu," jätkab Costa. "Meie 5.11 pükste ja muude lõigete konstrueerimistehnoloogia on salastatud – see teebki 5.11 nii populaarseks. Need lihtsalt sobivad kõigile!" Ta ütleb, et konstrueerimisvalem on aja jooksul parandatud ja täiustatud, mis kajastub väga heades müügitulemustes.

5.11 Tacticali püksid on ajaproovile vastu pidanud arvukates elu ja surma peale olukordades kogu maailmas. Ükski teine firma ei ole suutnud tagada oma toodetes sellist kvaliteeti, sobivust ja uuenduslikkust taskukohase hinnaga.

Varsti pärast seda, kui Costa ostis välisriiete firma Royal Robbins, kohtus ta ettevõtte suurimate klientidega. Neist paistis silma üks – Virginias Quanticos asuv FBI Riiklik Akadeemia. Et selline parima hinna ja kvaliteedi suhtega toodete tarnimise filosoofia töötas sedavõrd suurepäraselt kõnealuse õiguskaitsekliendi puhul, andis see alust pidada nimetatud turunišši tõhusaks kogu tootmisharule. "Läksime nii elevantele sellele kliendile müümisest, et otsustasime keskenduda just õiguskaitseorganitele mõeldud toodetele," ütleb Costa.

Costa sõnastab ettevõtte eesmärgid järgmiselt: "Loomes 5.11 Tacticali tooteid, mis ületavad meie klientide vajadusi tänu funktsionaalsete uuendustele, tagades samal ajal erakordselt hea kvaliteedi."

5.11 Tacticali püksid

5.11 TACTICALI RÕIVAID KANDES OLED VEELGI PROFESSIONAALSEM!

Baltic Armaments on 5.11 Tactical Series'i toodete ametlik volitatud esindaja Eestis!

Baltic Armaments Co. Ltd., Veerenni 56, PK 21, 11313 Tallinn, Eesti

Tel: +372 646 0113; faks +372 646 0113, e-mail rifle2@rifle.ee

Tagavaravägi

Meie siht on Eesti tulevik!

Nr 22

Eesti Reservohvitseride Kogu väljaanne

mai 2007

Olla väarikas juht, kui isamaa vajab

Küsis Iris Assad
Vastas Merike Jürjo

Tänavu 22. juunil möödub kümme aastat Eesti Reservohvitseride Kogu (EROK) asutamisest. Rääkigem pisut juubeli puhul välja antava ajalooraamatu saamisloost ja sisust.

EROK eelkäija Tagavaraohvitseride Kesksektiooni asutamisest möödub tänavu 74 aastat. See on veelgi väarikam verstapost, mida tähistada.

See on tõesti väarikas verstapost, mida mõttekaaslaste ringis tähistada. Kahju ainult, et see pole olnud järjepidev organisatsiooniline areng. Reservohvitseride liikumises oli vahepeal Eesti ajaloost tulenevalt 50-aastane sunnitud paus. Samas on ju kõik tähtpäevad kokkuleppelised ja kokku võib leppida ka teisiti. 23. juuni 1933 on kuupäev, kui asutati Tagavaraohvitseride Kesksektioon, mis koondas 36 eelnevate kuude jooksul väeosade ohvitseride kogude juurde loodud tagavaraohvitseride sektsiooni. Mõte reservohvitseride ühendamiseks oli juba varem riigikaitse ringkondades liikunud ja oli tehtud paar katsetki, kuid need üritamised ei kandnud kahjuks vilja.

Miks oli üldse vaja reservohvitseride koondada? Teadaolevalt toimus ju Eestis 1925. aastast alates regulaarne kordamisõppuste süsteem?

Just tagavaraväelaste iga-aastased kordamisõpped viitasidki sellele vajadusele. Eesti reservohvitserkond vajas rohkem täiendõpet, kui andsid kord aastast korraldatavad kordamisõpped. Ja ega siis kõiki reservohvitseride (neid oli 1930. aastate algul oli umbes 4500) kutsutudki igal aastal õppustele. Kordamisõpped korraldati erinevatel aastatel eri väeosades, kuhu kutsuti reservohvitserid, reservallohvitserid ja reservreakoosseis. Neil õppustel oli kõige pikem õppeaeg ohvitseridel, sest nemad läbisid ka teooriaõppe, kaardiharjutused jm, millele järgnesid täiskooresseis manöövrid.

Need õpped tõidki välja reservis olevate ohvitseride teadmiste peamised puudujäägid,

mille korvamiseks oli vaja leida lisavõimalusi. Eesti reservohvitserkond oli 1930. aastate algul kahesuguse tagapõhjaga. Ealt vanemad ohvitserid, kes olid Vabadussõja taustaga, ja nooremad ohvitserid, kes olid saanud ettevalmistuse Sõjakooli aspirantide klassides. Mõlemal kategoorial olid teadmistes augud, mille kohta võib piltlikult öelda, et "vanad ei tundnud uut" ja "noored ei tundnud inimest".

Vabadussõja taustaga reservohvitseride teadmised olid vananenud, nad ei olnud kokku puutunud uuema sõjatehnika ega staabiprotseeduuridega ja jäid seepärast kordamisõppustel hätta. Sõjakooli taustaga reservohvitserid olid teoorias tugevad, kuid osutusid nõrkadeks juhtideks. Aspirandikursuste üheks osaks oli küll juhtimispraktika, mis oli erinevatel aegadel erineva kestusega, kuid keskeltläbi pooleteisest kuust ei piisanud, et jagu või rühma juhtida. Enesekindlusest jäi puudu ja ka autoriteet oli raske tekkima.

Nagu mainisin, püüti ka varasematel aastatel reservohvitseride koondada, kuid kahjuks ebaõnnestunult. Nii leiti, et elujulisem viis on luua reservohvitseride sektsioonid toimivate ohvitseride kogude juurde – ühelt poolt nagu iseseisvatena, teiselt poolt kogude eestkostele all.

Kas sellega oldi nõus? Ei protesteeritud?

Otseselt ei protesteeritud, kuigi see küsimus kesksektiooni asutamise üldkoosolekul siiski tõstatati. Selle organiseerimisviisi autorid olid kaitseväge staabis, esmajoonel V osakonna ülem kolonelleitnant Mart Tuisk, kes oli ka sektsiooni põhikirja autor. Nad põhjendasid seda sektsioonide ellujäämise vajadusega, seejuures reservatsiooniga, et tulevikus, kui sektsioonid tunnevad endas elujõudu, võivad nad iseseisvuda.

Aga seda ei juhtunud?

Ei, seda ei juhtunud. Arvan, et sektsioonide tegutsemise aeg jäi lihtsalt liiga lühikeseks, sest need likvideeriti 1940. aasta suvel koos ohvitseride kogudega. Tuleb tunnistada, et sektsioonide loomine langes Eestis üldse keerulisse ajajärku, sest aastad 1932–1933 olid poliitiliselt äärmiselt komplitseeritud – vabadussõjalaste liikumine, uus konstitutsioon, presidendivalimiste kam-

Head kaaslased!

Aprillikuu on möödas. Teame, et see oli Eestis ajalooline. Me ei tea täna, mida toob lähem ja ka kaugem tulevik. See on aga kindlasti pärisosa organisatsiooni ajaloost, et riigile rasketel hetkedel oli meie ridades palju neid reservohvitseride, kes osalesid vabatahtlikuna nii Kaitseliidus oma malevkonna juures kui ka abipolitseinikuna, et tagada kord ja turvalisus Eesti Vabariigi pealinnas. Õnneks näitasid need ärevad päevad kogu riigile, et Eesti ei ole ainuüksi Tallinn. Nõustugem nendega, kes tõstavad esile Kaitseliitu korra tagajana ülejäänud Eestis. Me ei saa öelda trafaretselt, et need olid vabatahtlikud ja entusiastlikud kodanikud. Need olid Eestimaa inimesed, kellele oli ja on ka edaspidi tähtis meie maa sise- ja seeläbi ka välisjulgeolek ning kodanike turvalisus.

Täna teid kõiki, kes te oma aja, jõu, tahtmise ja oskused operatiivselt tegutsedes kõikidele eeskujuks seadsite.

Aitäh! Rahu ja mõnusat võidupäevaootust kõikidele!

VELLO VÄINSALU,
leitnant, EROK
juhatuse esimees

pania -, mis kõik päädis 12. märtsil 1934 sõjaväelise riigipöördega. Eks seegi olnud üheks põhjuseks, miks sektsioonid asutati ohvitseride kogude juurde. Tegevsojaväelastel oli ju keelatud osaleda poliitilisi sihte taotlevates liikumistes või ühendustes ja nii sooviti ka loodavad reservohvitseride sektsioonid hoida vaid väljaõppelise tegevuse jaoks ning tihedamate suhete loomiseks ja kindlustamiseks kahe ohvitserkonna – tegevohvitseride ja reservohvitseride – vahel.

12. märts 1934 mõjutas ka reservohvitseride sektsioonide liikumist, sest aasta varem

MÕELGEM KAASA!

Enamik Soome ohvitseride on NATOga liitumise poolt

Lk 2

KOOSTÖÖ

Tirana 2007: CIORi noorte ohvitseride õpikoda

Lk 3

ISAMAA EEST

Reservohvitseride täiendkursus VRPTK-3

Lk 4

alanud tegevus katkes või oli suhteliselt hillitsetud. Inimesed jäid äraootavale seisukohale, kuni jõujooned paika said. Eesti väikeses korporatiivses ühiskonnas tundsid ju kõik üksteist ja keegi ei osanud arvata, kuidas võiks triumviraatlik võim suhtuda eilsesse vabadussõjalasest sõpra. Kaks reservohvitseride sektsiooni olid selles küsimuses veel eriti n-ö luubi all – 2. diviisi staabi sektsioon, mille esimeheks oli kolonel Eduard-Alfred Kubbo, ja auto-tankirügemendi sektsioon, mida juhtis kolonel Aleksander Seimann. Mõlemad olid tuntud tegelased Vabadussõjalaste Liidus, mõlemat oli autasustatud Vabadusristidega, seega olid nad vaata et Eesti iseseisvuse au ja uhkus. Nad ei leppinud ebaseadusliku võimuhaaramisega 1934. aastal ja osalesid aasta hiljem vabadussõjalaste riigipöördekatse ettevalmistamisel ning see maksis neile vabaduse ja auastme ja kõigi autasude kaotamise. 1938. aasta amnestiaga said nad küll Keskvanglast välja, ka Vabadusristid koos kaasnevate õigustega anti 1939. aastal tagasi ja saatuse pilkena said nad 23. juunist 1940 (Sic!) tagasi ka koloneli auastme.

Kui palju mõjutas see reservohvitseride sektsioonide tegevust?

Mõjutas parasjagu, sest tegelikkuses hakkas elu sektsioonides elavnema alles 1936.

aastal. Ehk ka seepärast, et kindralleitnant Johan Laidoneril oli aega jälle reservohvitseride probleemidega tegelda. Sektsioonide loomise algatamine oligi suures osas kindralleitnant Laidoneri teene, kes oli aastail 1933–1934 Tagavaraohvitseride Kesksektsiooni esimees. Kindralleitnant Laidoner tunnetas, et reservohvitseride väljaõppes on vaja julgemalt tegeleda. Samas teadis ta ka, kui laastavalt oli majanduskriis mõjunud reservis olevate ohvitseride elustandardile. Paljud kaotasid tööd ja olid sissetulekuteta, eriti noorem põlvkond (lipnikud), kuid ohvitserkonda kui seisust ei tohtinud ühiskonnale isegi raskes majanduslikus situatsioonis laostununa näidata, see oli põhimõtte küsimus. Seepärast tegeles loodud kesksektsiooni juhatus süvitsi ka majanduslike, eeskätt tööhõiveliste küsimustega, et riigi- ja omavalitsusametites vabade töökohade tekkimisel saaksid eesõiguse reservohvitserid.

Kesksektsiooni juhatuse protokollidest leiab ajast, kui kindralleitnant Laidoner kesksektsiooni juhatuse esimehena tegutses, hulga visioone, mõttekäike, protsesside juhtimist, arengut. Tema välja vahetanud kindralmajor Jaan Sootsi aegsed protokollid on aga äärmiselt lakoonilised ja formaalsed. Sellest on kahju, sest need jätavad Jaan Sootsist kui

inimesest ja reservohvitseride juhust halli mulje. Kuigi on raske uskuda, et ta selline oli.

Me ei saa siin kogu reservohvitserkonda käsitlevat raamatut ümber jutustada. Millal see ajalooramat lugejateni jõuab?

Nagu algul sai öeldud, täitub tänava kümme aastat Eesti Reservohvitseride Kogu asutamisest. Eelmisel aastal juubelile mõeldes otsustati seda sündmust tähistada muu tegevuse hulgas ka ajalooramatu väljaandmisega. Raamatu üks autor on Mati Õun, kes on kirjutanud reservohvitserkonda käsitlevad peatükid läbi Esimese maailmasõja, Vabadussõja ja demobilisatsiooni. Kirjutamine reservohvitserkonnast 1920. aastail, nende koondumisest sektsioonidesse, reservohvitseridest vabadussõjalaste ja kaitseliitlastena ning nende saatusest Teises maailmasõjas on olnud minu töö. Lisaks Eesti Reservohvitseride Kogu viimase kümne aasta ajalugu.

Raamat on sisuliselt arhiiviuurimus, mille maht on umbes 250 lehekülge, sest ohvitseride kogude dokumendid on Riigiarhiivis usna ulatuslikult säilinud. Raamatu käsikiri on juba kirjastuses ja praegu toimub veel viimaste kujundusküsimuste lahendamine. Soov on raamatut esitleda Eesti Reservohvitseride Kogu juubelürituste sarjas juuniku esimesel poolel.

MÕELGEM KAASA!

Enamik Soome ohvitseri on NATOga liitumise poolt

Ilmselt pakub ka Eesti lugejatele huvi, mida arvavad Soome ohvitserid NATOga liitumisest. Üldisele ajateenistuskohustusele tuginev riigikaitse-süsteem on kasutusel nii Eestis kui ka Soomes, sarnasusi riigikaitse ülesehituses on veelgi.

Soomel on väga hea koostöö NATOga näiteks Pfp¹ raames. Üldiselt vastab Soome kaitseväge juba praegugi suuresti NATO standarditele. Soome ohvitseride hulgas on käibel ütlus, et "NATOga liitumiseks on sõjaväe poole pealt vajalik vaid stepsel seina ühendada". Reformina Soome kaitsejõududes kavandatakse näiteks kaitsejõudude peastabi üleminekut J-süsteemile.²

Käesolevas artiklis kajastuv põhineb enamalt jaolt selle aasta märtsiku Sotilas Aikakauslehti teisel juhtkirjal.³ Nimelt korraldas Soome Ohvitseride Liit⁴ küsitluse NATOga liitumise kohta.

Vastuseks küsimusele, kas Soome peaks edasi pürgima NATOga liitumise suunal, vastas jaatavalt 54% ohvitseridest, 36% arvas, et ei peaks. 2006. aasta 11. novembril kodanike seas tehtud MTSi küsitluses toetas NATOga liitumist 26% Soome kodanikest ja vastu oli 65%.⁵

Soome ohvitserid on seisukohal, et nende kui oma valdkonna asjatundjate arvamust NATOga ühinemise teemal on vaja teada nii

kaaskodanikel kui ka riigivõimul. Kui arstide ja õpetajate arvamusega arvestatakse tervishoiu ja hariduse valdkonnas, siis miks ei peaks kuulama ohvitseride arvamusi riigikaitse küsimuses.

NATOsse suhtutakse positiivselt mh seetõttu, et üldine ajateenistuskohustus säilib ka NATOga liitudes. Soome ohvitseride arvates toetavad üldine riigikaitsekohustus ja NATO liikmelisus teineteist, mitte ei välista. Ohvitseride arvates on üldine ajateenistuskohustus parim lahendus Soome riigi kaitseks. Soome ohvitseridest toetas kutselist armeed vaid 0,6% vastanutest.

Küsitlusest selgus veel, et kui Soome riigi juhtkond otsustab alustada NATOga liitumisläbirääkimisi, toetaks seda 80% ohvitseridest, eriti kui president ja peaminister oleksid selles küsimuses samal seisukohal. 43% Soome ohvitseridest ootaks äsja neljaks aastaks valitud Soome parlamendilt, et selle tähtaja jooksul alustataks NATOga liitumist või siis tugevdataks koostööd. 25% ohvitseridest toetas senise koostöö suurendamist ja 23% arvas, et tuleks jätkata nagu seni. Vaid 6% ohvitseridest arvas, et koostööd NATOga tuleks vähendada ja mitte alustada liitumisläbirääkimisi.

Soome ohvitseride arvates poleks poliitikutel vaja karta vastutust. Vaid 20% ohvitseridest toetas NATOga liitumise küsimuses

rahvahääletuse⁶ korraldamist. Samas on enne parlamendi liikmete otsustuse tegemist selles küsimuses vajalik erinevate asjatundjate arvamuste ärakuulamine ja läbiarutamine.

Refereeris kapten Aivar Engel

Allikad

¹ Partnership for Peace, eesti k rahupartnerlus (vt lähemalt <http://www.nato.int/issues/pfp/index.html>).

² Ühendstaap.

³ Harri Westerlund. Upseerit Naton kannalla. – Sotilas Aikakauslehti, maaliskuu 2007, lk 7.

⁴ Soome Ohvitseride Liit koosneb tegevteenistuses olevatest ja eruohvitseridest (vt ka www.upseeriliitto.fi, kus on kajastatud ka artiklis käsitletud NATO uuring).

⁵ MTS (Maanpuolustusiedotuksen Suunnittelukunta, eesti k Riigikaitseinformatsiooni Planeerimisjaoskond) on Soome Kaitseministeeriumi osa. Eelmainitud uuring tehakse tavaliselt üks kord aastas (vt uuringut lähemalt www.defmin.fi/files/813/raportti_06_versio_14.11.06.doc).

⁶ Võrdluseks: Eesti Vabariigi põhiseaduse § 106 kohaselt ei saa riigikaitse küsimusi rahvahääletusele panna (28. juuni 1992 – Riigi Teataja 1992, 26, 349; 2003, 64, 429).

Tirana 2007: CIORi noorte ohvitseride õpikoda

KUNO PEEK, nooremleitnant,
EROK juhatuse liige (välisostoimkond)

Albaania pealinnas Tiranas korraldati 2.-6. maini tänavune Liitlasriikide Reservohvitseride Konföderatsiooni (*Confédération Interalliée des Officiers de Reserve = CIOR*) noorte ohvitseride õpikoda ehk seminar (*Young Reserve Officers' Workshop = YROW*), millel osales kaheksa riigi (Albaania, Makedoonia, Bulgaaria, Ühendkuningriigi, Taani, Läti, Eesti ja Saksamaa) veerandsada ohvitseri. Eesti Reservohvitseride Kogu (EROK) esindasid nooremleitnant Kuno Peek (delegatsiooni juht), nooremleitnant Erkki Jõeäär ja lipnik Jimmy Karp.

Loengud ja grupitöö

Seminar viidi läbi kohalikus sõjaväeakadeemias. Eestlased majutati eraldi tubadesse, nende toanaabriteks said Makedoonia ohvitserid. Tegevus jagunes kahte blokki - grupitöö ja loengud. Grupitöö teemaks oli ohvitseride panustamine riigi teenimisse. Loengute teemadeks olid CIORi ja NATO tegemised (ajalugu, missioonid, kriisikolled, koostöö, tulevikuvisionid jne). Lisaks tutvustati põhjalikult Albaania sõjaväe struktuuri, probleeme ja tulevikunägemusi.

NATO poole pealt oli üheks huvitavamaks teemaks NATO Kool, kus õpetatakse eri riikide ohvitseri. Seal võiksid tulevikus end täiendada

EROK mereväeohvitserid versus Albaania "maavägilased" (vasakult: nooremleitnant Kuno Peek, lipnik Jimmy Karp ja nooremleitnant Erkki Jõeäär).

mas käia ka Eesti ohvitserid. Täpsemat teavet leiab kooli kodulehelt (<http://www.natoschool.nato.int>). Grupitööks jaotati osalejad neljaks, igal seltskonnal tuli analüüsida ja

võrrelda erinevaid küsimusi ning lõpuks esitleda tulemusi auditooriumile. Ka tuli kuulajatele anda põhjalik ülevaade EROK ajaloost ja tegevusest.

Seminar oli albaanlaste ja CIORi personali koostöös väga hästi ette valmistatud - osalejad elasid neljätärnihotellis, korraldatud oli kohapealne transport, toitlustamine oli suurepärane jpm.

36 tundi teel

Albaania tundus Eesti ohvitseridele reisi eel üpris eksootilise kohana, veel poolteist aastakümnet tagasi oli see olnud ju välismaailmale suletud riik. Kuigi Tirana asub Tallinnast 2900 km kaugusel, otsustas EROK meeskond kohale sõita autoga. Albaania pealinna jõudmiseks tuli läbida kümme riiki. Sõit kestis 36 tundi. Teekonna põnevaim osa algas sealt, kus lõppes Euroopa Liidu piir ning algas Balkani ala - Serbia, Makedoonia ja Albaania.

Piltlikult öeldes edendati selle sõiduga ka Balti koostööd (EROK ja Läti Reservohvitseride Kogu LRVA suhteid), sest neljas liige EROK ekipaažis oli Läti ohvitser - nooremleitnant Janis Vicups.

Albaanlasi ja makedoonlasi võib iseloomustada kui väga sõbralikke inimesi. Kellel suurem huvi Balkani maade ja sealse kultuuri vastu, sel on hea võimalus osaleda CIORi 2007. aasta keeleakadeemias 4.-18. augustini Makedoonia pealinnas Skopjes. Täpsemat teavet saab EROKst.

Seminari õpperuum: hetk enne loengu algust.

Reservohvitseride täiendkursus VROTK-3

HARDI HÕIMOJA, lipnik

Kaitseväe Võru Lahingukoolis korraldati 19.-28. märtsini kolmas vabatahtlik täiendkursus VROTK-3.

Kursus oli mõeldud jätkuna rühmaülema koolituse läbi teinud reservohvitseridele, täienduse käigus tutvustati 28 koolitatavale juhtimisprotseduure kompanii tasemel.

Saabumine ja kordamine

Esimene õppepäev algas kursustlaste mõneti kaootilise saabumisega, millest hoolimata jõuti tunniplaani ehk varemõpitu kordamisega kenasti graafikusse. Olmet puudutavad küsimused lahendas operatiivselt enamikule kursustlastest juba tuttav staabiveebel Marek Mägimets.

Pärast õppurite jaotamist gruppidesse jagati laiali konspektid ja kantsleitarbeid sisaldavad kohvikesed. Leitnant Raul Vene ja kapten Edvard Sule eestvedamisel tuletasime meelde taktikalisi tingimärke, kaardikile vormistamist, jalaväekompanii ja -pataljoni struktuuri ning juhtimistegevust. Kompaniiülemal ei maksa tegutseda üle rühma- ja jaoülemate peade, hakates näiteks ise üksikvõitlejaid positsioonidele istutama.

Planeerimise alused ja rännak

Teisipäeva, 20. märtsi õppejõududeks olid leitnant Vene ja leitnant Kuido Sillamaa, käsitletavateks teemadeks jalaväekompanii lahingutegevuse planeerimine ja motoriseeritud rännak. Nagu mujalgi, on juhtimisprotseduurides otsustav roll paindlikkusele ja kogemustele. Käsuõpetuste eelkorralduste hulk kasvab koos üksuse kõrgusega, nt kogenud kompaniiülemal kuulub käsu koostamiseks kolm tundi.

Kompanii rännaku eesmärgiks on kompanii jõudmine lahinguvõimelisena ja -valmilt, varjatult ning õigeaegselt määratud saabumisalale või lahingukontakti. Rännaku läbiviimine rännakukäsu alusel on pisisajadeni läbimõeldud tegevus, millega määratakse sõidukite pikivahed, liikumiskiirused, puhkepeatused, kontrollajad, julgestus jm allüksustele oluline teave.

Kaitsetegevus ja vastaseõpe

Kolmapäevast reedeni olime hõivatud vastaseõppe ja kaitsetegevuse kavandamisega. Kapten Sulg seletas talle omase hasardiga lahti kaitselahingu ülesehituse ja planeerimise, leitnant Aimar Toming õpetas analüüsima eeldatava taktikalise vastase struktuuri ja taktikat, nägemaks ette tema võimalikku käitumist meie vastutusosalas ja kajastama seda ka oma lahinguplaanis.

Pärast "pataljoniülema" käsku asusid "kompaniiülemad" koostama oma esialgset

kaitsekäsku, mis kuulus täpsustamisele maastikuluure käigus. Legendi põhjal sisenes pataljoni vastutusosalasse vastase mootorlaskurpataljoni suurune tankirooduga tugevdatud üksus, mida pataljoni kolm jalaväekompaniid pidid kordamööda etteantud faasijoontel viivitama, asuma kaitseks ja teostama vasturünnakuid.

Järgnevatel päevadel kehastusimegi vastavate kompaniide ülemateks, kusjuures koolitus viidi läbi järjekorras kaitse-rünnak-viivitus.

Rünnaku planeerimine

Laupäev, 24. märts algas kaitset puudutavate lahinguplaanide esitlemisega, misjärel võttis ohjad üle leitnant Vene, tutvustades jalaväekompanii ründetegevuse põhitõdesid. Taas kord tulid mängu olukorrale adekvaatse hinnangu andmine ning toetus kaudtule, pioneeritööde, tugevduste jms kujul. Otsuse vormistamine, väljasõit maastikuluurele ja maastikuluure tulemustest lähtuva lõpliku rünnakukäsu koostamine jäid järgmisesse päeva.

Esmaspäeva, 26. märtsi hakatuseks tutvustasime koostatud rünnakuplaane. Kõikide lahinguplaanide koostamisel on oluline, et iga allüksuse ülem saaks aru temale pandud ülesannetest, samas tuleb optimaalselt rakendada eraldatud tugevdusi. Lahinguplaan peab töötama ka side puudumisel.

Viivituslahing

Päeva ülejäänud osa, nagu ka kursuse lõpuni jäänud aja sisustas leitnant Sillamaa viivituslahingu temaatikaga. Tegevuste jada oli juba pähe kulunud:

- pataljoniülema käsk,
- ülesande analüüs ja olukorra hinnang,
- otsuse langetamine ja esialgse lahinguplaani koostamine,
- maastikuluure kavandamine,
- maastikuluure läbiviimine,
- lõpliku lahinguplaani valmimine.

Ei tohi unustada löögüksuste varustamist ja toitlustamist. Õnneks on võimalik panna tagalatoetus tööle tükemeetodil, kus kõike vajalikku veetakse kohale kõrgema üksuse initsiatiivil.

Kolmapäeva, 28. märtsi hommikupoolik kuulus viivituslahingu plaanide viimistlemisele ja esitlusele. Ennelõunal jõudsime tagastada õpikud, voodipesu, rätikud, riidepuud ja tabalukud ning jätta arvutiklassi tagasiside kursusest, misjärel ulatati kätte kursuse läbimist tõendavad diplomid. Lõunasöögi ja ühispildistamisega lõppesidki kümme Meegomäel veedetud õpetlikku päeva.

Lõppsõna

Ennatlik oleks arvata, et niivõrd lühikese ajaga koolitati meist täisväärtuslikud kompa-

niülemad. Siiski saime aimu tole ametipostiga seonduvate ülesannete laiahaardelisusest, millelega toimetulemine eeldab pidevat ja sihipärast harjutamist. Kahjuks puudub suuremal osal kursusel osalenudest esialgu vastav sõjaaja ametikoht.

Mitmed reservohvitserid, olleskaasatud lahinguplaanide koostamisse Kevadtormidel ja staabiharjutustel kõrgemate üksuste koosseisus, viidi kurssi alamal toimuvaga. Lõpetuseks kordan ühe kaaskursulase koolitajatele peetud tänukõnes sõnastatud mõtet: kuigi me ei saa kiidelda professionaalsusega, on meil ometigi kindel tahe seista oma rahva ja riigi eest.

EESTI RESERVOHVITSERIDE KOGU JUHATUS

Valitud EROK üldkoosolekul
7. märtsil 2007

Juhatuse esimees
leitnant **Vello Väinsalu**
(vello@erok.ee, tel 504 7916)

Aseesimees
kapten **Andre Lilleleht**
(andre@erok.ee, tel 501 6178)

Väljaõppetoimkond
nooremleitnant **Tanel Järvet**
(tanel@erok.ee, tel 517 3798)

Välissuhete toimkond
nooremleitnant **Kuno Peek**
(kuno@erok.ee, tel 554 3210)

Teabe- ja tavanditoimkond
lipnik **Hannes Võrno**
(hannes@erok.ee, tel 516 6001)

Personalitoimkond
lipnik **Anne Must**
(anne@erok.ee, tel 5661 7816)

Koolitustoimkond
leitnant **Priit Heinsalu**
(priit@erok.ee, tel 509 2102)

EROK postiaadress:
Narva mnt 8, 10117 Tallinn

Eesti Reservohvitseride Kogu infoleht
Tagavaravägi ilmub ajakirja Kaitse Kodu!
vahelehenal.
Toimetaja lipnik Hannes Võrno (hannes@hvhaus.ee, tel 516 6001)

Pärnumaa kaitseliitlane Gunnar Vahtra teenis vibulaskmise maailmameistrivõistlustel neljanda koha

Tekst: TAIVE KUUSE

Küsimustele vastab Kaitseliidu Pärnu maleva kaitseliitlane Gunnar Vahtra, kes saavutas märtsi viimastel päevadel Lõuna-Saksamaal peetud vibulaskmise maailmameistrivõistlustel siselaskmises WIAC 2007 (*World Indoor Archery Championships*) neljanda koha. Eestis juba mitmeti tunnustatud vibulaskja võistles MMil esimest korda. Kolmandal võistluspäeval kogutud punktisumma läks kirja Eesti siselaskmise rekordina. Eelmisest aastast on tema nimel kaks kehtivat Eesti rekordit jahivibu klassis. Kahel korral on ta osalenud Euroopa meistrivõistlustel ja tulnud esikümnesse.

Kas olete rahul vibulaskjate siselaskmise maailmameistrivõistlustel saavutatuga?

Ikka kripeldab, et medal jäi toomata.

Kes seda võistlust korraldab?

Võistlust korraldab Euroopa, Ameerika, Aasia, Aafrika ja Okeania maastiku- ja jahilaskjaid ühendav organisatsioon *Internatsional Field Archery Association* (IFAA, eesti k Rahvusvaheline Maastikuvibulaskmise Liit). IFAA egiidi all korraldatakse kontinentide ja maailmameistrivõistlusi maastikulaskmises, jahilaskmises ja siselaskmises. IFAAs registreeritakse ka kõik kontinendi- ja maailmarekordid. Eesti on IFAA liige alates 2003. aasta maist, mil moodustati Eesti Maastikuvibu Liit (EML).

Mida tähendab maastikuvibulaskmine?

Laias laastus võib tänapäevase vibulaskmise jagada kahte suuremasse harrastussuunda. Need on staadioni- ehk platsilaskmine (*target archery*) ning maastiku- ja jahilaskmine (*field archery and bowhunting*).

Kuigi vibustaadionid asuvad samuti maastikul, on tegemist siiski tasasel väljakul kindlalt laskekauguselt ringikujuliste sihtmärkide laskmisega. Maastiku- ja jahilaskmises liigutakse liigendatud, tõusude ja langustega ning metsaga maastikul. Laskenurgad ja kaugused on väga erinevad. Sihtmärgidki on mitmekesised alates ringikujulistest pabermärkidest kuni kolmemõotmeliste või koguni liikuvate loomakujutisteni.

Võistluse nimes sisaldub sõna siselaskmine. Võistlesite seega ruumis, mitte maastikul?

Siselaskmine on võistlus, mistoimub siseruumis, tavaliselt suures hallis,

kuhu mahub kõrvuti ühte vahetuse laskma 25 kuni 50 laskurit. Laskekaugus on 18,2 meetrit (20 jardi). Lastakse 40 cm läbimõõduga ringikujulisse märklehte (punktialadega 5, 4, 3, 2 ja 1) viienooleliste seeriade kaupa. Ühe võistluspäeva jooksul tehakse 10 proovi- ja 60 võistluskku, aega ühe seeria soorituseks on 4 minutit. Võistlus kestab neli päeva, see on 4 x 60 võistluskku. Võidab see, kes kogub kõige rohkem punkte.

Kui populaarne spordiala on maastiku- ja jahivibulaskmine?

Maastiku- ja jahilaskmise harrastajaid on kogu maailmas hinnanguliselt 25 miljonit. Seda peetakse golfi (umbes 100 miljonit harrastajat) kõrval üheks maailmas enim harrastatavaks vabaõhu individuaalalaks. MMil osales 13 riiki, Eestit esindas kümme võistlejat.

Foto: erakogu

Gunnar Vahtra [vasakul] on just lasknud kolmanda võistluspäeva viimase seeria, paremal sakslane Papadopoulos Georgios.

Aga kaitseliitlaste seas? On teie male- vas palju vibukütte?

Mu teenistuskaaslased kaitsejõududest ja Kaitseliidust eelistavad tulirelvi. Kuid nad treenivad samuti usinasti.

Kuidas te selle spordiala juurde jõudsite?

Aktsiaseltsi Overall Eesti (kus ma alates 1998. aastast kliendihaldurina töötan) korraldatud kliendipäeval oli vibumatt püsti ja seal me klientidega koos proovisime. Samal aastal palus vanem poeg, et jõuluva-na tooks vibukomplekti... Nüüdseks olen tegelnud alaga kuus aastat. Tegelikult olin laskmise juures juba aastatel 1976 ja 1978–1981 Tallinna Spordiinternaatkoolis ning alates 1992. aastast Eesti kaitseväes.

Miks valisite oma alaks just maastikuvibu?

Liigendatud maastikul liikumine ja sinna üles seatud võistlusrajad on nauditavad ka looduslikult. Kordumatud laskenurgad muudavad tabamise keerulisemaks ja põnevamaks. Ka on vibulaskjad toredad inimesed.

Milline on hea vibulaskja? Millised omadused peavad tal olema?

Vibulaskmine on väga individuaalne spordiala, kus hea lasu sooritamine sõltub paljudest elementidest. Ilmselt on hea tulemuse saavutamiseks määrav järjepidevus ja püsivus, mille abil suudame enesekontrollini jõuda. Vibulaskmine, nagu laskmine üldse, on mentaalne spordiala, kus teatud treenituseni jõudmisel on määravaks olukord "kõrvade vahel".

Hea vibulaskja püüab jõuda sise-mise tasakaalukuseni ja sooritada hea lasu, mitte saada tingimata tabamust. Hea moto treenimiseks on: ära otsi vabandusi, ära karda midagi, ole endas kindel.

Kas maastikuvibulaskmisega tegelemisel on vanuselisi või soolisi piiranguid?

Ei ole. Kes suudab metsas päeva jooksul 5–10 km kõndida ja vibu vinnastada, sobib vibulaskmisega tegelema.

Kus Eestis vibulaskmisega tegeldakse ja tegelda saaks?

Tallinna lähedal Kajamaal ja Tartus on suurklubid, aga usinasti harrastatakse ka Läänemaal, Türil ja Pärnus. Aktiivsete harrastajate hulk on umbes 200 ja see suureneb.

On see kulukas spordiala?

Tippvarustus mak-sab, olenevalt vi-buklassist, umbes 50 000 krooni, aga alustuseks sobiva varustuse saab viie kuni kümne tuhande krooniga. Lisanduvad muidugi võistlusmaksud ja sõidukulud.

Kuidas sai teist kaitseliitlane?

1992. suvel kutsus kolonelleitnant Hannes Toomsalu mind Pärnusse laskmisiinstruktoriks. Otsustasin loobuda seitse aastat kestnud foto-graafitööst ja vastasin kutsele. 1992. oktoobrist astusin kaitsevärke ja

alustasin tööd jaoülemana, 1998. läksin Pärnu Üksik-jalaväepataljo-nist reservi pataljoni veebli ameti-kohalt.

Mu tegevus Kaitseliidus on olnud passiivne, sest treeningud ja võist-lused võtavad enamiku vabast ajast. Kaitseliitlaseks olemine on midagi hoopis enam kui harrastuse või hobiga tegelemine. See on julgus olla Eesti kodanik nii heas kui ka halvas.

Kas on reaalne ka päri-selt vibuga loomi kütti-

da?

Soomes ja Lätis on väikeulukite jaht vibuga lubatud, Soomes ka usinasti harrastatav. Eriti populaarne on vi-bujaht USAs.

Aga vibu abil vaenlase vastu võidelda?

Tänapäeval on võitluseks efektiiv-semad vahendid. Aga tugev vibu on tappev relv. **KK!**

TEAVE

IFAA koduleht: <http://www.ifaa-archery.org/>

Võistluste koduleht: <http://www.wiac2007.de/home.html>

GUNNAR VAHTRA SAAVUTUSED

2004 - Eesti meister vibuklassis *longbow*

2005 - Eesti meister vibuklassis *longbow*

2005 - 1. koht Eesti klubide karikasarjas vibuklassis *longbow*

2005 - 5. koht Euroopa meistrivõistlustel vibuklassis *longbow*

2005 - 1. koht jahilaskmise seeriavõistlusel Jägermeister Cup vibuklassis *long-bow*

2006 - 3. koht Eesti meistrivõistlustel jahivibu klassis

2006 - 1.-2. koha jagamine Eesti klubide karikasarjas jahivibu klassis

2006 - 6. koht Euroopa meistrivõistlustel jahivibu klassis

2006 - kaks kehtivat Eesti rekordit jahivibu klassis

2007 - Eesti meister siselaskmises jahivibu klassis, Eesti siselaskmise rekord (lastud Saksamaal maailmameistrivõistluste kolmandal võistluspäeval)

GUNNAR VAHTRA TÄNAB:

- tööandjat Overall Eesti toetuse eest,
- TÜ Falco (vibutöökoda) töötajaid nõuannete eest,
- Kaitseliitu, kes võimaldas osavõtu maailmameistrivõistlustest.

Tänasest Kaitsealiidust ei leia piisavalt täpsuslaskureid

Tekst: HEIKKI KIROTAR,
Kaitsealiidu Tallinna maleva Kalevi
malevkond

Operatiivstruktuuri vajaduste rahuldamiseks ja missiooniüksustele värbamisbaasi loomiseks on vaja korraldada täpsuslaskurite ja snaiprite väljaõpet Kaitsealiidu malevates ja kaitsealiitlaste baasil koostatud operatiivstruktuuri üksustes. Kaitsejõudude struktuur ja arenguplaani kuni aastani 2010 (KSAP 2010) vajadused näevad ette formeerida Kaitsealiidu baasil 4800 võitlejat neljas maa-kaitsespataljonis ja väiksemates üksustes. See oleks minimaalselt 500 täpsuslaskurit ja snaiprit ehk 5% Kaitsealiidu isikkoosseisust. Pärissuur koormus, arvestades suuremate riikide kogemusi, et snaipriteks annab koolitada ainult 2–3% sõjaväelastest.

AINULT SADA SOBILIKKU?

Kui vaadata erialale vajalikku laskeoskuse taset Kaitsealiidus (jao täpsuslaskuri puhul vähemalt esilaskur, kompanii täpsuslaskuri ja snaipri puhul kõrgemad kütijär-
 gud), ei ole sellisel tasemel võitlejaid palju. Regulaarselt käib laskmas ainult 10–15% kaitsealiitlastest, kellest enamiku laskeoskus ei ole erialale piisav.

Reaalselt oleks võimalik valida erialale kaitsealiitlasi nende hulgast, kellel on täidetud laskenormid esilaskurist alates. Täpsuslaskuri ja snaipri eriala minimaalne väljaõppepäevade arv taseme hoidmiseks ja arenemiseks lisaks eriala baaskursusele on üks nädalavahetus kalendrikuus, see teeb vähemalt 24 õppepäeva aastas. Lisaks on soovitatav osaleda aasta jooksul ühel pikemal õppusel, näiteks nädal Kevadtormil vms. Paljud ei ole selliseks pühendumiseks valmis.

Täpseid laskureid on vaja ka paljudel muudel erialadel, näiteks tankitõrjes ja kuulipildurite hulgas. Paljud aktivistid ei tahagi täpsuslaskuriks saada, sest on kas kõrgemal või "seksikamal" ametikohal, ja paljud ei sobi tervisehädade tõttu. Seega kuivab eriala võimalike kandidaatide arv kogu Kaitsealiidus 100 inimeseni.

Kolmenädalane täpsuslaskuri baaskursus on ilmselt kõige pikem sõduri erialakursus Kaitsealiidus.

Luurepataljoni snaiplikooli planeeritud koolitusmaht on üks rühm ajateenijaid ja üks rühm kaitsealiitlasi, kuid mitte üle 60 inimese aastas, seda lisaks kaadrikaitseväelaste koolitamisele ja missiooniüksuste ettevalmistamisele. Esimese kursuse kaitsealiitlaste kordusõppusena saaks teha 2008. aasta suvel, sest 2007. aasta plaanid kaitsealiitlaste koolitamist ei sisalda. Kui koolitada igal aastal üks rühm, jõuaks aastaks 2010 koolitada väike osa Kaitsealiidu operatiivstruktuuri üksuste vajadusest, seega

90 täpsuslaskurit, loomulikku kadu arvestades pigem 60–70 inimest. Seega kogu praegu Kaitsealiidus olev sobilik inimressurs.

Ilmselt on snaiplikoolil mõttekam keskenduda kaitsealiitlastest snaiprite ja kompanii täpsuslaskurite koolitamisele, kes omakorda õpetaksid malevates või Kaitsealiidu Kooli kursustel jao täpsuslaskurite kursust.

EI PAKU PINGET

Toon alljärgnevalt reaalsest elust kolm näidet, mis näitavad huvipүүдust kõnealuse eriala vastu.

- 2004. aasta alguses korraldas Luurepataljon Tallinna maleva kaitsealiitlastele paarinädalase snaipri baaskursuse, mis oli jagatud nädalavahetustele. Ilma eelselektioonita osales 10 kaitsealiitlast (rohkem soovijaid polnud). Nendest läbisid kursuse edukalt ja tegelevad erialaga täna vähem kui pooled, ebaõnnestun-

TÄPSUSLASKUR JA SNAIPER

JAO TÄPSUSLASKUR on tavaliselt jao täpsem laskur, kes relvastatakse optilise sihikuga varustatud poolautomaat- või automaatrehvaga. Tegutseb jao ja rühma koosseisus, andes sihitud tuld kuni 600 m kaugusel asuvate sihtmärkide pihta. Baaskursuse pikkus 3 nädalat. Väljaõppevajadus: hinnanguliselt 400–450 kaitsealiitlast. Laskeoskuste tase: vähemalt Kaitsealiidu esilaskur.

KOMPANII TÄPSUSLASKUR on sõdur, kes on valitud välja jao täpsuslaskurite hulgast. Kompanii täpsuslaskuri põhirelvaks on optilise sihiku ja poltlukuga püss, lisaks kasutab ta enesekaitseks püstolit ja automaati ning omab optilisi erivahendeid. Tegutseb iseseisvalt võitlusgrupi või kompanii vastutusalas vastavalt kompaniiülema käskudele. Suudab hävitada sihtmärgi kuni 1200 meetri kauguselt. Koolitus: lisaks jao täpsuslaskurite kursusele 3 nädalat. Väljaõppevajadus: hinnanguliselt 120–150 kaitsealiitlast. Laskeoskuste tase: Kaitsealiidu I klassi kütt või esikütt.

SNAIPER on täpsuslaskurite hulgast välja kasvanud sõdur või nooremallohvitser, kes on läbinud 10-nädalase snaipri baaskursuse. Tegutseb reeglina pataljoniülema alluvuses pataljoni vastutusalas. Temale püstitatavad ülesanded eeldavad aastatepikkust pühendumist, mis on võimalik ainult kaadrikaitseväelastele ja aktiivseimatele kaitsealiitlastele. Väljaõppevajadus: hinnanguliselt 30–40 kaitsealiitlast. Seega oleks ideaalis suuremates malevates 2–4, väiksemates 1–2 snaipritaseme spetsialisti. Nende peamine kohustus oma allüksuse jao täpsuslaskurite ja kompanii täpsuslaskurite koolitamine.

nute hulgas oli näiteks mees, kes ei suutnud 300 m kauguselt lamades lastes tabada poolfiguuri harjutuse ajal, mille eesmärgiks oli alla 10 cm läbimõõduga "kobarate" laskmine... Kas on veel vaja rääkida eelselektsoonist erialal, mis põhineb oskusel täpselt lasta?

- Sügisel 2006 alustas Harju maleva korraldatud väga põhjalik snaiprikursus, kuhu oodati 20 kaitseliitlast üle Eesti. Katsetele registreerus 40 huvilist, kuid kohale ilmus nendest ainult kolmandik.
- Oktoobris 2006 tutvustas Luurepataljoni snaiprikool plaane kaitseliitlastele Männiku laskestiirus peetud seminaril. Teade selle kohta läks Tallinna maleva kaudu ka kõikidele teistele malevatele. Kohale tulid vaid Tallinna, Harju, Tartu, Järva, Viru, Pärnu, Põlva, Võru, Sakala ja Alutaguse inimesed, peamiselt reservohvitserid ja kaitseliitlased, kes on erialakursusel käinud juba alates 1999. aastast.

Saare, Lääne, Hiiu, Valga ja Jõgeva malevas ei ole kaitseliitlastel isegi võimalust täpsuslaskuri erialaga tegelda. Kui tihti korraldatakse teie malevas näiteks laskurjärkude harjutusi ja teste? Kaitseliidu malevates ei ole põhjust eriala lähiaastatel õpetama hakata, sest eelnimetatud Harju maleva õppegrupp, kuhu värvati mehi üle Eesti, täitus vaid $\frac{2}{3}$ ulatuses.

Kolmenädalane täpsuslaskuri baaskursus on ilmselt kõige pikem sõduri erialakursus Kaitseliidus. Ei ole mõttekas korraldada täpsuslaskuri baaskursust igal aastal, pigem peaks seda tegema kolmeaastase intervalliga. Esimene aasta kulub erialakursuse läbimiseks ja õpitu sidumiseks, teine harjutamiseks ja oskuste lihvimiseks ning kolmandal suudaksid erialale jäänud inimesed osaleda järgmise baaskursuse koolitamisel. Arvestades huviliste vähesust, peaksid täpsuslaskuri erialakursused olema üleriigilised, näiteks Kaitseliidu Kooli kursused.

MIDA SAAKS TEHA?

Seniste kogemuste najal on ilmne, et täpsuslaskuri ja snaipri eriala kohtade alakomplekteeritus ei muutu lähiaastatel. Korraliku täpsuslaskuri koolitamiseks kulub vähemalt 3–5 aastat treeninguid, snaipril veelgi kauem eeldusel, et igas kalendrikuus on üks nädalavahetus koolitust ja aasta jooksul üks nädal pikemat õpust, seega 30 koolituspäeva aastas.

Arvestades suuremate riikide kogemusi, annab snaipriteks koolitada ainult 2–3% sõjaväelastest.

Kui paljud kaitseliitlased tänasest aktiivist seda suudavad? Kui vähesed neist sellele erialale sobivad?

Tegelikult on võimalik täpsuslaskuri eriala arendamiseks palju ära teha nii malevates kui ka riiklikul tasandil ja need meetmed ei maksa palju. Loetlen siin mõned:

RIIKLIK TASAND

- Kinnitada Kaitseliidu snaiprikontseptsioon, kus oleksid selgelt kirjas eesmärgid ja ülesanded ning mis haakuks kehtiva kaitseväge kontseptsiooniga.
- Luua snaipriinspektori ametikoht Kaitseliidu peastaabis. Kohale sobib sellel erialal pädev vanemallohvitser või ohvitser.
- Rajada igasse Eesti piirkonda harjutusväljak, kus saab otsesihitamisega tulistada kuni 1000 m kaugusele.
- Aktiviseerida laskuri ja küti järkude täitmist, määrates parimatele üksustele ja inimestele tuntavad materiaalsed preemiad.
- Luua täpsuslaskuri järgud optilise sihikuga laskmiseks, näiteks 300 m kauguselt lamades.
- Anda ladudest malevatesse piisav kogus täpsuspüsse, sest ilma relvadeta ei ole treenimine võimalik.
- Anda täpsuslaskuritele korralik varustus alates vormiriietest ja lõpetades optikaga. Hea varustus motiveerib.
- Luua kontaktide teiste riikidega, et parimad spetsialistid saaksid tutvuda ka sealsete kogemustega. Miks ei võiks näiteks kaitseliitlaste snaiprijagu osaleda USAs Marylandi osariigi Rahvuskaardi või Briti Territoriaalar mee aastaõppusel?

KOHALIK TASAND

- Malevkonnad ja malevad peavad leidma sobivad kandidaadid snaipri ja täpsuslaskuri erialale.
- Teha koostööd jahiseltside ja laskesportlastega erialale sobivate inimeste Kaitseliitu värbamiseks. Igast jahimehest ei sa täpsuslaskurit, kuid kogenud jahimeestel on paljud sellel erialal vajalikud omadused. Sama kehtib ka sportlaste kohta.
- Värvata Kaitseliitu "kuumast reservist" välja arvatud mehed, kes on ajateenistuses läbinud snaipri või täpsuslaskuri erialakursuse.

TÄPSUSLASKURITE KARJÄÄRI TEADLIK PLANEERIMINE

Aktiivse kaitseliitlase karjäär kulgeb pahatihti mõne aastaga reamehest reservohvitseriks, kuid täpsuslaskuri ja snaipri ametikohad. Täpsuslaskurite erialal hoidmiseks tuleb neid pidevalt koolitada ja motiveerida.

1–2 aastat Kaitseliidus: täpsuslaskuri kursuse läbinud reamees ülendatakse kapraliks ja määratakse jao täpsuslaskuri ametikohale.

3–4 aastat Kaitseliidus: teenistus jao täpsuslaskuri ametikohal. Jao täpsuslaskur suunatakse Kaitseliidu Kooli seersandikursusele.

5–6 aastat Kaitseliidus: kompanii täpsuslaskuri kursus, millelt naasja määratakse kompanii täpsuslaskuriks.

6–9 aastat Kaitseliidus: teenistus kompanii täpsuslaskuri kohal, edutatakse vastavalt aastatele ja teenetele vanemseersandini. Täpsuslaskurite instruktoriga ja meeskonna ülevaade kursusel.

9–12 aastat Kaitseliidus: snaipri erialakursus ja teenistus snaipri kohal, näiteks maleva snaiprigrupis. Veeblikursus. Snaipri meeskonna ülevaade kursusel.

Üle 12 aasta Kaitseliidus: teenistus maleva snaiprigrupi ülevaade ning täpsuslaskurite ja snaiprite koolitajana. **KK!**

Sõjandusterminoloogia komisjoni töölaualt

Tekst: TIINA SOON

Kui eelmine Kaitse Kodu! number ilmus, ei olnud kaitseministeeriumi terminoloogiakomisjon veel lõpule jõudnud aruteluga missiooni ja oma riigist väljapoole saadetud sõjaväelaste nimetamiseks hea eestikeelse vaste leidmisega. Hoolimata sellest, et paljud keelehuvilised ja ka professionaalsed sõjaväelased löid selles mõttevahetuses agaralt kaasa. Suur tänu!

MISSIOON, ÜLESANNE, OPERATSIION

Igatahes jõudis komisjon mai alguses üksmeelele, et ingliskeelse *mission* vaste sõjalises tähenduses on ülesanne. Käsuõigust omav ülem annab sellega oma alluvatele teada, missugust tulemust ta tahab eelseisva tegevusega saavutada ja milleks seda on vaja.

Kui aga inglise keeles märgitakse *mission*'iga väljaspool oma riigi territooriumi aset leidvat rahvusvahelist sõjalist sekkumist, siis tuleb seda nimetada operatsiooniks või sõjaliseks operatsiooniks.

Ent missiooni kasutamist ei ole mõtet täiesti välja tõrjuda, sest keeles on juba kohanenud selle pruukimine, näiteks ÜRO rahuvalvemissiooni või NATO väljaõppemissiooni puhul. Nende puhul ei ole tegemist otsese sõjalise sekkumisega, pigem poliitilise või abistava tegevusega.

Ametlikes dokumentides ennegi kasutatud välisoperatsioonil osalev (kaadri)kaitseväelane on kõigiti korrektne väljend. Ent argikeel vajab ka lühemat varianti ning komisjon leidis, et lähetussõdur on pakutuist täpsem nimetus. Nii et lähetussõdur on väljapoole Eesti territooriumi rahvusvahelisele sõjalisele operatsioonile, missioonile või eriotstarbelisse välislähetusse saadetud sõjaväelane. Samamoodi võib öelda ka lähetusüksused või lähetusvägi.

Välismaal õppivat sõjaväelast soovib komisjon nimetada välisõppuriks.

IMITEERIMINE, SIMULEERIMINE, MATKIMINE

Oma üle kolmeaastase tegevusaja jooksul on komisjon pidanud ikka ja jälle võtma üles teema, mis on simuleerimine ja mis imiteerimine. Iga sõnaraamat annab ingliskeelse *simulation* vasteteks teesklemine, simuleerimine, imiteerimine, matkimine, järeleaimamine jne.

Nüüd peab aga keelekasutajal endal jaguma teadmisi või nutikust vahetegemiseks – simuleerimine ja imiteerimine on ikka kaks ise asja. Sõdur võib ju haigust simuleerida, aga väljaõppel võetakse appi matkimine ja kasutatakse matkemodelleerimist. Niisuguse seadme või programmi märkimiseks on keelekorraldajad pakunud ka matkurit, kuid paistab, et see pole keelekasutajatelt soodsat vastuvõttu pälvinud.

KAMUFLAAŽ ON MOONDAMINE

Ka *camouflage* kuulub nende terminite hulka, mille üle komisjoni liikmed pidasid mõttevahetust juba oma tegevuse alguses. NATO terminikogumik AAP-6 selgitab *camouflage*'i niimoodi: looduslike või tehismaterjalide kasutamine isikkoosseisu, objektide või taktikaliste positsioonide varjamiseks, et vaenlast segadusse ajada, eksiteele viia või vältida. Komisjon asus tollal seisukohale, et niisugune tegevus on sõjanduses moondamine.

Kindlasti võivad eesti keeles võõrsõnanagi levinud kamuflaaži puhul segadust külvata teised allikad. Nii väidab 1998. aastal ilmunud "Valimik sõjandustermineid", et kamuflaaž on sama mis varjevärvimine. Viimast määratletakse kui sõjatehnikale moondamise eesmärgil erineva suurusega värvilaikude või joonte pealekandmist.

Kolm aastat hiljem, 2001. aastal ilmunud "Väike eesti-inglise-prantsuse-rootsi-saksa-soome-vene sõjanduse sõnastik" astub komisjoniga üht jalga, nimetades inglise ja prantsukeelset *camouflage*'i moondamiseks. Nimelt on komisjon veendunud, et maskeerimine on märksa laiem mõiste ja moondamine on vaid üks osa sellest. Nii leidis komisjon, et lähiajal on põhjust uuesti tagasi tulla terminite juurde, mis puudutavad maskeerimist ja selle alaliike. **KK!**

SILVER TAMM, Noorte Kotkaste peavanema kt

Sündinud 26. jaanuaril 1983 Jõgevamaal Torma vallas

HARIDUS

Alates 2005 – Tartu Ülikooli kehakultuuri-teaduskond, magistriõpe

2002–2005 – Tartu Ülikooli kehakultuuri-teaduskond, terviseteaduse bakalaureus

1998–2001 – Jõgeva Gümnaasium

1989–1998 – C. R Jakobsoni nimeline Torma Põhikool

SÕJALINE JA NOORTETÖÖALANE HARIDUS

2001–2002 – ajateenistus Narva-Jõesuu Piirivalve Õppekeskuses

Juhtimiskursus I, 80 tundi

Instruktorikursus, 44 tundi

Noortelaagri ja projektlaagri juhataja kursus, 18 tundi

Puhke- ja treeninglaagrite korraldus, 80 tundi

TEENISTUSKÄIK

2003–2005 – OÜ Sport-Tex, müügikonsultant

2004–2005 – OÜ Byggab, ehitustöölaine

2006–2007 – Kaitseliidu Jõgeva maleva instruktor-noortejuht

Alates aprillist 2007 – Kaitseliidu peastaap, Noorte Kotkaste peavanema kt

HOBI: sport (võrkpall, ujumine), kino, teater, lugemine

PEREKOND: vabaabiellus

Patrullvõistlus Valge Laev 2007: tagasi juurte juurde

Tekst ja fotod: MADIS MINTEL, lipnik, Kaitseliidu Lääne malev

Märtsi viimasel päeval peeti Läänemaal üheteistkümnendat korda patrullvõistlus Valge Laev, millest võttis osa kokku 23 noorte ja täiskasvanute võistkonda.

Valgele Laevale pääsesid seekord osalema Lääne piirkonna malevad ning esmakordselt said mainekal võistlusel kaasa lüüa kodutütred ja noorkotkad.

RASKEM, RASKEM, TAAS KORD KERREM...

Valget Laeva korraldab Kaitseliidu Lääne malev alates aastast 1996. Algselt oli see mõeldud just Lääne maleva liikmete oskuste kontrolliks, aga aegamööda on sellest välja kasvanud üle-eestiline ja mõnel aastal suisa rahvusvaheline võistlus. Samas on võistluse arenedes raskemaks ja keerulisemaks vähenenud läänemaalaste osavõtt kahe-kolme

Algselt oli Valge Laev mõeldud Lääne maleva liikmete oskuste kontrolliks, aga aegamööda on sellest välja kasvanud üle-eestiline ja mõnel aastal suisa rahvusvaheline võistlus.

rajale mineva võistkonnani. Seepärast tehti rada taas kord rada kergemaks ja juhendi järgi said osa võtta ainult Kaitseliidu Lääne, Pärnu ja Saaremaa maleva võistkonnad ning Läti noorte võistkond, kellega Läänemaa noortel on sõprusside-med.

Võistlustel osales seitse meeste, kaks naiste, kaheksa Noorte Kotkaste ja kuus Kodutütarde võistkonda. Raja pikkus täiskasvanutele oli linnulennult 21 km. Läbida tuli kuus kontrollpunkti, noored ei pidanud läbima kahte kaugemat punkti. Kontrollpunktides tuli hinnata kaugusi, läbida miiniväli, vastata viktoriiniküsimustele, lahendada sideülesanne, püstitada telk ja lasta õhupüssi. Vastutegevust tegi paarikümmend Kaitseliidu Lääne maleva kaitseliitlast nooremseersant Ivar Lepa

juhtimisel.

Katkestas kaks meeste võistkonda ja neli kodutütarde võistkonda.

VÕITJAD

MEHED: Oru võistkond (Kaspar Maide, Karl Mustkivi, Mihkel Aasna, Janis Priske).

NAISED: Hiiu Naiskodukaitse võistkond (Ulvi Kark-Jaarna, Anu Saue, Jane Sinijärv, Krista Leisberg).

NOORED KOTKAD: Piirivalve Noorte Kotkaste I võistkond (Tanel Detlov, Henri Perkmann, Sander Pukk, Jan Sosenko).

KODUTÜTRED: Rukkilille rühma võistkond (Teele Jurtom, Anu-Liis Laar, Silvia Koppel, Elina Märtn).

Nii meestest kui ka kodutütardest katkestajad olid enamikus patrullvõistlustel n-õ algajad, kuid sellistel võistlustel on kogemus väga oluline.

ESMAKORDELT KA NOORED

Kaitseliidu Lääne maleva instruktor-noortejuhi Kaidi Sitsi sõnul oli see esimene kord, kui noored olid kaasatud põhivõistlusele. Varem

Läti võistkond varustuse kontrollis.

peeti noortevõistlus eraldi. Samas oli tagasiside hea, Sitsi teada oli lisapõnevust pakunud vastutegevus, mida samalaadsel noorkotkaste ja kodutütarde võistlustel pole Läänemaal kasutatud.

Kaitseliidu Lääne maleva pealiku ja võistluse peakohtuniku kapten Arnold Juhansi arvates läks võistlus igati korda. “Ülimalt positiivne on see, et valdavalt läksid rajale nn uusüritajad, kes otsustasid end proovile panna. Täiskasvanute alagrupid oli rajal mitu võistkonda, kelle liikmed astusid Kaitseliitu alles eelmisel aastal ja lõpetasid sõduri baaskursuse aasta lõpus. Nad said hakkama kaardilugemise, sideülesande ja kõige muuga. Sellest võib teha järelduse, et noormeestel polnud sõduri baaskursus mööda külgi maha ei jooksnud.”

Noorkotkad said ülesannetega suurepäraselt hakkama, ükski nende võistkond ei katkestanud. Seega on noortehid teinud head tööd. Osa noorkotkaid oli nõrkinud, et neil ei lubatud läbida kõiki punkte, sest võhma jäi poistel üle.

Selles, et kodutütarde seas oli palju katkestajaid, ei näe kapten Arnold Juhans probleemi. “Oluline oli, et tütarlapsed läksid rajale ja and-

Kapten Arnold Juhans nimetab puuduseks seda, et paljude kaitseliitlaste teadmised Kaitseliidust, Eesti sõjaväe ajaloo ja ajaloo üldse on nadivõitu.

sid endast parima. Järgmine kord läheb juba paremini. Kiidusõnad ka Naiskodukaitse vapratele võitlejatele. Kahju ainult, et naised ainult kaks võistkonda välja panid.”

NADID AJALOOTEADMISED

Kapten Arnold Juhans, kes oli võistluse ajal ka kolmanda kontrollpunkti (militaareseme otsimine ja kirjalik võitriin) kohtunik, nimetab puuduseks seda, et paljude kaitseliitlaste teadmised Kaitseliidust, Eesti sõjaväe ajaloo ja ajaloo üldse on nadivõitu. Kas on see tingitud huvi

puudumisest ajaloo vastu? Paljud küsimused nõudsid vaid gümnaasiumi ajalookursuse tundmist, hulgaga vastuseid suutnuks anda need, kes loevad järjekindlalt ajakirja *Kaitse Kodu!*.

Viktoriini keskmine tulemus oli 25 punkti 60st võimalikust. Parim oli võistkonna 4S tulemus: 38 punkti.

Kõik võitjad said auhinnaks graveeringuga kella ja kõik raja läbinud vastava tunnistuse. Loodame kõiki tänava rajal käinuid näha võistlemas edaspidigi. Valge Laev korraldatakse ilmselt ka järgmisel aastal, aga millises formaadis, seda alles arutatakse. **KK!**

Kaitseliidu peastaabi ülem major KAJARI KLETTENBERG

Sündinud 10. juunil 1966 Viljandis

HARIDUS

1984 – Viljandi 4. Keskkool

Tartu Ülikool, sotsioloogia – lõpetamisel

SÕJALINE HARIDUS

1992 – kaitsejõudude peastaabi nooremohvitseride ettevalmistus- ja täienduskursused

1995 – Bundeswehri pioneeriüksuse ülema kursus

1998 – Bundeswehri pioneeripataljoni ülema kursus

2000 – Soome Maakaitse Kõrgkooli Eesti riigikaitse kõrgema juhtkonna erikursus

TEENISTUSKÄIK

1984–1986 – ajateenistus Nõukogude armees

1992–1994 – Kuperjanovi Üksik-jalaväepataljoni pioneerirühma ülem

1994–1999 – Kaitseliidu peastaabi operatiivosakonna pioneeriteenistuse ülem

1999–2000 – Tartu Üksik-jalaväepataljoni ülem

2000–2004 – kaitsejõudude peastaabi pioneeriteenistuse inspektor

2000–2004 – maaväe staabi pioneeriteenistuse ülem

2004–2005 – Kaitseliidu Tallinna maleva vaneminstruktor

2005–2007 – Kaitseliidu Tallinna maleva pealik

2007 – Kaitseliidu peastaabi ülem

AUASTMED

1993 – lipnik

1994 – nooremleitnant

1996 – leitnant

1998 – kapten

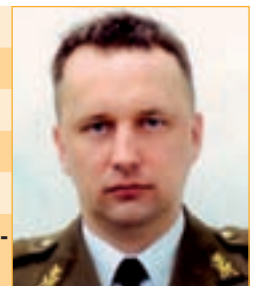
2001 – major

AUTASUD

Kotkaristi V klass; Kaitseliidu Valgeristi III klass; Kaitseliidu teenetemedali III klass; kaitseväe eriteenete rist; kaitsejõudude peastaabi teeneterist; mälestusmedal “10 aastat taastatud kaitseväge”

HOBID: langevarjuhüpped

PEREKOND: abielus, kaks poega ja tütar

Loo autori võistkond veetakistust ületamas.

Erna Extreem 2007

ehk Lahtised võistlused kõigile

Tekst: MEELIS RÄTSEP,
Erna Seltsi president

Sellest aastast alustab Erna Selts uue igamehevõistlusega Erna Extreem. Võistlusel saavad osaleda kõik soovijad, oluline pole isegi see, kas nad kuuluvad mõnda (militaar)organisatsiooni või mitte.

Võistluse idee tuli iga-aastastest küsimustest, kuidas saaks tavakodanik osaleda Erna Seltsi korraldatavatel võistlustel. Et senised võistlused on eeldanud militaarväljaõpet, ei saanud nendele tavakodanikke kaasata ja sellest tehti loogiline järeldus, et tuleb hakata korraldama ka sellist võistlust, millest saavad osa võtta kõik soovijad.

Võistlusülesannete kokkupanekul võtsime aluseks erinevad olukorrad, millega võib elus kokku puutu-

da alates liiklusavariist ja lõpetades näiteks kas või pantvangi võtmisega. Ülesehituselt on ülesanded kas nn probleemilahendused ühes või teises situatsioonis, mitme valdkonna teadmiste kontroll, ellujäämine rasketes tingimustes või looduses jne. Elu ise pakub selliste ülesannete koostamiseks kuhjaga materjali.

Ma pole küll uurinud kaduma läinud seenelistest ega eksinud laste kohta tehtud statistikat, kuid arvan, et nende on üsna suur. Ka olen veidi kursis kriisiõppustega ja teadlik, et kõige lihtsamad tulekustutusmeetodid ja esmaabi osutamine on paljudele teadmata või on nad kunagi õpitu lihtsalt unustanud.

Võistluse Erna Extreem organiseerimiseks oleme alustanud koos-

tööd päästeameti, politsei, piirivalve, kiirabi ja oma suurtoetaja Kaitseliiduga. Iga organisatsiooni esindaja paneb kokku oma valdkonna ülesanded, viib need läbi ja autasustab selle ala parimat võistkonda. Üldvõitjad (kolm esimest kohta) saavad hinnalised autasud Erna Seltsilt.

Sellel võistlusel saavad osaleda kõik, kellel on aastaid vähemalt 18. Võistkonna suurus peab olema neli inimest. Komplekteerida võib võistkonna vabal valikul – kas töökaaslastest, pereliikmetest või sõpradest. Peamine on, et liikmete suhted oleksid pingevabad ja tiim võimeline heaks koostööks.

OSALEMISTINGIMUSED

- Võistkonna suurus neli inimest.
- Osaleja vanus vähemalt 18 aastat.
- Osalustasu on 500 krooni inimese kohta.

REGISTREERIMINE

Kuni 25. maini aadressil meelis@erna.ee e-kirjaga, milles on märgitud võistkonna nimi, võistlejate nimed ja vanused. Osalustasu kanda üle hiljemalt 25. maiks Hansapanka Erna Seltsi arveldusarvele 221002161881. Võistkonna mitteilumisel starti osalustasu tagasi ei maksta.

KOHUSTUSLIK VARUSTUS

- Telk.
- Sportlikud metsarõivad ja -jalatšid.
- Igal võistlejal kompass (ka GPS-vastuvõtja on lubatud).

Tähelepanu! Võistlus toimub iga ilmaga, seetõttu on soovitatav kaasa võtta vahetusrõivad ja -jalatšid.

Kohtumiseni võistlusel! **KK!**

Reservväelased ja kaitseliitlased täiustasid lahinguvalmidust

Tekst ja foto: VELLO JASKA

Kaitseliidu Valgamaa malevas viidi läbi tagalakompanii reservväelaste kolmanda etapi õppekogunemine. Valgamaa maleva pealik kapten Rein Lühaväli määras õppekogunemise harjutusalaks Tõlliste vallas asuva Metsniku objekti ja meditsiinirühma tegevuseks Taheva valla territooriumil asuva Kogrejärve lähiumbruse. Teoreetilised tunnid ning osalejate majutamine ja toitlustamine olid korraldatud Lüllemäe põhikoolis.

Õppuste esimesele päevale oli määratud pärast formeerimist ja varustuse väljajagamist rännak Valgast Metsnikule, laskeharjutused ja riviõpe, tagalakompanii varustuslade julgestamine ja kaitse, sideõpe ning raadioside jne.

Edasi siirdusid õppekogunemisel osalejad Lüllemäe kooli juurde, kus õppetöö järgmisel päeval jätkus. Üksteise järel võeti läbi juhtimis- ja tagalarühma, hoolde- ja remondirühma ning varustus- ja transpordirühma tegevus, motoriseeritud rännak, riiete ja varustuse hooldus, tagalakompanii erinevates lahingulihikes jne. Põhjalikult harjutasid oma tegevusi ka meditsiinirühma liikmed.

Õppekogunemise kolmanda etapi läbiviijateks olid kapten Valdeko Nielson, veebel Kalvi Kaart ning nooremveebel Kristo Tamm. Instruktoritena olid kaasatud õppustele leitnant Riho Nool, leitnant Silver Koit, nooremleitnant Jüri Pilm, nooremveebel Marek Kikas ja nooremseersant Kaarel Järveots. Õppekogunemisel osales kuuskümmend reservväelast ja vabatahtlikku kaitseliitlast. **KK!**

Noortejuhid on häälestunud organisatsiooni edendamisele

Tekst: ANU ALLEKAND

Kaitse Kodu! eelmises numbris (vt Anu Allekand, "Säravad silmad tasuvad noortejuhi vaeva", Kaitse Kodu! 2/2007, lk 35–37) saime teada, et Kaitseleidi noortejuhte hoiab tegevuses laste siiras tänu ja meeldiv seltskond. Artikkel on kirjutatud Kodutütarde ja Noorte Kotkaste juhtide seas 2006. aasta teisel poolel läbi viidud küsitluse tulemuste põhjal.

TULEVIKKU SUUNATUD OOTUSED JA MOTIVATSIOON

Seekord selgitame, kuidas vaatavad noortejuhid tulevikku, millised on nende tulevikuga seotud mõtted ja arvamused.

Ülekaalukalt tähtsaimaks võimalikuks tulevaseks motivaatoriks nimetasid rühmavanemad transpordikompensatsiooni, aga sageli ka telefonikõnedele tehtavate kulutuste tasaarvestuse vajadust (põhimõttel, et Kaitseleidi asju saaks ajada Kaitseleidi arvelt). Tähtsustati esmaabikursuse vajalikkust (tõend kehtiks näiteks autojuhilubade taotlemisel), võimalust saada puugisüste (metsas käimine nõuab enda kaitsmist), omada vormirõivast (oleks kaitseleilikuks tegevuseks riie seljas ja suureneks ühtsustunne), sportimisvõimalusi, koolitust väljastpoolt organisatsiooni otsitud lektorite kaasamisega ja paljut muudki (vt ka tabel 5, Kaitse Kodu! 2/2007, lk 36).

Ise pakkusid noortejuhid juurde variandid: jõusaali kasutamine; väike tasu üksuse ülematele; väike tasu laagri korraldamise eest; ekskursioonid; lapse igakülgse arendamise võimalused. Klubilise tegevuse juures nimetati kergejõustikku, lennundust, tantsu, langevarjuhüppeid, sukeldumist. Mainiti perepäevade ja talvapäevade korraldamise soovi.

MIS VÕIKS MUUTUDA?

Avatud küsimusena püstitati noortejuhtidele ülesanne nimetada, mis tundub talle vastamise hetkel organisatsiooni mainet ja tähendust parandava muudatusena.

Vastuste pingerida:

I) isamaalisus, st tunnetatakse noortetöö tähtsust ja tähendust, austatakse eesolijaid ja järeltulijaid ning on tunda, et Kaitseleidi peetakse noortejuhtide tööd tähtsaks;

II) et Kaitseleidi areng ja tulemused oleksid nähtavad, meedia kajastaks toimuvat ja üldine avatus viiks suuremale koostööle üldsusega;

III) suurendataks ühtekuuluvustunnet ja tiheneks malevatevaheline koostöö, tugevdataks seltskondlikku poolt ja korraldataks rohkem enam toredaid üritusi.

Veel mõned arvamused, mis juhtide arvates suurendaksid nende tegutsemistahet ja organisatsiooni tähtsust:

- et kellaegadest peetaks kinni;
- töökam juhtkond, kes motiveeriks oma tegevusega vabatahtlikke;
- litsentside saamise võimalused;
- rahvusvahelise koostöö arendamine;
- üldine arusaam võiks olla üks Hiiuimaalt Valgani;
- et Kaitseleidi õpetaks inimesi kriiside korral käituma;
- mitmekesisem tegevus;
- väljaõppe kvaliteet;
- vormi võiks saada tasuta;
- korra või kaks aastas võiks saada juhid spaasse lõõgastuspuhkusele;
- lastes kohusetunde suurendamine;
- valik vabatahtlike vastuvõtmisel (praegu on see peaaegu olematu);
- muuta kaitseleilaste suhtumist organisatsiooni;
- sõidukompensatsioonide suurendamine;
- info võiks hakata paremini liikuma;
- Kaitseleidi võiks hakata jälle turvateenust pakkuma;
- pensioniarvestuses võiks soodustusi saada;
- rohkem sportimisvõimalusi (ujumas ja spordisaalides käimise võimalused jms);
- et oleks rohkem militaarset osa, nagu Lätis ja Leedus, ning arendataks edasi Mini-Ernat;
- lootus, et ühel hetkel hakatakse Kaitseleidus järjepidevalt organisatsiooni arendama.

UUELE TULIJALE MÕELDES

Et uusi tulijaid, kes ilmutavad tahet vabatahtlikuna lastega tegelda, oleks rohkem, on juba tegutsevate juhtide meelest vaja kindlasti paremat kompensatsioonimehanismi (tihti viidati eelnenud motivaatorite lootelule, lisades, et kõik see peaks olema olemas aktiivse ja organisatsiooni heaks pingutava inimese jaoks).

Väljapakutut koondades tekkis pingerida: 1) koolitus, mis annab mingi litsentsi, loa; mitmekesine väljaõpe (erialane ettevalmistus); 2) sõbralikkus ja õlatunne, uue liikme toetav vastuvõtt; 3) vormirõivastega kindlustamine (pärast aastast staaži); 4) järjepidevus tegemistes, huvitavad ja atraktiivsed tegevused (sh laagrid, tasuta tegevus maalaadetele); 5) arenguvõimalused igapäevale, enda proovilepaneku võimalus; 6) hea seltskond, uued tutvused ja sõbrad.

Nimetati veel järgmisi aspekte: tagada vahendid aktiivseks tööks; selgitustöö (selgitada Kaitseleidi, Naiskodu-

kaitse ja riigikaitse olemust); pakkuda võimalust saada heaks spetsialistiks valitud alal; kindlustada silmaringi täiendamine ja järjepidev jõukohane tegevus; kasulikuks olemise võimaluste loomine; võimalus areneda (laagri)juhiks (elutarkuse kogumise võimalus); leida alati kindel ja sõbralik juht, kes uue tulijaga tegeleks, teisisõnu: jõuda iga osaliseni; ühine eesmärk ja hea rühmade koostöö; tähelepanu ja tunnustamine; katseaeg (aeg sobitumiseks); lubatud tegevuste tagamine (lubadustest kinnipidamine); info toimuva kohta; oskuste rakendamise võimalused; igakülgne abi lastega tegelemisel; vastuvõtlikkus uutele ideedele; usaldus; oluline on vabatahtlikkus (ise otsustan, milles osaleda!); põhiline reklaamivõtte ei tohiks olla, et kõik on tasuta; klubiline tegevus; tasustamine; mingi nänn; higi ja vaev; esmaabikursus jpm. Samas väideti ka, et sel (st stiimulitel) ei ole mõtet.

KÄEGALÖÖMISMEELEOLU ON VÕIMALIK MURDA

Küsitluse materjalide põhjal on võimalik väita, et paljud inimesed on häälestanud end muudatustele ja on jätkuvalt valmis panustama organisatsiooni eesmärkide saavutamiseks. Käegalöömiseleolu on kohati tuntav, aga selle ületamiseks on – kogutud teabe alusel – võimalik protsesse muuta. Kaitseleidu väärtuste hulgas peaks olema teistest kõrgemal kaks: sõbralikkus ja õlatunne liikmete seas ning pakutav turvatunne kõigile teistele ühiskonnaliikmetele. Ei tohi lubada rohkem kui võimalik ja muudatustest tuleb rääkida kohe, kui see on võimalik, et inimesed tunnetaksid oma tähendust Kaitseleidus – inimesekeskses organisatsioonis. **KK!**

KOMMENTAAR

Kodutütarde peavanem ANGELIKA NARIS

Küsitlusest koorunud ettepanekuid on kõiki arvesse võetud ja jõudumööda ka täitma asunud. Arvestasime neid noorteorganisatsioonide arengukava aastateks 2008–2011 kirjutamisel. Näiteks võtsime arvesse ettepaneku korraldada üritusi, kuhu tuleb sõber kaasa võtta, ja soovitus täiendada kodulehel olevat teavet. Hea oli mõte jätta keskjuhatusel rahaline reserv, millest projekte toetada. Tunnustust leidis mõte lähtuda noortejuhtide valimisel ja õpetamisel noorsootöötaja kutsestandardist. Arvesse võtsime ka ettepaneku teha Naiskodukaitsega tihedamat koostööd, et tekiksid noortega tegelejate erialagrupid.

Tegeleme rahvusvaheliste projektide otsimisega, nt Norras ja Belgias. On alanud tegevus siduda loodavate malevkondade kodude kaudu noori ja vanu kohapeal ühtsemaks perekaks. Plaanis on korraldada vabatahtlikele juhtidele koolitusi, kus töö ja puhkus on ühendatud. Oleme plaaninud hakata pidama uute liikmete arvestust, mis näitaks ka nende aktiivsust. Juba on kogutud andmeid selle kohta, kui palju kodutütred astub Naiskodukaitse.

KÜSITLUSEST TULENEVAD ETTEPANEKUD

- Et organisatsiooni tuleb liikmeid juurde eelkõige inimeselt inimeseni jõudva info põhjal, võiks kaaluda n-ö mentorprogrammi juurutamist.
- Uuele tulijale võiks olla kogumik reeglitest, mis Kaitseleidus kehtivad, kontaktandmetest jms.
- Vormirõivaste puhul esmalt rahuldada aktiivsete liikmete vajadused. Vormirõivaid jagada nii, et oleks arusaadav, miks ühel on see seljas ja teisel (veel) mitte.
- Klubiline tegevus peaks olema avalikum – üritustel võiksid osaleda teisedki huvilised, et hiljem mõelda liitumisele.
- Kuna paljud inimesed on valmis erineval viisil panustama, võiks kodulehel siseteabena olla vabatahtlike koolitajate, reporterite jne register, et asjatundjaid saaks rühmaüritustele kaasata.
- Võiks korraldada n-ö projektikonkursi (mille tulemuste põhjal keskjuhatus eraldaks raha headele seltskondlikele üritustele), mis oleks avatud kogu organisatsiooni liikmetele. Konkursi alusel võiks korraldada konkreetse maleva tutvustamisega seotud ekskursioone, koolitusi, võistlusi, balle vms.
- Panna paika organisatsiooni töös kohased ja ühiskonnas aktsepteeritavad proportsionaalsed, õiglasel ja otstarbekad kompensatsioonimehhanismid. Nt noortetöö puhul on vastu võetud noorsootöötaja kutses-
- tandard, millega võiks arvestada ja mille omandamist väärtustada.
- Järgmise arenguperioodi arengukava koostamisse tuleb endisest enam kaasata inimesi ning kommunikeerida senisest enam meie sihtide seadmisega seotud mõtteid.
- Viia tegevusse uuendusi (nt rahvusvaheline koostöö) ja pakkuda vastavat koolitust (keeled, projektiõpe jmt).
- Kogu organisatsiooni kinnisvara kasutamisel luua (majutusvõimalustega) tegevuskeskustes võimalusi kaitseleilikele peredele, toetada aja sisustamist nii naistele, meestele kui ka lastele ja kindlustada sujuv üleminek noorte eriorganisatsioonist täiskasvanute hulka.
- Hinnata noortetööd ja mõista, et kulutused ja paindlik lähenemine noortega seotud tegevustele on paratamatud. Paljud noortejuhid kasvanud välja noorteorganisatsioonide liikmetest, seega on noortetöö jätkuvalt oluline uute ettevalmistatud ja pühendunud liikmete juurdetulekul.
- Liikmete arvestuse täiustamisel koguda taustainfot uute liitujate kohta, eriti rõhutades asjaolu, kas ta on kuulunud enne Noorte Kotkaste või Kodutütarde ridadesse.

Kodutütarde noortemagistrite pere täienes

Noortemagistritööd on väärt abimehed rühmajuhtidele, et muuta töö lastega täpsemaks, tõhusamaks ja lihtsamaks.

Tekst: TAIVE KUUSE

Märtsikuu kolmandal kolmapäeval kaitsesid Kaitseliidu peastaabi saalis kolm Kodutütarde juhti noortemagistritööd. Sirle Orav, Viivu Arnim ja Angelika Naris tutvustasid kaitsmiskomisjonile oma töö sisu ja vastasid komisjoniliikmete küsimustele – sõnaga, sooritasid kaitsmise edukalt. Kodutütarde aastapäeva aktus-kontserdil 24. märtsil Estonia kontserdisaalis kinnitati neile rinda Noortemagistri märk.

MAGISTRITÖÖ, MIS VÕRDLEB

Kodutütarde Järvamaa ringkonna rühmajuhi Sirle Orava töö teema oli “Kodutütarde organisatsioon enne Nõukogude okupatsiooni ja kaasajal”. Orav rääkis, et tal tekkis soov uurida ja võrrelda organisatsiooni erinevate aegade tegevust siis, kui ta valmistus sooritama Kodutütarde järgukatseid. Ta võrdles sõjaeelse ja praeguse Kodutütarde organisatsiooni struktuuri, kombeid, seadusi, liikmeid, vormi ja eesmärke. “Mõned kodutütarde seadused on tänapäeval kadunud, nagu näiteks seadused, et kodutütar puhastab hambaid ja korrastab pühapäeviti oma voodi ise,” tõi Orav näiteid.

Oponent Mare Hendrikson kiitis Sirli Orava töö loogilist ülesehitust: esimeses osas käsitleb autor endis-aegset organisatsiooni, teises tänapäeva ja kolmandas võrdleb olukorda. “Sain teada, et nagu enne, nii ka nüüd huvitavad noori matkad, õppepäevad ja koolitused ehk tege-

Magistrimärk

TEAVE

MIS ASI ON NOORTEMAGISTRITÖÖ?

Noortemagistritöö on Noorte Kotkaste või Kodutütarde organisatsioonis kaitsitud teoreetilist või praktilist laadi noorsootöölaline uurimus.

Töö peab olema originaalne, st sisaldama uut informatsiooni, uut käsitlust vms. Lähtuda tuleb kogutud andmestikust, sõnaga: töö olgu objektiivne. Töös esitatud väited peavad olema argumenteeritud ja toetuma faktidele. Kasutatud arvutus- ja arutluskäigud tuleb esitada kujul, mis võimaldab tulemusi kontrollida. Töö peab olema terminoloogiliselt ja arvutuslikult täpne, selge ja loogiline. Töös esitatud käsitus peab moodustama terviku ehk süsteemi.

KUIDAS LEIDA TEEMA?

Tööde soovituslikud teemad määravad Noorte Kotkaste ja Kodutütarde peavanemad igaks kalendriaastaks ja teavitavad sellest Noorte Kotkaste malevaid ja Kodutütarde ringkondi kirjalikult. Töö kirjutaja võib pakkuda ka ise võimaliku uurimustöö teema.

Teema valitud, tuleb esitada peavanemale esildis noortemagistritöö teema kinnitamiseks.

KES VÕIB TÖÖ KIRJUTADA?

Noortemagistritöö tegija peab olema täiskasvanu, kes omab vähemalt aastast juhupraktikat Noorte Kotkaste või Kodutütarde organisatsioonis. Ta peab tundma Kaitseliidu ja eriorganisatsioonide ülesehitust ja sisemist korraldust, Eesti riigikaitse üldiseid aluseid ning noorkotkaste või kodutütarde järgukatsete ja erialakatsete nõudeid. Töö kirjutaja peab leidma Kaitseliidu noorteorganisatsioonist endale kaks täiskasvanud soovijat.

KUIDAS TOIMIDA?

Esildis noortemagistritöö tegemiseks esitatakse hiljemalt 1. novembriks Noorte Kotkaste peavanemale või Kodutütarde peavanemale. Esildisele lisab noortemagistri kandidaat oma teenistuskäigu kirjelduse ja juhendaja või soovitajate antud kirjalikud iseloomustused. Esildisele vastab Noorte Kotkaste peavanem või Kodutütarde peavanem, kaasates otsuse tegemisse asjatundjatest moodustatud komisjoni.

Töö tuleb esitada kahe aasta jooksul alates teema kinnitamise päevast.

KUIDAS KÄIB KAITSMINE?

Kaitsmine on avalik. Töö kaitsja saab töö tutvustamiseks sõna 10 minutiks, järgnevad retsensentide, juhendaja ja oponentide sõnavõttud ning arutelu. Kaitsmiskomisjon teeb otsuse kinnisel istungil ja selle teeb teatavaks komisjoni esimees.

Eduka kaitsmise korral tunnistatakse kandidaat noortemagistriks, ta saab kaitsmise kohta tunnistuse ja noortemagistri märgi.

mised, kus nad saavad koos olla,” ütles Hendrikson. “Tuleb tõdeda, et eestluse ja isamaalisuse tähtsus on tänapäeval vähenenud,” lisas ta.

Angelika Naris nimetas Sirli Orava uurimust heaks õppematerjaliks. “Kodutütarde ajaloo arhiivimaterjale on säilinud väga vähe ja seepärast on eriti väärtuslik, et töö tegemise eesmärgil küsitlesid sa endist kodutütart Helja Jõudvaldi (oli kodutütar aastatel 1936–1939 – toim),” ütles Naris Oravale.

MAGISTRITÖÖ, MIS KOGUS KOKKU

Kaitseliidu Sakala maleva noorteuht Viivu Arnim kaitis noortemagistritööks kokku Sakala Noorkotkaste ja Kodutütarde Sõprade Seltsi liikmete elulood. “Tänu nendele inimestele pandi alus Noorte Kotkaste ja Kodutütarde organisatsioonide taastoomisele,” kirjeldas Arnim. Ta soovis oma tööga leida põhjendust, mis sundis ja suunas endisi kodutütred ja noorkotkaid suure innuga organisatsiooni taastama.

Kaitsmiskomisjoni liige, Kaitseliidu ülema nõunik Anu Allekand ütles, et Viivu Arnimi töö avaldas muljet. “Erinevad elulood annavad kui kilud kokku terviku, mis räägib inimeste suhtest oma ajastusse. Usun, et lugedes sellist materjali tunnetavad kodutütred järjepidevust. Selgelt joonistub välja, et organisatsioon pole tekkinud tühjale kohale, vaid on ajalooliste tavade, kommete ja arusaamisega,” rääkis Allekand kaitsmisel. “Sellist elulugude kogumise mudelit võiksid ka teised noortemagistritöös katsetada,” soovitas ta.

MAGISTRITÖÖ, MIS ANNAB ÜLEVAATE

Kolmandana astus kaitsmiskomisjoni ette Kodutütarde peavanem Angelika Naris tööga “Eesti taasiseseisvumine”. Naris ütles, et tahab

Angelika Narise töö käsitleb Eestit alates 1986. aastast, kui algas fosforiidisõda, kuni 1991. aastani, mil riik taasiseseisvus.

olla juhina teistele eeskujuks ja seepärast oli ta ammu valmis kirjutama noortemagistritöö.

Teemavalik sai selgeks, kui tema poeg soovis teha referaati Eesti Vabariigi taasiseseisvumisest. “Tõdesin, et pole selget ja ülevaatlikku materjali iseseisvuse väljakuulutamisele eelnenud sündmuste kohta. Otsustasin selle koostada,” kirjeldas Naris. “Et oleks metoodiline materjal, mida järgukatsete sooritamiseks kasutada,” lisas ta.

Narise töö käsitleb aega alates 1986. aastast, kui algas fosforiidisõda, kuni 1991. aastani, mil Eesti taasiseseisvus. Oponent Maritana Kala tõi esile, et eriti huvitav oli Narise töös lugeda poliitikute mälestusi, mis tõstsid

esile uusi fakte ja muutsid seeläbi tema senist arusaama käsitletavast perioodist.

UURIMISTÖÖKOGEMUS ORGANISATSIIONI HEAKS

Kõik noortemagistri tööd läbisid kaitsmise ja autorid tunnistati noortemagistriteks.

Kaitsmiskomisjoni liige Anu Allekand väljendas rõõmu, et vahepeal soiku jäänud noortemagistritööde kirjutamine on Kodutütarde organisatsioonis taas alanud. “Loodame, et see innustab ka Noori Kotkaid,” ütles Allekand.

Sirli Orav võrdles kahe sõjaeelse ja praeguse Kodutütarde organisatsiooni struktuuri, kombeid, seadusi, liikmeid, vorme ja eesmärke.

Angelika Naris kinnitas, et töö tegija võidab ise ja aitab ka teisi. “Ise saab ta

kogemuse, kuidas uurimistööd teha, ning samas panustab organisatsiooni arengusse, sest teistel juhtidel on tema valmistatud materjale kasutades lihtsam tööd teha,” ütles Naris.

Kui Kodutütarde peavanem oli Maret Lepik, kaitses töö kuus noortemagistrit. Vahepeal sellealane tegevus organisatsioonis seiskus. Angelika Narise juhtimise ajal on noortemagistrite rivi täienenud viie töö kaitsnud isiku võrra. **KK!**

Kuidas muuta

TEKST: KALLE KALM

Talv on juba ammu läbi. Suusad, uisud ja lumelauad ootavad järgmist lund ning tegetsemislusti pakuvad hoopis jalgratas, rula ja pall. Aga võimalusi on rohkem. Näiteks 8–12-aastastele on huvitav ja kõitev spordiala orienteerumine. Sellega tegelemiseks on kindlasti vaja juhendajat ja eestvedajat, sest laste enda teadmistest ja oskustest jääb väheks. Järgnev jutt ongi mõeldud eelkõige noorteuhtidele, aga selle lugemine tuleb kasuks ka lastele.

MILLAL JA KUIDAS ALUSTADA

Orienteerumine on ala, millega pole kunagi hilja alustada, samas aga on väga väike laps orienteerumiseks liialt ebaküps. Paralleelile võib tõmmata lugemisega: nii kaardilt kui ka raamatust tuleb midagi välja lugeda ja sellest aru saada. Nt 8–9-aastased on juba võimelised iseseisvalt kaardist aru saama ja lihtsamaid orienteerumisesandeid lahendama, nooremad aga suudavad küll rääkida kaardivärvidest ja -märkidest, kuid jäävad väljas tihtilugu hätta – st nad tunnevad küll tähti, aga lugeda veel ei oska. Nöörirajalgi tegelevad nad eelkõige komposteerimise ja mööda nööri jooksmise, mitte oma asupaiga määramisega. Nöörirada on lapsehoidja, mitte õpetaja, seepärast ma ei olegi selle propageerija.

Enne, kui välja minna, on siiski vaja kaardimärgid ja kaardi põhitõed selgeks rääkida. Iga kaardimärki pole võimalik ega mõtetki püüda kohe meelde jätta, aga selgeks on vaja teha kaardivärvid ja nende tähendus ning põhilised kaardimärgid. Eriti tähtis on, et hakataks aru saama teedevõrgust, sest eelkõige sellel põhinebki alguses laste orienteerumistegevus. Rusikareegliks on: mida jämedam

elu põnevaks?

Laste orienteerumisradadest ja väljaõppest

joon, seda tähtsam ja selgem asi on. Põhitõed saavad selgeks ühte tunni-ga, seejärel tuleb neid väljas kinnis-tada ja tingmärke juurde õppida.

Enne iseseisvalt te-gutsema asumist peab lihtsalt kaar-diga kõndima, sel-gitama ja näitama ette, mida teha, et lapsed hakkaksid aru saama, mis see orienteerumine üldse on. Grupis ei tohiks olla üle 3–4 lapse – suurema seltskonna puhul jääb osa kõrva-le ega õpi suurt midagi. Ega ju ühe kaardi ümber rohkem uudistajaid mahugi.

Kaardiga kõndides tuleb lasta lastel endal võimalikult palju kaarti käes hoida ja tegutseda, juhendaja liht-salt abistab. Ideaalis on muidugi igaühel käes oma kaart. Sellised õp-pekaardid võib kleepida papile – nii säilivad nad paremini ja neid saab korduvalt kasutada.

Kompass tuleb selle tegevuse juures üldse kõrvale jätta. Esiteks ei pruu-gi seda igaühel olla ja algajaid see ainult segab, sest laps keskendub korraga ainult ühele tegevusele. Kaarti orienteeritakse situatsiooni järgi ja seda tuleb kogu aeg hoida käes liikumissuunas, st, et iga kord, kui liikumissuund muutub, tuleb ka kaarti vastavalt pöörata.

8–9-aastastega on sellist rühmai-tööd vaja teha rohkem kui 10–12-aastastega – viimased võib lasta üsna ruttu iseseisvalt tegutseda. Väga edukalt saab kasutada väik-semate juhendamisel suuremaid lapsi, kel algtoed selged ja iseseisva liikumise kogemus olemas.

KUS ALUSTADA

Alustada tuleks võimalikult lähe-dalt, st otse koolimaja või huvikes-kuse õuest. Esimesed harjutused tulebki teha lähiümbruses. Hiljem võib liikuda juba kaugemale.

Kui lähiümbruse orienteerumiskaart puudub, on võimalik kasutada min-geid teisi kaarte (linnaplaanid, põ-hikaart). Alati ei pea kaart või plaan olema värviline, ka must-valge ajab alguses asja ära. Aga tähtis on, et mõõtkava oleks lapsesõbralik (1:5000, 1:7500, 1:10 000). Mõõtkavad 1:15 000 ja 1:20 000 jäävad lapsele liialt se-gaseks ja arusaamatuks, ka on ting-märgid neil kaartidel liialt väikesed ja jooned peened.

Kui pasliku mõõtkavaga kaarti käe-pärast pole, tuleb see koopiamasi-naga või mõnel muul moel kätte-saadavast kaardist suurendada.

Algõppeks on parimad orienteeru-miskaardid, sest need on täpsed ja vigadeta. Põhikaart (1:20 000) on kahjuks paljuski vigane ja infovae-ne. Algaja suurim häda on ebatäpne ja vigane kaart – kohe eksitakse ära, sest algajal puudub kaardikogemus ja tavaliselt orienteerub ta ühe ob-jekti järgi, mitte ei vaata mitut koos.

Põhitõde algajate õpetamisel on lihtne – liikuda tuleb aste-astmelt lihtsamalt keerulisemale.

PROJEKT “LIIGU KAARDIGA”

Kellel nüüd lähiümbruses orientee-rumiskaarti ei ole, aga tahtmine on, peaks selle peale mõtlema ja teavet hankima.

Hea lasterada – lihtne maastik ja tihe teedevõrk.

SOBIVAD RÕIVAD ORIENTEERUMISJOOKSUKS

Rõivaste ülesanne on kaitsta keha välismõjude eest, samas on välja kujunenud rõivastusstiilid erinevate tegevuste ja tingimuste puhuks. Üheks selliseks alaliigiks on spordirõivastus. Teksapüksid, nabapluusid, sandaletid ja kontsaga kingad ei ole isegi mitte sportlikud rõivad, kaugelki siis mitte spordirõivad. Valesti valitud riietuse tulemused võivad olla kurvad (haigestumine, traumad).

Oma praktikast tean, et teinekord tuleb jõuliselt tegutseda, et laps riietuks vastavalt ilmaoludele. Eriti tähtsadkehateperatuuri säilitamisel on alusrõivad. Ka sõrmed, varbad ja pea peavad soojad olema, siis on ka keha soe – jahtumine algab perifeeriast.

SPORTIMISEKS SOBIV PESU

- Spetsiaalne spordipesu.
- Puuvillase ja sünteetika segu või sünteetiline trikootaž (selle omadused peavad kasutajale teada olema).
- Villane pesu.

SPORTIMISEKS SOBIMATU PESU:

- Siidpesu
- Nailonpesu.
- Puuvill (on küll väga ihusõbralik ja hea kuivast peast, aga higistades või märjaks saades kogub ta endasse väga palju niiskust ega hoia sooja, seetõttu tekib seisma jäädes ning maha jahtudes külmetumisoht).

ORIENTEERUMISEKS SOBIVAD JALATSID:

- Spetsiaalsed orienteerumisjalatsid.
- Tavalised jooksu- või spordijalatsid.
- Märja ilmaga on täiesti omal kohal ka kummisäärikud, ainult et sokke peab olema parajalt, siis kummikud ei losku jalas ja ka higil on, kuhu koguneda.

PEALISRIIETUS:

Pealisriietus olgu kihiline. Kolm õhukest asja on seljas kasulikud kui üks paks.

Eesti Orienteerumislüüdi koduleheküljel (<http://www.orienteerumine.ee/>) on mh link projektile “Liigu kaardiga” (otseadress <http://www.liigukaardiga.ee/>) ja selle projekti raames on hulk kaarte valminud ja valmimisel. Tänavune raha on küll juba jagatud ja kaardistatavad alad valitud, aga järgmisel aastal, kui huvilisi jätkub, hakkab asi jälle liikuma ja tuleb ilmselt nii raha kui ka kaarte juurde.

Eelmise koolikaartide projekti top-pama jäämise põhjuseks 1990. aastatel oli eelkõige just huviliste, mitte aga raha nappus. Nii palju, kui minule on teada (vähemalt sel aastal), eelistatakse just neid kohti, kus orienteerumiskaarti seniajani ei ole.

KÕIGE TÄHTSAM ON VÕISTLUS

Kambakesi kaardiga ringiliikumine on küll huvitav, aga varsti jääb (vähemalt poistele) sellest väheks, sest puudub võistlusmoment. Võistlusmoment on see, mis väiksemaid poisse tagant piitsutab, ja kui sellega ka edu kaasneb, säilib huvi pikemaks ajaks. 14–15-aastasi kaasa haarata on juba oluliselt raskem.

Orienteerumine ongi ala, mis annab võimaluse, eriti just nooremas eas, silma paista ka neil, kes tavaliselt jooksus ja suusatamises võitjaks ei tule. Noorteklassides ei oma füüsilised võimed kuigi suurt tähtsust ja tihtilugu võidavad need, kes viitsivad veidi rohkem “ajusid liigutada” ega jookse niisama metsa mööda ringi. Ka tipporienteerujate seas on väga erineva jooksuvõimega mehi.

MILLINE PEAKS LASTERADA OLEMA?

Esimesed võistlused peaksid samuti toimuma kodu või kooli lähedal, igatahes tuttavas kohas, sest siis pole karta eksimise tõttu metsa

kadumist, aga rajal eksimine on algajate puhul paratamatu. Kaardiga liikumine on algajale sedavõrd uus kogemus, et ümbruskonna tundmisest pole erilist kasu ja loomulikult on asulate ümbrus hulga lapsesõbralikum kui mets. Mida aeg edasi, seda kaugemale ja raskematele maastikele võib minna.

Lasterada peab olema lihtne ja jõukohane ning tekitama positiivseid emotsioone isegi siis, kui lapsel pole kõige paremini läinud, sest ka eksimine annab palju jutuainet. Pigem olgu rada lihtsama kui raskem, sest parim võidab nagunii.

Nooremate (10–12-aastased) rajad võiksid olla 1–2 km pikkused, vanemate omad aga juba 3–4 km. Noorematel peaksid kontrollpunktide paiknemine joon- ja pindorientiididel, aga oskuste paranedes võib juba raskemaid punktikohti valida ja kasutada ka reljeefipunkte. Mees tuleb aga pidada, et lapsed saavad väga hästi aru, mis on lohk ja tipp, aga see, mis jääb nende kahe vahele reljeefijoonetele, on nendele alles arusaamatu. Soovitav on rada kavandada selliselt, et liikumine toimiks mööda kindlaid orientiire. Asimuudetappe tuleks vältida.

LIHTSAMALT KEERULISEMAKS

Mida aeg edasi, seda keerulisemaks võivad ja peavadki minema ülesan-

ÕPILASTE ORIENTEERUMIS-VÕISTLUSE RAJA PÕHINÕUDED

- Võistlusraja piirkonnas peab olema palju teid, radu ja lagedaid alasid, sest siis on võimalik liikuda mööda jooni.
- Vältida tuleb ülearu künklikku maastikku, sest reljeefist ei saa algajad nagunii aru.
- Metsa üldine läbitavus ja nähtavus peavad olema head, vältida tuleb tormimurdu, nõgest ja vaarikat.
- Algaja peab raja läbima kuiva ja lageda, seetõttu tuleb vältida soid ja kraave.
- Rada peab paiknema sellises piirkonnas, kus ka eksinud laps ei kaoks ära, vaid jõuaks välja kusagile, kus ta suudab oma asukohta määrata, nt asula, suured teed, põllud, veekogu kallas.

ded. Algul on võimalik ainult üks teevalik, hiljem juba kaks või kolm, seejärel otseminek või ringjooks. Ka kontrollpunktid võivad nihkuda teeristidest kaugemale, isegi teede kõrvale metsa alla. Vältimaks eksimisohtu ei tohiks etapid olla liiga pikad, sest algajal on aja- ja kaugustaju veel välja arendamata.

Kontrollpunktid peavad olema igast suunast vähemalt 20–30 m kaugusele nähtavad, kusjuures need kontrollpunktid, mis paiknevad teedest eemal, peavad kindlasti teele paistma. Täiesti lubamatu on kontrollpunktide peitmine, ka ei tohiks tähist paigutada puu või põõsa taha, sest sel juhul ei ole see nähtav kõikidest suundadest. Kui laps ei märka peidetud kontrollpunkti, arvab ta end olevat vales kohas ja läheb õiget kohta otsima ega sinna pöördu enam tagasi. Eksimine on garanteeritud.

Sellist peidetud kontrollpunktidega “aaretejahti” võib ju ka mängida, aga sel juhul tuleb reeglites enne kokku leppida.

Lasteradade puhul on loomulik, et kontrollpunktid paiknevad kaardil üheselt mõistetavates kohtades ja nende leidmiseks pole vaja kasutada legende ehk asukohamääranguid. Ka punktühised ise peavad olema piisavalt suured ja erksavärvilised (parim on standardtähis). Kompostri asemel saab punktis kasutada nt eri värvi pliiatseid. Veelgi lihtsam on väga vana variant, kus võistleja peab üles kirjutama iga kontrollpunkti koodi. Võib kasutada ka varianti, kus punktis olevasse tabelisse tuleb selle läbimisel anda allkiri või tuua punktist ära sinna rajameistri poolt jäetud erimärgistusega lipik.

Lasteradade tegejatele soovitan lihtsat nippi, kuidas teha lastepärast rada: laskuge lapse tasandile, st laskuge kükakile ja vaadake ümbritsevat maailma sellest asendist. Palju saab selgemaks.

TÄHTIS ON SELTSKOND

Lastele on väga tähtis lahe seltskond ja sõbrad. Tavaliselt käibki asi nii, et

KIRJANDUST, KUST VÕIB ABI LEIDA

Loetletud kirjandusest leiab kõike, alates laste õpetamisest tipporienteerumiseni. Tõnu Raidi “Kaardiraamat” on aga põhiliselt keskendunud militaariorienteerumisele.

Isop, Endel. Orienteerumissport 1: Orienteerumisspordi areng välisriikides: Loengukonspekt. Tallinn: Eesti NSV Kõrgema ja Keskerihariduse Ministeerium 1970.

Isop, Endel. Orienteerumissport 2: Orienteerumisspordi areng NSV Liidus: Loengukonspekt. Tallinn: Eesti NSV Kõrgema ja Keskerihariduse Ministeerium 1970.

Isop, Endel & Väljas, Karin. Orienteerumissport 3: Orienteerumismatkamine. Tallinn : Valgus 1970.

Isop, Endel. Orienteerumissport 4: Terviseorienteerumine: Õppevahend. Tallinn: Eesti NSV Kõrgema ja Keskerihariduse Ministeerium 1976.

Isop, Endel. Orienteerumissport 6: Mängumeetod orienteerumise õpetamisel. Tallinn: Eesti NSV Kõrgema ja Keskerihariduse Ministeerium 1972.

Isop, Endel. Orienteerumissport 7: Töövihik algajale. Tallinn: Tallinna Pedagoogiline Instituut 1978.

Isop, Endel. Orienteerumissport 8: Metoodilisi juhendeid õpetajale ja töövihiku vastused. Tallinn: Tallinna Pedagoogiline Instituut 1978.

Isop, Endel. Orienteeruja: Pioneeriinstruktori tarkvara. Tallinn: Eesti NSV Haridusministeerium 1986.

Keenberg, Anne (tõlk ja kohandaja). Orienteerumisaabits. Tallinn: Eesti Õppekirjanduse Keskus 1990.

Keenberg, Anne (koost). Orienteerumine: Metoodiline abimaterjal õpilasaktiivile (instruktorile) koolide orienteerumissektsioonides kasutamiseks 1–2. Tallinn: Eesti Koolispordi Liit 1898 & 1991.

Keenberg, Anne & Keenberg, Erik. Orienteerumise töövihik 1: Aardeotsijad. Kuressaare: Oma Saar 1992.

Keenberg, Anne & Keenberg, Erik. Orienteerumise töövihik 2: Rajaleidjad. Kuressaare: Oma Saar 1992.

Kivistik, Arne. Orienteerumissport 1: Algus, areng, meistrivõistlused. Tallinn: Koolibri 1997.

Kivistik, Arne. Orienteerumissport 2: Ülesandeid ja harjutusi. Tartu: Eesti Orienteerumislit 1998.

Kivistik, Arne & Raid, Tõnu. Orienteeruja käsiraamat. Tallinn: Eesti Raamat 1986.

Raid, Tõnu. Kaardiraamat. Tallinn: Infotrükk 1999.

üks huviline veab hulga sõpru kaasa ja seni, kuni liider püsib paigal, te gutsetakse innuga, pruugib aga liider innustuda millestki muust, kui kõik tema järel kaovad. Tähtis on liidrit orienteerumise juures hoida, aga seda saab teha ainult siis, kui tal püsib huvi selle ala vastu. Kindlasti ei tohi tekkida ega tekitada negatiivseid emotsioone.

Tihti on lastel, kes pole igapäevased looduses käijad, väike ebakindlus või koguni hirm üksi metsa minna. Sellest aitab üle saada sõber ja seetõttu on väiksemate puhul omal kohal

patrulljooks, st jooks mitmekesi, sest lisaks kõheduse kadumisele on mitu pead ikka mitu pead. Jälgida tuleb aga kindlasti, et ei juhtuks seda, kus üks, tugevaim teeb kogu töö ära ja teised “lohisevad” lihtsalt taga. Et siiski kõik areneksid ja midagi õpiksid, tuleb sellised seltskonnad lahutada.

Patrulljooksude puhul on omal kohal kontrollpunktides antavad lisaülesanded. See kõik mitmekesisstab ja muudab ürituse huvitavamaks. Siin on olemas kõik juba läbiviija fantaasiast ja oskustest, aga ka laste endi huvist.

Jõudu ja jaksu! Lapsi õpetades õpi me ja areneme ka ise. **KK!**

Vahva laager Urvastes ehk Homme oleme paremad kui eile

Foto: Eve Täht

**Tekst: HELI MAASLIEB,
Noorte Kotkaste ja Kodutütarde Võrusoo
rühma juht**

Kui kevadine koolivaheaeg algas, otsustasid Kaitseliidu Võru maleva Lepistu, Võrusoo ja Kreuzwaldi rühma noorkotkad ja kodutütred järjekordsesse metsalaagrisse minna. Tänavu peeti laager Urvastes, kus kohalik seltsimaja lahkelt peavarju pakkus.

KOLM TIHEDAT PÄEVA

Alustasime sõlmede õppimisest. Paljudel tekkis küsimus, milleks neid üldse vaja läheb. Aga sellest edaspidi. Huvi pakkus lastele orienteerumisõpetus. Kui lihtsamad leppemärgid selgeks said, tegi iga grupp laagripaiga ümbruse kaardi. Selgeks sai seegi oskus, et maastikul tuleb liikuda ja käituda nii, et loodus kahju ei saaks. Kahjuks pole tänapäeva lastele see enam enesestmõistetav.

Loodushoiust käis lastega vestlemas ja metsas ka loomade jälgi vaatamas kaitseliitlane Toomas Kaun. Kui metsamatkal hakati nõõrredelit tegema, oli kõigil hea meel selle üle, et osati vajalikku sõlme teha. Selle sõlme nimi oli seasõrg.

Käisime veel Tamme-Lauri tamme juures. Kui lastele sai räägitud, et tamme ümbermõõt rindkere kõrguselt on umbes 860 cm, siis vaevalt see neile midagi ütles. Aga kui kümme last kätest kinni hoides puu oma kaisu võtsid, oli põnev küll. Piksevarras, mis puule kaitseks pandud, oli mõne poisi arvates hoopis internetivarras.

VIBU, JALGPALL, POKUMAA...

Järgnev tegevus oli kõige vaearikam, aga võib-olla jällegi üks põnevamaid. Nimelt sai igäüks valmistada endale vibu. Selles abistasid lapsi kaitseliitlased.

Seljakotiasend paika, valge näolapp värvidega katta ja suur osa ettevalmistusi orienteerumisõppuseks on Võru maleva noorkotkaste tehtud.

Väike jalgpallimatš venis kolme tunni pikkuseks. Ega sellest midagi olnud, ainult järgmisel päeval olid mõnel lapsel jalad valusad ja lihased haiged. Õhtupimeduses vorstide grillimine lõppes üsna ruttu – väsimus võttis võimust. Viimasel päeval külastasime Urvaste kirikut ja seda ümbritsevat parki. Üks lahke mees-terahvas tegi meile ekskursiooni kiriku kellatorni. Julgeim sai luba ka Lible ametit proovida. Ei tea, mida küll külaelanikud võisid mõelda.

Kohalikus raamatukogus anti meile väike ülevaade Edgar Valteri loominguist. See kuulus mees oli ju pokude looja ja Pokumaa mõtte algataja ning paljude teiste lasteraamatute autor ja illustreerija.

Mõni päev pärast laagrit helistas üks lapsevanem ja tänas meid. Tema laps oli olnud küll väsinud, aga rõõmus. Muljeid laagrist räägiti kodus mitmel päeval. Siinkohal on mul hea võimalus anda see tänu edasi kõigile, kes olid abiks laagri kordaminekul. **KK!**

VIBU JA NOOLTE VALMISTAMINE

Vibu tegemiseks sobivad mitmed puud, nt tamm, kask, kadakas, paju, kuusk. Vibukaare pikkus võiks olla umbes 120 cm (või ka lühem – kasutaja kasvule sobiv). Vibukaareks otsige painduv ja paraja läbimõõduga oks. Parem on, kui see oks on kuivanud (kuivatatud), kuid sobib ka värske puu. Et värske puu vetruvus kaob kiiresti, on kuivanud puu parem. Laagris kasutasime vibu valmistamiseks kuusepuu alumisi oksa, mis olid parajalt kuivad ja sobiva kaarega.

Vibukaare kummasegi otsa tuleb teha väike sälk, mille külge saab kinnitada nõõri. Vibunõõriks sobib tavaline nõõr.

Nool tuleb valmistada sirgest puust. Noolled peavad olema kindlasti sirged ja soovitatavalt siledad. Ideaalne noolepuu on kask. Noole ühte otsa tehke umbes 6 mm sügavune sälk, millesse mahub vibunõõr. Noole teine ots tuleb teritada.

Vibusporti harrastades on tähtis meeles pidada, et inimeste ega muude elusolevuste suunas ei tohi sihtida isegi mitte nalja pärast.

Täpset silma!

Fotoreportaaž Kodutütarde sünnipäevapeolt

Kodutütarde aastapäevapidu Tallinnas algas 24. märtsil organisatsiooni üldlipu ja kõikide ringkondade lippude õnnistamisega Kaarli kirikus ning jätkus Estonia kontserdisaalis aktus-kontserdiga.

Kaplanid major Aivar Sarapik ja leitnant Lauri Kurvits pühitsevad Kodutütarde üldlipu ja kõigi kuuteistkümne ringkonna lipud.

Leedu Küttide Liidu [Šauliu Sajunga] juht Juozas Širvinskas kinnitab Kodutütarde peavanema Angelika Narise rinda Leedu kaitseministeeriumi poolt välja antud medali Kodukaitse Täht.

Kodutütarde üldlipu naelutab lippude kavandaja kunstnik Priit Herodes. Lisaks temale oli see au kaitsejõudude peastaabi ülemal kolonel Neeme Väliil, Kaitseliidu peastaabi ülema kohusetäitjal kolonelleitnant Raul Tõnnovil, eelmisel Kodutütarde peavanemal Anne Eenpalul, Naiskodukaitse esinaisal Airi Nevel, Noorte Kotkaste organisatsiooni esindajal, Järva maleva instruktor-noorejuhil, Noorte Kotkaste peavanema kohusetäitjal nooremseersant Urmas Piigertil, skautide esindajal Kristjan Pommil ja gaidide esindajal peagaid Tiia Lillemaal.

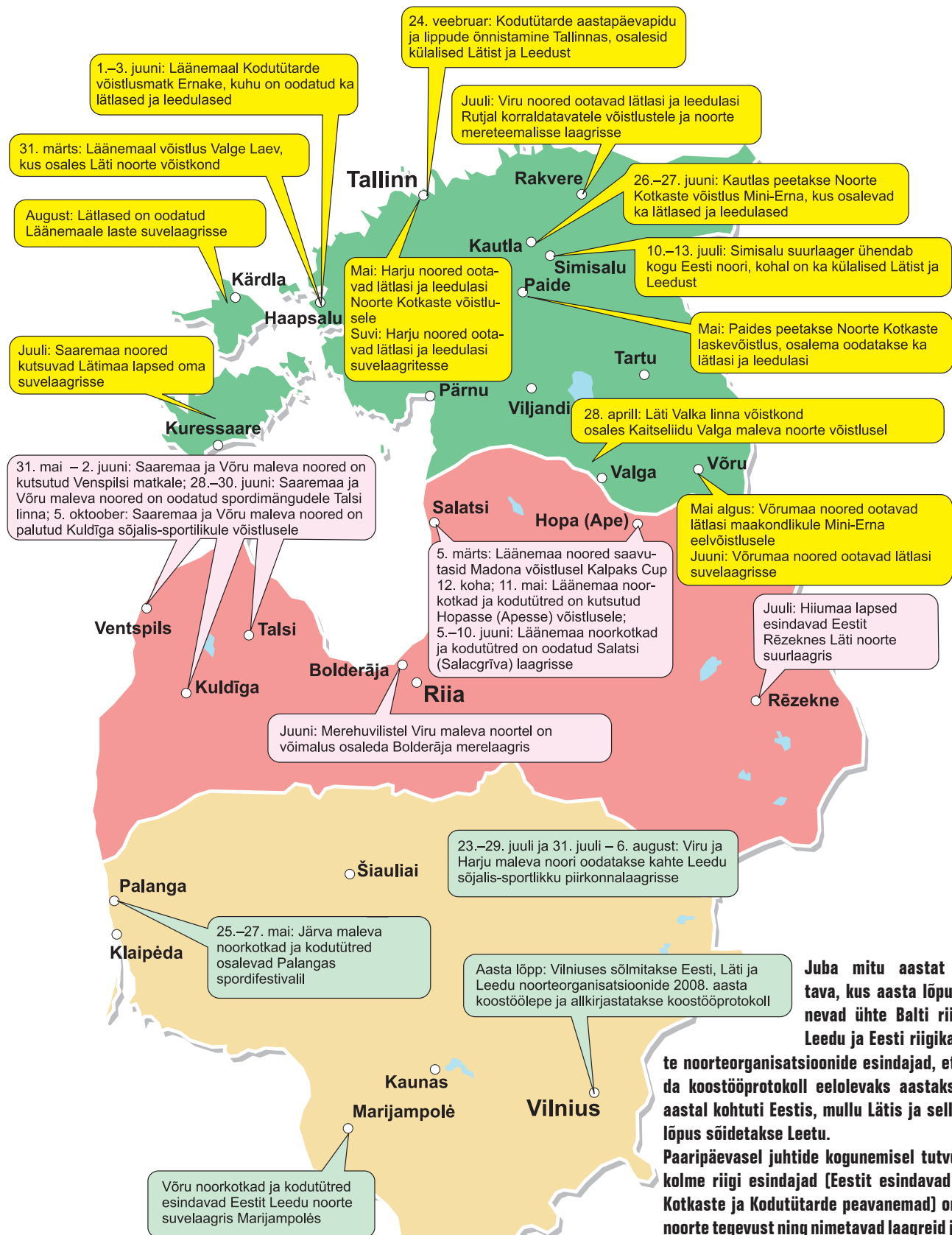
Lisaks koorilaule astusid Kodutütarde aastapäevakontserdil üles sooloesinejad, kes kõik on samuti organisatsiooni liikmed. Torupilli mängib Kaisa Kuslapuu.

Fotod: Taive Kuuse

Estonia kontserdisaali laval laulab Kodutütarde koor, mis tuli kokku kõigest paar päeva enne esinemist ja kuhu kuulub kodutütred kogu Eestist.

Noored käivad üksteisel külas

Joonis: Taive Kuuse

Juba mitu aastat kestab tava, kus aasta lõpus kogunevad ühte Balti riiki Läti, Leedu ja Eesti riigikaitseliste noorteorganisatsioonide esindajad, et sõlmida koostööprotokoll eelolevaks aastaks. 2005. aastal kohtuti Eestis, mullu Lätis ja selle aasta lõpus sõidetakse Leetu. Paaripäevasel juhtide kogunemisel tutvustavad kolme riigi esindajad (Eestit esindavad Noorte Kotkaste ja Kodutütarde peavanemad) oma maa noorte tegevust ning nimetavad laagreid ja võistlusi, kuhu on oodatud naaberriikide esindajad. Selle tulemusena valmib koostööprotokoll, mis hõlmab tegevust riiklikul ja kohalikul tasandil. 2007. aasta ettevõtmisi, kus kolme riigi noored koos olla saavad, tutvustab lisatud kaart.

PÕLVA NOORTE TEGUS JÜRIB

Tekst: AILE VALS, Kaitseliidu Põlva maleva instruktor-noortejuht

Aprilli viimasel nädalavahetusel said Põlvamaa noored kokku Valgjärvel tavapärasel nooremate noorkotkaste ja kodutütarde maakondlikul matkamängul. Asuti vallutama Valgjärve ümbruse teid ja radasid. Kolmeteistkümnakilomeetrilise raja koos seal leidunud tegevuspunktide ja postkastidega läbis kuuskümmend noort, kes liikusid kaardi ja rada kirjeldava legendi abil. Samal ajal panid end proovile vanemate kodutütarde võistkonnad, kel tuli läbida enam-vähem sama rada, kuid nemad liikusid vaid kaardi ja kompassi abil, raskendavaks asjaoluks noorkotkaste organiseeritud vastutegevus. Kõik võistlejad jõudsid õnnelikult finišisse. **KK!**

LÄÄNE MALEVA NOORED SPORTISID LÄTIS

Tekst: HELI ESKO ja SIIRI PÕLDÄÄR

Kaitseliidu Lääne maleva noortekotkaste ja kodutütarde sõit Läti Madona kanti algas 5. märtsil kell pool viis hommikul. Kell pool üksteist seisis läänlased juba lätlaste spordipäeva avarivistusel ja vaatasid pidulikku lipuheiskamist. Kõiki tervitas päeva juht, kes sõnas: "Ilusat päeva, palju rekordeid ja toremaid tulevase laagreid!"

Võistlusel oli viis osa: õhu- ja spordipüssist laskmine, granaadiheide ja haavatu kandmine. Kõik võistlejad pidid osa võtma ka jooksuast. Õhupüssi lasi Ott Koik, granaati heitis Siim Birk, suusatas Andro Aavik, spordipüssist lasi Roomet Sits, jooksis ja haavatut mängis Romel Puda.

"Päev oli edukas, kuid samas ka väsitav," sõnasid poisid. Saavutati 12. koht 22 võistkonna seas. Juhendajad Kaidi Sits ja Maire Kruus olid tulemustega rahul ja osalejate üle uhked. Reis oli tore ja selle üle võis rõõmustada igaüks, kes võttis osa spordipäevast.

Eestit esindasid Lääne malevast veel Sander Kruus, Karl Jürgen Jürman, Heli Esko ja Siiri Põldäär. Karli ja Sandri ülesandeks oli pildistada ja filmida, Heli ja Siiri olid kaasas ajakirjanikena. **KK!**

RAPLA VALIS AASTA KOTKA JA AASTA TÛTRE 2007

Tekst: REA LICHT

Iga aasta varakevadel saavad kokku Kaitseliidu Rapla ja Tallinna noorteorganisatsioonide liikmed, et olla koos laululaagris. Tegelikult on selle nädalavahetuse põhieesmärgiks valida Rapla maleva tublide hulgast kõige tublimad. Seekord oldi koos 2.–4. märtsini Kivi-Vigala põhikoolis. Laagrilised võistlesid mitmesugustel spordialadel, mängisid, laulsid, matkasid ning elasid kaasa 13. aastat korraldatava Aasta Kotka ja Aasta Tütre valimisele.

Seekord olid valimised uues kuues – rohkesti oli kasutatud video- ja arvutitehnikat. Põhimaterjal oli filmitud kaks nädalat varem valimiste eellaagris Rapla maleva baasis Tedremurrus. Seal oli noorte ülesandeks teha ise süüa, koristada maja ja maja ümbrust ning laduda puid. Kavas oli tutvustusvoor, anti lubadusi, esineti *play boxis* ja oldi lihtsalt tugev muudes laagritegevustes. Valimisõhtu naelaks kujunes paroodia telemängust "Nõrgim lüli". Publiku lemmikuteks kuulutati Katriine-Maria Koplimets Järvakandist ja Taavi Fuchs Kivi-Vigalast. Aasta Tütreds valis asjatundlik žürii Elise Eliase Kaiu rühmast ja Aasta Kotkaks Ants Kensapi Keavast. **KK!**

Kaitseliidu Rapla maleva Aasta Kodutütar Elise Elias ja Aasta Noorkotkas Ants Kensap.

PÕLVA KODUTÛTRED KÄISID SÛNNIPÄEVAL

Kaitseliidu Põlva maleva Röpina rühma kodutütred käisid 13. aprillil õnnitlemas kunagist kohaliku Naiskodukaitse ja Kodutütarde rakukese loojat ning Kodutütarde Röpina rühma vanemat Elle Mälbergi tema 100. sünnipäeval. Täna kodutütred kinkisid juubilarile tervituslaulu. Põlva ringkonna poolt anti üle kevadine lillekimp koos Kodutütarde kruusiga. **KK!**

Kunagine Kodutütarde rühmavanem Elle Mälberg pidas 100. sünnipäeva.

KODUTÜTRED ANDSID ESMAABI

Aprilli kolmandal laupäeval võistlesid 11 maleva kodutütreid Pärnu Üksik-jalaväepataljonis esmaabi andmises. Erinevaid meditsiinilisi teadmisi nõudvaid ülesandeid oli üksteist ja igas ülesandepunktis ootasid reaalseks kujundatud "kannatanud", keda väga usutavalt mängisid Punase Risti liikmed. Abi tuli anda liiklusavarii, mürgituse ja jalgrattaõnnetuse (kannatanu valdas vaid saksa keelt, mis tekitas lisaelevust) korral, tunda ravimeid ning olla toeks õnnetu armastuse puhul jmt. Esimese koha saavutasid Tallinna tüdrukud, järgnesid Harju ja Pärnu võistkond. **KK!**

Foto: Angelika Naris

MÄNGUNURK

TÄRINGUMÄNG on lõbus ja ka suu saab magusaks. Mängimuseks on vaja abivahendeid. Võitjaid pole, kuid liikumisrõõmu ja hasarti jagub kõigile. Täringumängu saatis Kaitseliidu Põlva maleva instruktor-noortejuht Aile Vals. Põlva lapsed on oma üritustel juba šokolaadi söönud.

TÄRINGUMÄNG

MÄNGIJAID: Kuni 10.

VAHENDID: Suur täring (suur selleks, et ka pealtvaatajatel oleks põnev mängu jälgida), kaks tooli, taldrik, suur šokolaad, kahvel, nuga, müts, sall, kindad.

ETTEVALMISTUS: Ühele toolile on asetatud taldrik šokolaadiga, nuga ja kahvel, teisele müts, sall ja kindad. Mängijad seisavad poolkaares toolidest umbes 3–4 meetri kaugusel.

MÄNGU KÄIK: Mängijad hakkavad järjekorras täringut veeretama. Kellel õnnestub saada kuus silma, jookseb kiiresti toolide juurde, paneb mütsi pähe, salli kaela ja kindad kätte ning alustab noa ja kahvliga šokolaadi söömist. Samal ajal jätkavad teised mängijad täringu veeretamist. Kes saab järgmisena kuus silma, jookseb taas tooli juurde. Šokolaadisööja peab oma tegevuse katkestama, andes mütsi, salli ja kindad uuele mängijale ning joostes tagasi täringuveeretajate rivi lõppu. Uus mängija riietub ja jätkab söömist. Söömine kestab seni, kuni uus kuus silma veeretanu toolideni jõuab. Ja nii edasi.

Mäng kestab seni, kuni jätkub šokolaadi.

Head maiustamist!

VIKTORIIN: VIIS KÜSIMUST

1. Nõukogude Liidu informbüroo hakkas lahingutest Eestis informeerima peaaegu kuuajalise hilinemisega, 2.augustil 1941. Millise Eesti linna hõivamisest sakslaste poolt andis Nõukogude Liidu informbüroo teada?

2. Kui 1936. aastal autasustati Berliini olümpiastaadionil olümpiavõitjat Kristjan Palusalu, juhtus üks kahetsusväärne eksitus. Nimelt mängiti Eesti Vabariigi hümn asemel ühe teise riigi hümn. Mis riigi hümn mängiti Kristjan Palusalule 1936. aasta Berliini olümpiamängudel?

3. Nii imelik kui see ka ei tundu, aga küsitaval isikul ei ole mitte mingisugustki muusikaalast haridust. Kui kellelegi anda tiitel "suurim iseõppija", võiks tema olla üks kandidaate. Oma lavategevusega alustas ta 15-aastasena 1929. aastal Vanemuises. Kaas-aegsed meenutavad teda kui suurt naiste- ja karakameest. Aastal 1942

siirdus ta Estoniasse, kus töötas 44 aastat. Just sel perioodil sai ta tuntuse. Esinenud filmides (tuntuimad "Mehed ei nuta" ja "Arabella, mereröövli tütar") ning paljudes ooperites ja operettides ("Silva", "Mariza" jt). Tema eluaastad olid 1914–1990. Kellest on jutt?

4. Näete ühe jalgpalliklubi fotot aastast 1917. Meid huvitav mees seisab tagumises reas vasakult teisena ja kannab uhket juuksepahmakat. Ta on siin 17-aastane ning teda ootab ees tubli sportlaskarjäär.

Ometi on ta tuntud hoopis juristi ja riigimehena. Küsitav isik külastas presidendina ka Eestit, kusjuures siin teatakse teda ka suusatamise harrastajana. Kes on see jalgpallur?

5. Näete Frederick Baconi maali ühest sõjast. Ajaliselt jaguneb see sõda kaheks: Esimeseks ... sõjaks (1880–1881) ja Teiseks ... sõjaks (1899–1902). Sõda peeti praeguse Lõuna-Aafrika Vabariigi territooriumil.

Sõja põhjuseks olid Transvaali maakonna maapõues olevad kuld ja teemandid. Sõtta läks omal palju vabatahtlike tervest maailmast. Selle tegi kaasa ka tulevane Briti peaminister Winston Churchill. Sõda peetakse tolle aja üheks veriseimaks, kuigi sellest on loodud palju romantilisi sõjalaule (tuntuim neist "Transvaal"). Mis sõjast on jutt?

Küsimused koostas Üliõpilaste Mälumängu Klubi.

VASTUSED

1. Paide; 2. Türgi hümn; 3. Endel Pärn; 4. Urho Kaleva Kekkonen; 5. Buuri sõda (ehk Inglise-Buuri sõda).

	30. XI 1939 - 13. III 1940	Filosoofide koolkond	Näiteks	Jook	Sõjaväeline auaste		Papagoi		
Ohvitseri teener	↓	↓	↓	↓	↓		↓		
Tokkroos	↓					Kreeka täht			
Liiklus-eeskirjad	↓		Mürgine madu Kaoma hitt	↓		↓			
KILMER	↓			Rhode Island Nano-meeter	↓		Väike-mees		
<i>Ruma</i>	↓	Poliitik Vanaaja linnriik	↓				↓		
Kogum	↓					Maailma-jagu			
Suurtükk	↓								
<i>Ruma</i>	Logeja	Negatsioon	Linn Jeemenis	Haiguse tunnus	Meeskoor	Teatud hobune	Malemees Munchi maal		
Toit	↓	↓	↓	↓	↓		Pidulik koosolek Riidesort		
Pakaa!	↓				Ukraina valitsus Vald Pärnumaal		Järjest. tähed Molübdeen		
<i>Ruma</i>		Raadiojaam Lind	↓			Mehe-nimi Doonau lisajõgi		Riik Euroopas	
	●	●	●	●	Tüür Spordifirma		Näitleja	●	
Lauri Nebel	↓		Dekaliiter	●	●	●	●	●	Peeter Esimene Hapu kali
Mäestik Lõuna-Ameerikas	↓		↓		MATSALU Jõgi Itaalias		Male eks-MM TIK-KANEN	↓	
<i>Ruma</i>		Linn Jaapanis USA osariik	↓			Naise-nimi Jõgi Venemaal			Samuti
Gallon	↓		Brasilia vutimees Laulja	↓			Jaapani füüsik		↓
Eesti Loodus	↓		Labor inglise k. India metsveis	↓		Kaardimäng Riik Aafrikas			
Praksuma	↓								
<i>Ruma</i>	Jõgi Poolas Spordikool	↓			Vähk vene k. Kilobait	↓			
Loom	↓					Noot	↓		
Lühike vintpüss	↓								

Nutikad ristsõnad!

Kõigile Kaitseliidu teenetemärkidele daami märk?

Tekst: AARE NÕMM, kapral

U sun, et on vähe kaitseliitlasi, kellel pole tulnud õppustel käidud nädalavahetuste pärast kodu kaasaga piike murda. Kindlasti on jäänud mõni nael seina löömata või kõige kibedamal kevadajal peenar ümber kaevamata. Ja seal, kus peaksid olema kompotipurgid, vedeleb hoopis seljakott, kiiver või katelok. Kuid ikkagi käime me metsas, Kaitseliidu kursustel ja reservõppekogunemistel. Ärgem arvake, et naised on mõistmatud ega saa meie tegevuse vajalikkusest aru. Saavad! Eriti pärast pronksööd, kui mõnigi kaitseliitlane hoolitses abipolitseiniku mundris selle eest, et meie kodude ümbruses oleks rahulik. Neil hetkil on meie naiste õlul lihtsalt topeltkoormus ja andkem neile andeks see väike torisemine. Tegelikult ei jookseks me

metsas mitte üht sammu, kui naised seda ei võimaldaks.

Võidupäev on lähedal ja ilmselt ka seda igal aastal saatev medalisadu. Aumärke saavad meist parimad, mis ka loomulik. Aga hoopis vähem loomulik on see, et sageli unustatakse need, tänu kellele saavad mehed edukad olla. Tõsi, on olemas mõned meeldivad erandid: Riigivapi ordeni daami märk ja Kaitseliidu Valgeristi daami märk, mis antakse vastava aumärgi kavaleri taotluse põhjal. Vaevalt leidub mehi, kes keelduksid sellisest tunnustusest oma mõistvale naisele. Leian, et daami märgi võimalus peaks olema igal Kaitseliidu teenetemärgil või siis peaks olema üks ühine, aumärgistatud kaitseliitlase kaasale mõeldud märk. Uskuge, meie naised on seda väärt, sest pool meie saavutustest kuulub tegelikult neile. **KK!**

VÄLIKOKA RETSEPTIRAAMATUST

AEDOASUPP (1 portsjon = 500 g)

Koostisained	1 portsjon	10 portsjonit	100 portsjonit
Pruunid aedoad	200 g	2 kg	20 kg
Sool	5 g	50 g	500 g
Sibul	30 g	300 g	3 kg
Taluvõi	20 g	200 g	2 kg
Punane pipar	1 g	10 g	1 kg
Jahu	10 g	100 g	1 kg
Kreeka pähkel	10 g	100 g	1 kg
Petersell	10 g	100 g	1 kg
Vesi	200 dl	2 l	20 l

VALMISTAMINE

Aedoad puhastada, pesta, panna keedunõusse, valada peale külm vesi, lisada sool, katta keedunõu kaanega ja panna tulele. Eemaldada pinnale kogunenud vaht ja keeta poolteist tundi. Peeneks hakitud sibul kuumutada võis, kuumutamise lõppedes lisada punast pipart ja jahu, segada hästi läbi ja kuumutada veel 1-2 minutit. Seejärel segada sibul ja jahu pehmeks keedetud aedubadega. Lisada peeneks hakitud kreeka pähkli tuumad, maitse järgi soola ja keeta veel 15-20 minutit.

NÄPUNÄIDE

Serveeri hakitud roheline peterselliga.

Retseptis on paks supp. Supi paksust saate reguleerida, kui vähendate aedoa kogust ja suurendate vee hulka.

SUMMARY

A RAID WITH A TRUNCHEON IN YOUR POCKET

This year, the anniversary of Estonian National Defence College founded on the 3rd of April in 1919 was celebrated by a patrol raid. The purpose was to centralise members of Defence Forces, including alumni of the college, and to offer a contest for the cadets where the focus is on the activities in inspection posts. The leader of the patrol raid, Urmas Abel, Senior Warrant Officer, says: "The organisers expressed a wish that there would not only be men of 25 years on the track but also men of 45 years who would quietly pass the 25 kilometres and would enjoy the contest. All participants must be professional members of Defence Forces. The length of the track will be 25-30 kilometres and its location will in South Estonia. The contest will be started on the 2nd of April at 7 PM and it will be finished at 10 AM the next morning." Pp. 10-11.

FLYING CORPSE OF KAITSELIIT WANTS TO PROVE ITS EFFICIENCY

As the parade the last year was the first naval parade in Estonia, the attention this year is paid on flying. The power of Estonian Defence Forces will be demonstrated at the feast of Victory Day organised in Rapla. The Estonian Air Force, destroyers of NATO, the Air Troop of Border Guard, Army Parachuting Club and Flying Corpse of Kaitseliit will be represented at the demonstration of air forces. Second lieutenant Mihkel Haug, a member of parade staff says that 19 flying machines and 24 parachutists can be seen in case of a more favourable weather. The existence of the United Flying Corpse of Kaitseliit is even surprising for a big number of members of Kaitseliit. It was registered as a non-profit association on the 14th of April 2000. Kaitseliit has four airports and 66 airplanes: one Soviet An-2 and six small Wilga airplanes from Polish origin and the rest are sailplanes. One of airplanes of An-2 of Estonian Defence Forces type got a new fire extinguishing system which enables to participate in extinguishing of wood fires. Pp. 2, 18-20.

GUNNAR VAHTRA, MEMBER OF PÄRNUMAA UNIT OF KAITSELIIT WON A FOURTH PLACE AT THE WORLD ARCHERY CHAMPIONSHIP

The questions of Kaitse Kodu! are replied by Gunnar Vahtra, member of Pärnumaa unit of Kaitseliit who achieved the fourth place at the World Indoor Archery Championships 2007 in Southern Germany. The amount of points collected at the third day of the contest was registered as the record of indoor archery of Estonia. The modern archery is divided into two groups: target archery, and field archery and bowhunting. The latter is done on a decomposed landscape with anabases, declines and forests. The angles and distances of arching vary a lot. The targets are various, starting with paper targets of circle form up to three dimensional or even mobile targets of animal form. Indoor archery is done indoors, usually in a big room which can contain 25 to 50 archers. Pp. 25-26.

5.11 TACTICAL SERIES

Meie esimene ja toona ainus õiguskaitseklient Virginias Quanticos asuv FBI Riiklik Akadeemia ootas meilt rohkem tooteid. Lisaks 5.11 Tacticali pükstele vajab akadeemia teisi spetsiifilisi tooteid ja küsis, kas oleksime huvitatud nende valmistamisest, tutvustab 5.11 Tactical Inc. tegevdirektor Dan Costa tootesarjade loomise algust. "Nad tahtsid pükste juurde taktikalisi veste ja särke," lisab ta selgitavalt. Costa hoolitses oma kliendi eest hästi, aitas akadeemia vajaduste täitmisele kaasa ja leidis nii turuniši.

"Meie toodete järele on tootmisharus tervikuna tööpoolest vajadus. Olime õigel ajal õiges kohas," märgib ta. "Taktikaline rõivaste tootesari saavutas kiiresti suurt edu. Ja siis töötasime välja oma tootearendusprotsessi. Kõigepealt küsime klientidelt, mida nad vajavad ja mida see toode peaks tegema. Siis kujundame toote vastavalt tagasisidele ja leiame materjalid, mis võimaldavad pakkuda parimat kvaliteeti vastuvõetava hinnaga. Seejärel tarnime, turustame, pakume ja müüme toodet."

**5.11 TACTICALI RÕIVAID
KANDES OLED VEELGI
PROFESSIONAALSEM!**

5.11 Tacticali vest

Baltic Armaments on 5.11 Tactical Series'i toodete ametlik volitatud esindaja Eestis!

Baltic Armaments Co. Ltd., Veerenni 56, PK 21, 11313 Tallinn, Eesti

Tel: +372 646 0113; faks +372 646 0113, e-mail rifle2@rifle.ee

Kaitseväe Ühendatud Õppeasutused on Eesti ainus rahvusvaheliselt akrediteeritud riigikaitsealine rakenduskõrgkool. KVÜÕA koosseisu kuuluvas Kõrgemas Sõjakoolis koolitatakse ohvitseri Eesti kaitsejõududele. Kolmeaastase õpinguperioodi jooksul omandatakse sõjaväelise juhtimise rakenduskõrgharidus. Edukamad saavad pärast paariaastast kaitsejõududes teenimist jätkata magistriõpinguid Kõrgema Sõjakooli kaheaastasel keskastmekursusel.

TULE KÕRGEMASSE SÕJAKOOLI!!!

KÕRGEMASSE SÕJAKOOLI KANDIDEERIMISE TINGIMUSED:

EESTI KODAKONDSUS;

KESKHARIDUS;

LÄBITUD AJATEENISTUS VÕI SELLELE VASTAV LEPINGULINE
TEGEVTEENISTUS EESTI KAITSEVÄES;

VANUS KURSUSE ALGUSPÄEVAKS MITTE ÜLE 25 AASTA;

LEPINGULISSE TEGEVTEENISTUSSE VÕTMISE TINGIMUSTELE VASTAVUS

SOTSIAALSED TAGATISED:

RIIKLIK STIPENDIUM 7500 KROONI KUUS

TASUTA ELURUUM JMS

KÕIGILE LÕPETANUTELE KINDEL TEENISTUSKOHT KAITSEJÕUDUDES

WWW.KSK.EDU.EE

TAHAD TEADA, KUIDAS KÕRGEMAS SÕJAKOOLIS ASJAD TEGELIKULT ON?

SAADA KÜSIMUS MEILILE KADETIKOGU@KSK.EDU.EE JA SU KÜSIMUSELE

VASTAB KÕRGEMA SÕJAKOOLI KADETT!

KAITSEVÄE ÜHENDATUD ÕPPEASUTUSED

TARTU, RIIA 12

E-MAIL EKV@KSK.EDU.EE

TEL 717 6110

